PROPOVIJEDI

IGNEM VENI MITTERE

Josip Antolović DI.

Josip
Antolović DI.

IGNEM VENI MITTERE

propovijedi

Zagreb 1964.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara

Izdao: o. Josip Antolović DI. Zagreb, Voćarska 106, pp. 345. —
Tisak »PLAMEN« Slavonski Brod

Na omotu: *ISUS KRIST — EL GRECO (1547 - 1614)*

Predgovor

»Dođoh da oganj bacim na zemlju, pa što hoću,
nego da se zapali« (Lk. 12, 49).

Svako je pravo svećeničko srce oganj, ne doduše autohton, nego zapaljen na ognju Božanskog Srca Isusova, koje u litanijama nazivamo »žarko ognjište ljubavi«. Stoga svako pravo svećeničko srce izžaruje svijetlost i toplinu: verbo et exemplo.

Svako je pravo svećeničko srce puno, a iz punine srca govore usta. Puno je Božje riječi, Božje nauke, Božje istine. Puno je revnosti za slavu Božju, za proširenje Kristova kraljevstva, za spasenje duša. Stoga svako pravo svećeničko srce nastoji, da se izlije u propovijedima, u naviještanju Evanđelja. Ono ne može i ne smije ostati nijemo: »jer ne možemo ne govoriti, što smo vidjeli i čuli« (D. Ap. 4, 20.).

Ove su propovijedi ponizan i jednostavan izljev jednoga svećeničkog srca. Svakako njihova prednost nije da su originalne. Pisac se je služio literaturom, slušao i čitao druge propovjednike i u njih se ugledao. Njihova prednost nije ni jezična i stilska dotjeranost. »I ja, kad dođoh k vama, braćo, nijesam došao s visokim govorom ili mudrošću, da vam naviještam svjedočanstvo Božje. Jer nisam mislio da znam što među vama, osim Isusa Krista i to raspetoga. I ja sam bio među vama u slabosti i u strahu i u velikom drhtanju. I riječ moja i propovjedanje moje ne bijaše u uvjerljivim mudrim riječima, nego u dokazivanju Duha i sile, da se vjera vaša ne naslanja na mudrost ljudsku, nego na silu Božju (I. Kor. 2, 1 — 5).

Često su me braća svećenici molili građu za propovijedi, a neki su me poticali da izdam svoje propovjedi. To eto sada činim. Ako tko bude u njima našao barem nešto utjehe, svijetla i poticaja, ako se tko bude mogao njima poslužiti i za propovjedanje, moj će trud biti obilno nagrađen.

U Dubrovniku, na jedanaestu nedjelju po Duhovima, 26. VIII. 1962.

Pisac

I. ADVENTSKA NEDJELJA

O neprolaznosti Kristove riječi

G. 1826. započeo je njemački filozof Hegel jedno od svojih predavanja u Berlinu ovim riječima: »Ich möchte mit Christus sagen: Ich lehre die Wahrheit und ich bin die Wahrheit. — Mogao bih reći s Kristom: ja učim istinu i ja jesam istina«. Bile su to odviše smione riječi jednog smrtnika.

Ali Isus Krist je rekao u današnjem svetom evanđelju još snažnije i smionije riječi, kakve se još nisu nikada čule: »Nebo će i zemlja proći, ali neće proći moje riječi.« U ovim riječima leži nešto od svemoći, od vječnosti i nepromjenljivosti Božje. One su tako snažne kao stvaralački »fiat« na početku stvorenja, koji još i danas svakog proljeća tjera iz zemlje milijarde i milijarde najrazličitijeg bilja i cvijeća, da uresi lice našega planeta. U njima leži životna snaga koja neprestano ključa već 2.000 godina unatoč tolikim smetnjama, protivštinama i zaprekama.

Mi ćemo se danas osvrnuti samo na četiri Spasiteljeve riječi, kojih životnu snagu i danas u atomskom vijeku opipljivo osjećamo.

Isus Krist je rekao svojim apostolima: »kojima oprostite grijehe bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani.« Njima je ustanovio sakramenat svete ispovijedi. I evo gotovo već dvije tisuće godina skupljaju se oko naših ispovijedaonica milijuni vjernika i u najvećoj skrušenosti i kajanju padaju pred svećenika Isusova namjesnika, da mu očituju svoje grijehe i zadobiju milost oproštenja. Ne treba da idemo daleko. Prenesimo se samo u duhu u našu dragu Mariju Bistricu u vrijeme velikih proštenja pa ćemo vidjeti kako je po 20 ispovjednika upravo opsjedano po čitave dane i noći dijeleći oproštenje snagom Isusovih riječi. Doista! Nebo će i zemlja proći, ali neće proći Isusove riječi.

Isus Krist je rekao na zadnjoj večeri svojim apostolima: »Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje... Uzmite i pijte, ovo je krv moja. To činite na moju uspomenu...« I ove su čudesne riječi potisle sve židovske starozavjetne žrtve, a namjesto njih se prinosi već gotovo dva tisućljeća čista žrtva imenu Gospodnjem od istoka sunčanog do zapada prema Malahijinu proročanstvu. Ove su riječi podigle veličanstvene bazilike, katedrale i crkve. Ove su riječi podigle milijune oltara širom svijeta na kojima se danomice služi sv. Misa. Ove su riječi potakle tisuće i tisuće mladića, da ostave svijet i njegove taštine, pa stupe u svećenički stalež, gdje ih je često čekala bijeda i zapuštenost, a koji put i mučenička smrt.

Nadalje je Isus Krist rekao: »Ti si Petar i na toj stijeni sazi-

dat ću crkvu svoju i vrata je paklena neće nadvladati«. Nijedna stijena na moru nije udarana tako žestokim i tako snažnim valovima kao stijena, na kojoj je Isus Krist sagradio svoju Crkvu. Nijednu lađicu ne bacaju bijesni valovi tako nemilosrdno kao lađicu Petrovu. Tko će izbrojiti sve oluje koje su se digle na nju? Tko će izbrojiti sve udarce, koji su joj zadani? Tko će opisati svu mržnju, kojom se toliki digoše na Crkvu Kristovu? Nije li se često puta sve urotilo protiv nje: i sila i lažna znanost i zloća i lukavština, visoko i nisko, židovstvo i poganstvo, hereze i raskoli, građanski ratovi i revolucije? A ipak ona i danas mirno stoji i nepokolebivo gleda u budućnost jer vrata je paklena neće nadvladati.

Promotrimo još kratko Isusove riječi: »A ja kad budem uzdignut, sve ću privući k sebi«. Ove su riječi najčudesnije od svih! Po njima se Isus pokazuje kao Kralj srdaca, koja osvaja, njima vlada i oduševljava ih za najveće žrtve. Za sto godina neće za nas nitko znati, a kamo li se oduševljavati. To se je isto dogodilo i velikanima ovoga svijeta: Aleksandru Velikome, Cezaru i Napoleonu. O njima doduše još uče naša djeca po školama, ali tko se za njih oduševljava, tko za njih ide u smrt? Samo je kod Isusa Krista sasvim drugačije. On je doduše umro tako siromašan, tako bijedan, toliko ponižen i prezren. Tko bi se usudio i pomisliti, da će iza tako sramotne smrti na križu još koga osvojiti? A ipak je činjenica, da On osvaja već gotovo 2.000 godina tražeći koji put najveće žrtve, pa čak i cijenu života. Ako se pitamo s Montalembert-om, koja je tajna svih ovih žrtava i ove ljubavi: »Tko je dakle ovaj nevidljivi ljubavnik, koji je umro prije 2.000 godina na drvetu križa, a koji tako privlači mladež, ljepotu i ljubav? Tko je taj, koji se pokazuje dušama takovim sjajem i privlačljivošću, da mu se ne možeš oprijeti, koji u isti mah nasrće na njih i čini ih svojim plijenom; koji se hrani posve živim mesom našeg tijela i koji se poji našom najčišćom krvlju? Je li to čovjek? — moramo odgovoriti: to je raspeti Isus, koji s križa sve privlači. Još i danas nebrojena usta uvijek pozdravljaju: »Hvaljen Isus! U vijeke Amen!«

Predragi u Kristu! Nećemo li Mu i mi otvoriti svoja mala, sićušna i siromašna srca baš u ovo sveto adventsko vrijeme, u koje smo noćas iza ponoći zakoračili? Nećemo li se obnoviti u vjernosti i ljubavi prema Njemu? Nećemo li pobožnom molitvom, revnim pohađanjem službe Božje, čestim primanjem svetih sakramenata i djelima kršćanske ljubavi spremiti svoja srca, da On, Isus Kralj srdaca može za veliki božićni blagdan u njima slaviti svoj rođendan? — Odlučimo čvrsto, da hoćemo, jer je sve drugo prolazno, samo se Njemu isplati živjeti i umrijeti. Amen.

(Propovijed održana u župnoj crkvi Krista Kralja u Zagrebu godine 1955.)

BOŽIĆ

Dijete — spasitelj

Glasoviti Alfonso, vojvoda od Alburquerque, admiral portugalske flote, nalazio se sa svojim brodovljem punim vojnika na otvorenom moru, kad se najedamput zamrači nebo, podigne strašan vjetar i uz zaglušnu buku u neposrednoj blizini počeše udarati gromovi. Brodovi, kojima se poigravao bijes valova, sad su letjeli u nebotičnu visinu, sad su se gubili u kaotičnoj dubini.

Svatko je držao da je izgubljen i preporučivao je dušu Stvoritelju. Admiral je međutim, premda veoma zabrinut, ipak sve hrabrio i sokolio, ali jer je bura bivala sve žešća, počeo se i sam tresti i gubiti svaku nadu. U taj čas opazi na palubi admiralske lađe jednu majku ,koja je stiskala u krilu dijete od nekoliko mjeseci.

»Gospođo, reče joj admiral, posudite mi vaše dijete!«

»Nikada! Vi ga hoćete baciti u more!« reče gospođa.

»Ne, ne, dobra gospođo, odgovori Alfonzo; ali se nadam da će vaše dijete postati spasenje svију!«

Gospođa mu dadne tada dijete, a Alfonzo uzevši ga na ruke, podiže ga prema nebu i zavapi:

»Veliki Bože, Bože pravedni i strašni, dobro znam, da smo svi mi griješni i da tisuć put zaslužujemo smrt ... ali ovo je dijete nevino. O Bože, ljubavi i milosrđa, iz ljubavi prema ovom djetetu oprosti nama griješnicima, spasi nas od oluje i smrti!«

Gospodinu se Bogu tako svidio ovaj čin jednostavne i žarke vjere, da je odmah prestao vjetar, nebo se razvedrilo, smirili se valovi i utišala se oluja.

Predraga moja braćo i sestre! Ne čini li vam se, da se danas nalazi u sličnoj životnoj opasnosti ne samo flota ili brodovlje jednog naroda, nego brod čitavog čovječanstva?

Jedan je engleski list napisao prije nekoliko godina, da naša zemlja u pravom smislu riječi sjedi na buretu baruta. Bit će sasma dovoljno, piše list, da netko od rukovodilaca atomskom energijom pritisne na tajno dugme, pa da se eventualni stanovnici drugih planeta zabavljaju neviđenim vatrometom u svemiru i da s astronomskih karata izbrišu jedan planet, koji nosi ime naše zemlje.

Nije to na žalost ništa fantastično. Stručnjaci se s tim slažu. Čujmo samo dvojicu!

Predsjednik S. A. D. general Eisenhower, rekao je jednom zgodom ovo: »Trebalo je tisućljeća i tisućljeća, da čovjek stigne od kamenog doba do našeg atomskog vremena. Potrebno je samo nekoliko sati, da iz atomskog doba opet dođemo u kameno.«

Ove ozbiljne riječi čovjeka, koji zna, kako stoji s temperaturom i atmosferskim pritiskom naših dana, morale bi nas potaknuti na ozbiljne misli. Mi se možemo naći preko noći na području civilizacije nekoliko tisućljeća unazad.

Čujmo drugo svjedočanstvo!

Upitali su nedavno preminulog najvećeg matematičara i fizičara naših dana Alberta Einsteina, koje će se novo oružje upotrebljavati u trećem svjetskom ratu?

»O oružju trećeg svjetskog rata nemam još nikakve predodžbe«, odvrati učenjak... »Ali znam jedno da će se u četvrtom svjetskom ratu tući s kamenim sjekirama. Drugog oružja tada čovječanstvo neće imati na raspolaganju.«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu! nisam ja ovamo došao da stvaram ratnu paniku, nego da vam navijestim mir sa svetim božićnim Anđelima, koji su pjevali kraj kolijevke novorođenog Kralja mira: »Slava Bogu na visini, a mir na zemlji ljudima dobre volje!« Čujte dobro, ponavljam: ljudima dobre volje! Dakle mir se nudi i naviješta ljudima dobre volje! A koji su to ljudi dobre volje? To su oni, koji su u ljubavi i odanosti prema novorođenom Kralju u Betlehemu Isusu Kristu.

Da li je današnje čovječanstvo u takovu odnosu? Na to pitanje možete odgovoriti sami. No još je važnije, da si u ove svete dane odgovori svatko za se u kakvom je odnosu prema Isusu iz jaslica: da li je Njegov prijatelj ili neprijatelj. Tu postoji samo jedno mjerilo: Ako je u stanju milosti posvetne, onda je Njegov prijatelj; ako nosi teški grijeh u srcu i duši, onda je Njegov neprijatelj. A neka zna da tome zlu ima lijeka: to je dobra, skrušena i valjana božićna ispovijed. Stoga, tko je tako nesretan, da nosi u sebi uzrok neprijateljstva prema Isusu Kristu, neka prije nego li pođe pred jaslice, pođe u ispovjedaonicu i ondje očisti svoju dušu, a tada može vedra čela i s mirom u duši stupiti pred jaslice. I ondje neka zamoli Kralja mira, da mu sačuva ponovno stečenu milost, da mu sačuva ponovno zadobiven mir i neka digne zatim iz jaslica Božansko Dijete prema nebu i zamoli milost i milosrđe Božje za čitavo današnje čovječanstvo.

Aka se je Bog smilovao portugalskom brodovlju radi nevinosti jednog običnog ljudskog djeteta, koliko će se više smilovati čitavome čovječanstvu radi svoga Sina iz jaslica, samo ako bude što više onih, koji će moliti u ime Kristovo. Amen.

(Propovijed održana u župnoj crkvi Sv. Vlaha u Babinu Polju na otoku Mljetu, na polnoćki g. 1957.)

Homilija na Evanđelje

Današnje nedjeljno Evanđelje stavlja nam pred oči dva divna primjera kakva treba da bude naša vjera u Isusa Krista.

Ta vjera treba da je živa. Gubavac udaren najtežom bolešću, sav u ranama, truleži i raspadanju, kome više ne može pomoći nikakva ljudska medicina, obraća se u živoj vjeri čvrstoj nadi kao promrzla zemlja za proljetnim suncem, kao uvenula biljka za kišom, kao izgladnjeli prosjak za milostinjom prema izvoru života i zdravlja, prema božanskom liječniku Isusu Kristu.

»Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti!« Ono što ne mogu ljudi možeš Ti, samo ako hoćeš. Ondje gdje prestaje ljudska, tek započinje Tvoja snaga. I nije Ti potrebno, da se puno trudiš. Dosta Ti je samo htjeti i ja ću se očistiti.

Prema takvoj je vjeri Isusova svemoć nemoć. Pred takvom vjerom Isus kapitulira, pruža ruku, dotiče se gubavca i govori: »Hoću, budi čist! I odmah se očisti od svoje gube.« To je bilo kad je Isus sišao s gore blaženstva, na kojoj je izrekao svoj programatski govor, u kojem je proglasio ustav svoga kraljevstva.

A ušavši iza toga u Kafanaum stupa preda nj jedan časnik s molbom na usnama, da mu ozdravi slugu, koji je na smrt bolestan. Isus pokazuje spremnost da pođe u kuću i da ga ozdravi, ali Gastotnik u živoj vjeri odvraća od tog nauma i govori: Gospodine, nije potrebno da se trudiš do moje kuće, a ja uostalom nisam ni vrijedan, da Ti uniđeš pod krov moj, nego Ti samo reci jednu riječ i ja vjerujem, da će ozdraviti sluga moj.

Kolika i kakva vjera!!!! I sam Isus ostaje zadivljen nad njom i oduševljen kliče: »Zaista vam kažem da tolike vjere nisam našao u Izraelu!« Ovaj poganin koga su Židovi možda prezirali i omalovažavali ima veću vjeru od njih. On nije skeptičan prema Isusu. On vjeruje u njega tako jednostavno i čvrsto kao dijete u svoga oca. I pred ovakovom je vjerom Isusova svemoć nemoć. On kapitulira pred njom i govori časniku: »Idi, i neka ti bude, kako si vjerovao.« I u taj čas ozdravi sluga.

Pogledajmo na sebe. Kakva je naša vjera u Isusu Krista? Imamo li mi uopće vjere u Njega? Vjerujemo li uistinu da je Isus Krist Sin Božji? Možda vjerujemo, ali je ta vjera odviše hladna, apstraktna, premalo živa, premalo čvrsta, premalo konkretna. I zato su naše molitve tako slabe, kao da ne vjerujemo, ili sumnjamo, da nam Isus može pomoći. I zato nam je Isus u svakidanjem životu tako tuđ, dalek, apstraktan, kao da uopće ne računamo s

Njegovom stvarnošću, kao da nemamo ništa očekivati od njegove sve mogućnosti. Osušili smo se od nevjere. Izgrizla nas je skepsa i sumnjičavost kao sušica pluća. I zato se osjećamo tako umorni i tako razočarani u životu, tako klonuli kao ptica podrezanih krila. Potrebno nam je osvježenje u vjeri, polet u nadi. Današnje nam Evanđelje želi to pružiti. Zato ga je Crkva stavila na ovu nedjelju. Izabrala je dva tako rječita primjera, koji nam tako glasno govore, upravo viču: Vjerujte u Isusa Krista. On može pomoći u svakoj nevolji, On može očistiti u svakoj gubi, on može ozdraviti u svakoj bolesti.

Isuse, koja je naša najveća nevolja, najteža bolest? — To je baš naša slaba vjera. Ona je glavni uzrok svih naših drugih bolesti, ona je uzrok naše nesreće, ona nas tjera u očaj. Isuse, izliječi nam ovu glavnu i ozdravit ćemo od svih drugih bolesti. I nad naše će se dane opet nadviti sunce sreće, poleta i volje za život. Osjećat ćemo se kao preporođeni. Našim će žilama prokolati nova krv. Našim će mišicama prostrujati nova životna snaga. Naše će duše zahvatiti zanos kao Tvoje svece, heroje vjere i pouzdanja. Mi više nećemo gledati s tjeskobom oko sebe, a ni u budućnost, mi ćemo znati, da je ova pobjeda koja pobjeđuje svijet, vjera naša. Amen.

(Homilija održana u crkvi Službenica Milosrđa u Dubrovniku).

Propovijed „praznim klupama"

PREDRAGA MOJA BRAĆO I SESTRE U KRISTU

Kad sam se u sjemenišnim i bogoslovskim klupama spremao na svoj budući svećenički rad, naročito sam se veselio »predikanju«. Zamišljao sam si kako ću kao svećenik naviještati riječ Božju pred dupkom punom Crkvom, pred masom svijeta. Pomisao na to bodrila me i sokolila na ustrajnost na strmenitom putu do oltara.

Providnost mi je dodijelila kao prvo polje svećeničkog rada naš Dubrovnik, grad Sv. Vlaha. Prvu sam »prediku« u Dubrovniku za festu »Gospe od sedam bolesti« u crkvi Sv. Vlaha g. 1956. spremio savjesno, dobro naučio, ali me već kod nje polio hladan tuš. Crkva Sv. Vlaha, koja nije baš velika, nije bila puna. I taj me je tuš manje više svagda polijevao, kadgod sam se penjao na »pulpit« bilo u Sv. Vlaha, bilo u Gospe, bilo ovdje u Sv. Ignacija. Moji najvjerniji slušatelji bili su obično prazne klupe i zato mislim, da »meritaju«, da namjesto Dubrovčanima, kojih ovdje nema, održim »prediku« njima.

Moja će »predika« klupama biti kratka.

Drage moje klupe, mogu vas pohvaliti zbog tri uzroka:

1) Vi ste uvijek na »predikama«. Vas ne smeta ni vrućina, ni kiša, ni »šilok«, ni bura, ni studen.

Moji Dubrovčani ne tako. Oni su jako osjetljivi na klimatske promjene i čim malo padne kiša ili zapuše bura, oni se već boje u crkvu, da se ne bi prehladili, da ne bi navukli »reum«. Oni se silno boje za svoje zdravlje, oni silno paze na svoje tijelo koje će ipak jednog dana umrijeti i morati bilo na Danče bilo na Boninovo, da bude hrana crvima, a duša? Kamo će ona? Bog sveti znade! Ali tko ne drži do treće zapovijedi Božje: »Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji!« ne znam, da li može u nebo doći?

2) Drage moje klupe, zbog čega vas mogu pohvaliti jest to, što ste u crkvi jako mirne, što nikad ne razgovarate, ne »hundurujete«, ne vodite »ćakule«, ne okrećete se tamo i amo, da vidite kako je gospođa Mare ili Kate ili Jele obučena.

Moji slušatelji, a pogotovo slušateljice, nisu uvijek baš takvi, pa bi im bilo potrebno da se ugledaju u vas.

3) Drage moje klupe, zbog čega vas mogu pohvaliti jest to, što nikad ne »kritikate« niti »predikature«, a niti »predike«. Ne osuđujete ih, ako se apostolskom slobodom usude ožigosati grijeh kao grijeh, manu kao manu, vjerski nehaj kao vjerski nehaj. Ne kažete, da su preoštri, prestrogi i da uvijek samo karaju i udaraju.

Moji slušatelji, a pogotovo slušateljice, nisu uvijek baš takvi, pa bi im bilo potrebno, da se ugledaju u vas.

Ali, drage moje klupe, ne zamjerite, nije kod vas baš sve tako lijepo. Mogu vas i pokuditi zbog tri uzroka:

1) Vama »predike« ništa ne koriste, vi ste uvijek iste. Vama je badava lijepo govoriti, vama je badava grmjeti, vi se ništa ne popravljate: nit se mičete, nit pomičete, nit se šijete, nit se parate, gdje ste tu ste!

U tome možda imate mnogo sljedbenika među slušateljima i slušateljicama.

2) Vi nikad ne idete na ispovijed. Vi mislite da se može živjeti i bez ispovijedi. I u tome sigurno imate u Dubrovniku mnogo sljedbenika, kojima je vjera samo »užanca«, koji misle da su već dobri vjernici, ako su bili na otvorenju feste Sv. Vlaha i pogledali na koju će stranu poletjeti golubice.

3) Vi nikad ne idete na Pričest. Vi ne znate za onu Gospodinovu: »Ako ne budete jeli tijela Sina čovječjega, nećete imati života u sebi.«

I u tome nažalost imate u Dubrovniku mnogo sljedbenika, koji misle, da je Sv. Pričest suvišna stvar pa zato gotovo nikada ili vrlo rijetko pristupaju stolu Gospodnjem.

Drage moje klupe, ja znam, da se vi ne možete popraviti, ali zato molim danas na prvi petak uoči feste Sv. Vlaha našega Parca, da bi Presv. Srce Isusovo po zagovoru Sv. Vlaha obratilo Dubrovčane i učinilo od njih ne samo skladne građane, nego i skladne kršćane. Amen.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u Dubrovniku na Svijećnicu 1962.)

ZA JUBILEJ LURDSKE ŠPILJE U ISUSOVAČKOJ CRKVI U DUBROVNIKU

»Noć je vre, noć, Majka Božja,
Pri Tebi molitvah ni čuti,
A vani med polji se puti
Doma sad paščiju spati,
Noć je vre, noć, Majka Božja.
Al mi dva smo zdavno poznati
Čez leta i žalosti vse.
I če Ti i kesno dohajam,
Posluhnut me hoćeš, kaj ne?!
Ja tak bum Ti s tiha govoril,
Da moreš me čut samo Ti,
Da sinek se Tvoj ne zbudi,
Koj v zlatu i svili spi«.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu?

Ovim neprisiljenim stihovima naš najbolji lirik Dragutin Domjanić obnavlja svoje najmilije uspomene na Mariju Bistricu, na dragi Gospin kip i na malog Isusa, koji počiva na Njezinim rukama. Ovi stihovi dolaze i meni večeras na pamet, kad me je zapala dužnost, da vas uvedem u ovogodišnju proslavu Gospe Lurdske u ovoj našoj crkvi. Mi se već po treći put uzastopce sakupljamo u ovoj crkvi, da što svečanije proslavimo Gospu Lurdsku. Prošle i predprošle godine proslavili smo 100 godišnjicu Lurda i to je bila proslava čitave Crkve. Ove se godine sakupljamo da svečano proslavimo jedan naš domaći, dubrovački jubilej: 75 godišnjicu kako se je Gospa Lurdska nastanila u ovoj crkvi, koja postade žarište lurdskih pobožnosti za grad i okolicu Dubrovnika.

Godine 1885. napravio je isusovački brat pomoćnik Fulgencije Malagoli ovu našu lurdsku špilju. Lik je Bezgriješne Djevice prispio iz Francuske, iz Lyona na 29. siječnja iste godine. 27. studenog godine 1904. Gospin je kip svečano okrunjen krunom od srebra, koja je pozlaćena. Krunu je blagoslovio sam Papa Pio X. u Vatikanu, koga mi danas štujemo kao sveca na našim oltarima i koji je po toj kruni povezan s našom crkvom, a i s gradom Dubrovnikom. Prije svečanog krunjenja bilo je svečano trodnevlje, u kojem su predikali vama starijim sigurno još poznati Vladimir Taljeran, dominikanski prior Padre Ambroz Bačić i svima nezaboravni i blage uspomene Padre Urban Talija, franjevački gvardijan te poznati pisac i istaknuti kulturni radnik.

Na sam dan krunidbe održao je blagopokojni dubrovački biskup Dr. Josip Marčelić svečani pontifikal. Iza pontifikala slijedilo je krunjenje, dok su sva dubrovačka zvona skladno zvonila u počast svoje Kraljice i Majke, u počast najvjernije Odvjetnice ovoga grada, koja odavde od svojih »jezuvita« dominira nad čitavim gradom.

I večeras smo se sakupili, a sakupljat ćemo se i kroz ove dane, da iskažemo Gospi Lurdskoj svoju duboku zahvalnost.

Gospo Lurdska, ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve one suze, koje si obrisala kroz ovih 75 godina. Kad bismo ih sve sakupili, nastala bi čitava rijeka.

Ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve one vapaje, koje si slušala kroz ovih 75 godina i na koje si odgovarala kao najnježnija Majka.

Ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve one molitve, koje si uslišala kroz ovih 75 godina. Kad bismo ih sve izbrojili premala bi bila Tvoja špilja, dapače i ova crkva, da ih ispišemo na zahvalne spomen ploče.

Ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve one naše sinove, koji se Tebi preporučiše, kad su polazili na bojno polje u prvom i drugom svjetskom ratu i koje si očuvala u sveopćem pokolju.

Ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve one naše majke patnice i mučenice, koje si svakog dana, u svakoj tuzi i nevolji milostivo primala i tješila na klecalu pred svojom špiljom. Koliko se je tu žarkih vapaja vinulo k Tebi, koliko se je tu Tvojih milosti prosulo k nama!

Ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve naše mladiće i djevojke, koji su ovdje pred Tobom molili pomoć u borbi za ljiljan čistoće ili koje si nakon što su pali i skrušeno se ispovjedili u onoj ispovjedaonici do Tvoje špilje opet primila u majčinski naručaj kao rasipne sinove i kćeri.

Ja Ti večeras izričem zahvalnost za sve one bolesnike kojima si u ovih 75 godina povratila žuđeno zdravlje.

Ja Ti večeras izričem zahvalnost u ime svih svećenika, redovnika i redovnica i svećeničkih pripravnika, koji su ovdje pred Tobom molili za vjernost i ustrajnost u svetom zvanju.

Gospo Lurdska, duboko sam uvjeren, da nisam sve rekao, a kamo li sve izbrojio. Ta tko bi to od nas slabih smrtnika i mogao. Ali u Tvoje majčinsko ime pozivam sve Dubrovčane, koji imaju imalo vjerske svjesti i plemenitog osjećanja, da kroz ove dane proslave dolaze pred Tvoj čudotvorni kip, da Ti kažu hvala, da kroz ove dane u duhu najdublje zahvalnosti pristupaju k svetim sakramentima ispovijedi i pričesti. Neka ovi dani budu neprestana procesija zahvalnosti prema Tebi, neprestano hodočašće k Tvojoj špilji. Ti si Gospo Lurdska kroz ovih 75 godina dijelila sve naše radosti i žalosti, svu našu gorčinu i patnju. Ti si s nama duboko osjećala svu nepravdu, koja se je poput proklestva survala na nas. Ti si nam bila Majka. Mi smo nažalost često i često puta bili nezahvalni sinovi. Kroz ove dane želimo to sve popraviti. Sve popraviti, braćo i sestre, zar ne? Amen.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u Dubrovniku prigodom otvorenja jubilarne proslave 75. godišnjice lurdske špilje u istoj crkvi 4. II. 1960.)

Zadovoljština Presvetom Srcu Isusovu za apostaziju tolikih duša

Isus Krist uskrsnuvši na nov život više ne umire, kaže sv. Apostol Pavao, niti smrt više ima moć nad Njim, stoga i Njegovo slavno tijelo više ne može trpjeti. Ipak to ne znači, da Isus ne osjeća svu ljudsku zloću, svu golemu nezahvalnost, koju nezahvalni ljudi uzvraćaju na njegova dobročinstva. Dosta je otvoriti samo Sv. Pismo, da osjetimo kako se Bog tuži kroz vijekove nad ljudskim grijesima.

Već na prvim stranama biblije čitamo kako se Bog, videći veliku zloću među ljudima na zemlji i kako je svaka ljudska misao usmjerena jedino da čini zlo, pokajao što je stvorio čovjeka i obuzet velikom boli govori: »Izbrisat ću čovjeka s lica zemlje, jer je sav tijelo!«

Dalje čitamo kako Bog objavljuje Abrahamu, da je zadah opačina Sodome i Gomore dopro do njega i stoga je odlučio, da ognjem uništi ova dva raskalašena, raspojasana i razbludna grada.

Kasnije sve češće i češće čujemo kako se Bog tuži preko ustiju Mojsija i proroka na nezahvalnost i tvrdoglavost izabranog naroda, koje kažnjava oštrim kaznama, asirskim i babilonskim sužanjstvom te gubitkom nezavisnosti i domaće kraljevske dinastije.

Istina, sve je ovo antropomorfski, ljudski način govorenja, ali nam ipak pokazuje kako je Božje srce osjetljivo na ljudsku zloću. Koliko će dakle biti osjetljivije na ljudsku zloću Božansko Srce Isusovo, Utjelovljena Riječ Božja, pravi Bog i pravi čovjek i to ne samo za svog smrtnog života nego i poslije uskrsnuća, sada kad sjedi s desne strane Boga Oca.

Pogledajmo stoga danas kratko, koliko Srce Isusovo trpi zbog apostazije ili otpada tolikih duša.

Jedan evanđeoski događaj dolazi nam u dobar čas, da osvijetli našu misao i baci snop svijetla na ove intimne muke Srca Isusova, koje možemo samo pogledati, ali ne obuhvatiti.

Isus je poslije čudesnog umnoženja kruhova obećao, da će dati svoje tijelo za hranu, a krv za piće. Čuvši ove riječi, mnogi od Njegovih učenika rekoše: »Tvrd je ovaj govor, tko ga može slušati!« Stoga Mu okrenuše leđa, da mu se nikad više ne približe. Tada se Isus žalostan obraća dvanaestorici svojih apostola i govori im: »Hoćete li i vi otići?« — Kolika se bol i gorčina krije u ovom pitanju: Zar ćete i vi otići, vi, koje sam toliko ljubio, vi koje sam od svih ljudi izabrao, vi kojima sam toliko dobročinstava iskazao?

Evo, ovako duboko osjeća Srce Isusovo svaku apostaziju. A koliko je toga bilo u povijesti, a koliko je toga tek danas?

Ponajprije, svaki je smrtni grijeh apostazija. Možda će vam se to činiti pretjerano. Što je zapravo apostazija? Apostatirati znači okrenuti nekome leđa, otpasti od nekoga i obratiti se drugome. A što je svaki smrtni grijeh? Ništa drugo, nego »aversio a Deo et conversio ad creaturam. — Otpad, odvraćanje od Boga i obraćanje k stvorenju«. A koliko i koliko se toga počini u jednom jedinom danu, dapače u jednom jedinom satu!

Nadalje je apostazija, kad netko okrene leđa Kristovoj Crkvi i svojim vjerskim dužnostima. A koliko takvih tek ima! Koliko ih ima u našem malom Dubrovniku, koji se mogu nazvati praktičnim katolicima, koji savjesno vrše sve svoje dužnosti? Malo ih je na žalost, veoma malo!

Ako je već Sv. Ciprijan, biskup i mučenik u III. vijeku kršćanske ere nazivao vjerski nehaj »pravom apostazijom«, ako je sv. Bernardo u XII. vijeku nazivao onu bezbrižnost za vjerske dužnosti »plaga desperata« — neiscjeljivom rak-ranom u ona srednjovjekovna vremena, koja ipak bijahu vremena vjere i žara, koliko je više mogao nazvati blagopokojni Papa Pio XI. ovu užasnu pustoš i prazninu mnogih naših crkava »pravom kugom našega doba.«

Napokon spomenimo posljednju i najgoru od svih apostazija, otpad od vjere, otpad svih onih, koji ne vjeruju više ni u što: ni u Boga, ni u Isusa Krista, ni u dušu, ni u prekogrobni život. A koliko je takovih! Nekoć je bio dobro i pobožno dijete, a danas ruševina.

Koliko dakle mora trpjeti Srce Isusovo radi tolikih i takovih apostazija! Da bismo to mogli shvatiti morali bismo znati koliko Srce Isusovo ljubi duše.

Već se Bog tuži u starom zavjetu na usta Jeremije proroka: »O čudite se nebesa nad tim i neka njegova vrata veoma opuste, govori Gospodin. Dva je naime zla učinio narod moj: ostavio je mene izvor vode žive i iskopao cisterne bez dna, koje ne mogu sadržavati vodu.«

Možemo dapače reći, da su sve knjige Sv. Pisma, napose proročke pune ovakovih žalopjeva, u kojima Bog oplakuje svoj nevjerni i tvrdoglavi narod i govori: »Okrenuli su se od mene i otišli!«

Ako je ovako Bog govorio o svom izraelskom narodu, koliko će više Srce Isusovo osjećati nevjeru, izdaju i apostaziju duša otkupljenih Njegovom ljubavlju i Njegovom krvlju. Gledajući pak danas tolike masovne otpade nećemo li reći s prorokom: O Srce Isusovo, velika je kao more bol Tvoja! I ovolike pogrde, ovolike uvrede traže bezuvjetno i nužno, da poradimo na obraćenju samih sebe i na obraćenju svih s kojima dolazimo u dodir.

Kad je Galba opsjedao Rim i prijetio se s dobro izvježbanom vojskom da ga uništi, svi se Rimljani spremiše na obranu. Međutim car Neron hitno sazove senat. A znate zašto? Možda da spasi domovinu, kojoj je prijetila pogibelj, možda da poduzme energične i odlučne mjere protiv napadača? — Tako su sigurno morali misliti rimski senatori. Ali kakvo je bilo njihovo iznenađenje kad im je car s vidnom

radošću na licu navijestio, da je pronašao način kako se udešavaju frule. Kako su se morali razočarati na ovu novost ne bez pridušena gnjeva prema ovom glupom caru, koji u tako kritičnom momentu za grad Rim i carstvo nije na drugo mislio nego li na zabave.

Nemojmo se odviše čuditi Neronu, kad i danas vidimo u katoličkim redovima sličnih frulača i violinista, koji videći kako se zanemaruju prava Božja i svete Crkve, kako se vrijeđa Presv. Srce Isusovo, kako otpadaju od Krista tolike duše osobito mladeži, ne misle na drugo nego kako bi se zabavili u kojem baru svirajući na gitaru i pretvorivši čitavu godinu u poklade i karneval ne maknuvši ni prstom, da spase što se dade spasiti, barem u svojoj vlastitoj kući, kod svoje vlastite djece, o kojoj će jednom vječnom Sucu svih grješnika polagati strog račun.

Dne 21. lipnja g. 1884. održan je u republici Ekvador, u glavnom gradu Quitu, veliki katolički kongres, a na koncu je kongresa jedan katolički svećenik predmolio ovu divnu molitvu zadovoljštine, a svi — cijelo ono nepregledno mnoštvo — ponavljalo je refren:

Za sve grijehe naših svećenika — milosrđe o Gospodine! Za sve prestupke otaca obitelji — milosrđe o Gospodine! Za sva bezboštva i bogohulstva — milosrđe o Gospodine! Za sve krive zakletve i svetogrđa — milosrđe o Gospodine! Za naš prezir duhovne vlasti — milosrđe o Gospodine! Za sve javne sablazni — milosrđe o Gospodine!

I mi moramo davati zadovoljštinu za sve ono što smo počinili proti Bogu. Stoga se kroz ova tri dana okupljamo oko Isusa u Presv. Sakramentu, da Mu iskažemo čast i da Mu pružimo zadovoljštinu za tolike svoje nemarnosti, propuste i prestupke, a onda pružajmo zadovoljštinu i za tolike apostazije po smrtnim grijesima, za tolike apostazije od Crkve i vjerskog života, za tolike apostazije i od same vjere u nadnaravni svijet. Najbolju ćemo pako dati zadovoljštinu Božanskome Srcu, ako budemo savjesno vršili svoje staleške i vjerske dužnosti.

29. travnja g. 1380. oko podne umirala je u Rimu u siromašnoj ćeliji pokraj Santa Maria della Minerva jedna žrtva ljubavi i zadovoljštine — Sv. Katarina Sienska. Ovo bijahu njezine posljednje riječi, koje su i za života bile često na njezinim usnama i pod njezinim perom. »Krv! Krv! Krv!... Isus! Isus! Isus!« Bio je to vapaj ljubavi, posljednji pijev žrtve paljenice na žrtveniku. Oh, kad bi Presv. Srce Isusovo i među nama našlo tako plemenitih i potpunih žrtava, koje bi mu uzvratile ljubav za ljubav, srce za srce, krv za krv, život za život.

Kad se Crkva u prva kršćanska vremena nalazila u katakombama, nije posjedovala ni štampe, ni filma, ni ikakvih sredstava propagande, ali je zato život prvih kršćana, njihovo hrabro ispovijedanje vjere bila najmoćnija propaganda. Ni tada nisu mogli kršćani otvoreno i javno propovjedati Evanđelje, nisu mogli na forumu slobodno naučavati novu nauku Kristove ljubavi i Njegova križa, nego se Evanđelje širilo od ustiju do ustiju, ono je bilo zapisano u njihovim srcima, kako su govorili kršćani, kad su njihovi progonitelji tražili od njih svete knjige, da ih spale. A da prvi kršćani nisu tako ozbiljno shvatili dužnost apostolata, i to sitnog i nevidljivog, koji po riječima Charles de Foucald-a »nije savjet, nego zapovijed i to zapovijed ljubavi«, da li bi Crkva izišla iz katakomba tako snažna i jaka nakon 300 godina najkrvavijih progonstava? Kakva će Crkva izići iz sadašnje situacije, to ovisi i o našoj velikodušnosti u molitvi, žrtvi i o apostolatu našeg dobrog primjera. Amen.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u Dubrovniku, na pokladni ponedjeljak prigodom 40 satnog klanjanja Presv. Sakramentu g. 1957.)

I. KORIZMENA NEDJELJA

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

U svestranom i golemom preporodnom radu, što ga sveta majka katolička Crkva napose u ove svete pokorničke korizmene dane po čitavom svijetu razvija, naše će korizmene propovijedi biti samo jedan vrlo mali dio. Ali iako u skromnom obliku, i mi želimo, da se ukopčamo u divnu bratsku zajednicu vjernih duša, svih onih, koji vjeruju u Boga i u Raspetog Krista, da s njima zajedno zaronimo u uskrsno preporodno strujanje, ne bili smo tako i mi poput vidljive prirode oko nas ustali na novi pomlađeni život s pobjednikom Kristom.

Kroz četiri prve korizmene nedjelje sakupljat ćemo se u ovaj večernji sat u dragoj našoj katedrali, da utvrdimo i ojačamo svoju nadu u ispunjenje naših najdubljih težnja, da prikupimo snage i ljubavi, da se i kroz patnju i trpljenje hrabro i ustrajno probijamo do konačnog cilja našeg zemaljskog putovanja. U tu ćemo se svrhu zajednički zagledati u veliki paradoks kršćanstva, koji se po riječima sv. Apostola Pavla naziva »ludost križa«, jer Apostol u svojoj prvoj poslanici Korinćanima piše: »Mi propovijedamo Krista raspetoga, Židovima sablazan, a poganima ludost« (I. Kor. 1,23).

Križ na kome je izdahnuo među dva zločinca Isus Krist koji je za Židove bio sablazan, a za pogane ludost, osvojit će tokom stoljeća po riječima Montalembert-a« i mladost i ljepotu i ljubav i pokazat će se dušama u takvome sjaju i čaru, da mu neće odoljeti, i nasrnut će na njih poput munje i učiniti ih svojim plijenom«.

Sveti Andrija Apostol u zanosu će klicati prema križu: »Oj zdravo križu, koji si posvećen Kristovim tijelom, na kome Njegovi udovi blistaju poput dragulja! Dolazim k Tebi, primi me u radosti i triumfu! O križu blagoslovljeni, tako žarko ljubljeni, tako dugo željeni!«

Sveti Ignacije Antiohijski pisat će Rimljanima: »Svijet je za mene ništica ... Biram smrt u Isusu Kristu. Dopustite mi da na sebi ponovim muku svoga Boga. Moja je Ljubav raspeta. Ništa me više ne veže uz ovu zemlju.«

Blaženi Jakopone da Todi, autor potresne »Stabat Mater Dolorosa — Stala plačuć tužna Mati« uglazbljene od tolikih majstora glazbe ,odgovorio je Kristu, koji ga je upitao: zašto je postao »luđak« u očima svijeta?« quia stultior me fuisti — jer si Ti bio još luđi od mene«, dakako u očima svijeta.

I u prošlom je stoljeću jedan mornar iz okolice Cannesa, poznat svijetu jedino po svom imenu Klement Roux, bio jedan od onih uzvišenih luđaka u očima svijeta kao Isus Krist, zaljubivši se u njegov

križ nakon dugih godina ne baš uzornog života. Začuđenim bi prijateljima odgovaro: »Ludost za ludost; radije izabirem da budem luđak iz ljubavi prema Bogu, nego li luđak iz ljubavi prema svijetu.« Kroz punih 28 godina kao nekoć sv. Lidvina ispaštao je teškim trpljenjem grijehe svoje i drugih.

»Moj Bože, žarko Te ljubim, ljubim Te do ludila« piše već u 17 godini ona, koja će kasnije postati utemeljiteljica klanjateljica Presv. Sakramenta. »To pak mogu reći, budući da svjetovnjaci upravljaju ovakove riječi osobama, koje su im drage. No oni su luđaci, jer su zaljubljeni u slaba, smrtna i nesavršena stvorenja, dok sam ja ljubeći Tebe veoma mudra.«

P. Lourdel još u mladosti prije nego je stupio u misijsku družbu bijelih otaca, posjetio je jednom baziliku sv. Dionizija i staru grobnicu francuskih kraljeva. Iza ovoga posjeta piše u svojim bilješkama obraćajući se Luju X.: »Tebe nitko nije mislio pokuditi zbog tvoje strasti za igru s loptom, koja je bila uzrok tvoje smrti; a mi smo naprotiv smatrani za luđake što želimo žrtvovati svoj život za obraćenje pogana. O kako je lud svijet!«

Slično bismo mogli reći i mi onome mnoštvu, koje nedjeljom ponašim stadionima, tim profanim modernim hramovima profanog modernog čovjeka, često puta i na kiši i na vjetru prati kakovu utakmicu: Vas nitko ne kudi zbog vaše strasti za loptom, vama se nitko ne čudi kad se i po sat i po smrzavate i kisnete na kakovoj utakmici za prventsvo a mi kad nedjeljom žrtvujemo pola sata u crkvi prisustvujući svetoj Misi i vršeći nedjeljnu dužnost prema Bogu i prema svojoj besmrtnoj duši, mi smo smatrani za luđake, mračnjake i zaostale. O kako je lud svijet!

Od legije ljubitelja križa vremenski nam je bliže jedan vojnik iz prvog svjetskog rata, jedan svjetovnjak, maršal konjice, koji ranjen u prvim čarkanjima i poslan u Solun, osjeti tako silnu ljubav za Kristov križ, da piše svom prijatelju: »Po molitvi i ljubavi prema križu zaslužit ćemo, da se naš život poistovjeti s Kristovim ... Ludost križa! Oh kako je uzvišena ova riječ unatoč žalosti, koju pobuđuje u tamnim dolinama, gdje prebiva sve ono što ljudi nazivlju znanost, inteligencija i razum, a što ne služi nego li udovoljavanju nagona, opačina i strasti«.

Navedimo još jednog junaka iz drugog svjetskog rata, franjevca konventualca O. Maksimilijana Kolbe-a!

On se nalazi zatvoren od Nijemaca u Varšavi u strahovitom zatvoru Paviak. »Na to se ime, kaže spisateljica Marija Winowska, ledi u Poljskoj krv u žilama.«

Jednog lijepog dana dođe inspekcija. Ugledavši redovničku haljinu, Schaarführera SS-a spopade bijes. Krvavih očiju, s pjenom

na ustima, on zgrabi krunicu, koju je otac Maksimilijan nosio o svom pojasu i povuče ga žestoko:

— Budalo, glupane, popovski gade, reci odmah, da li vjeruješ u ovo? I pokaže mu križ na krunici.

— Jest, vjerujem, reče otac s mnogo snage i mira.

Uslijedila je žestoka pljuska, zatim još jedna. Otac se duboko nagne. Osjetio je u ustima okus slane krvi.

— Reci sad, vjeruješ li još uvijek? — derao se krvnik.

— Da, još i kako!

Još jedan udarac. Cijela tuča udaraca. Sve to prate psovke. Lice je ubogoga oca postalo bijelo, zatim ljubičasto. Nakon svakog udarca on se sve teže uspravlja. Nu ipak ostaje na poprištu.

— I sad ćeš mi reći, da još vjeruješ?

— Da, vjerujem!

Bijes krvnika nema više granica. Udara ga svim silama stisnutim šakama. Otac se sruši. Tada ga stade udarati čizmama — a gađao je dobro. Njegovo zločinačko lice nema više ništa u sebi ljudsko. Videći konačno da se njegova žrtva više ne miče, otide zalupivši vratima.

Jedva što je o. Maksimilijan došao k svijesti, već sve čini da umiri svoje prijatelje. Lice mu je strahovito otečeno. Teško govori:

— Prijatelji moji, vi biste se morali radovati sa mnom . . .«.

(Marija Winowska).

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, recite mi sada, možete li vjerovati, možete li priznati činjenicu, da je presveti Kristov križ tokom stoljeća tolike i tolike plemenite duše, sve ono što je bilo najbolje u čovječanstvu, osvojio, očarao i zarobio? Stoga se s pravom pitao već spomenuti Montalembert:

»Da li je Onaj samo čovjek, koji je umro na križu i koji tako neodoljivom silom privlači? — O ne! On je Bog! Samo Bog može tako triumfirati. Onaj Isus, čije su božanstvo tokom vremena, toliko napadali i nijekali, dokazuje ga u svako doba uz tisuću drugih dokaza ovim čudesima nesebičnosti i hrabrosti. Mlada i nevina srca predaju Mu se, da uzvrate za njegovo darivanje samoga sebe. I ova ljubav, koja ih razapinje, nije drugo nego odgovor ljudske ljubavi božanskoj, koja se je dala razapeti za nas.«

Ove značajne Montalembertove riječi samo su jeka još značajnijih riječi silnoga Napoleona Bonaparte, pred kim je godinama strepila Evropa i gotovo čitav svijet. Misao da je naš Gospodin proširio svoje kraljevstvo po križu, bacala je u čuđenje velikog osvajača i snažno mu i apodiktički dokazivala Kristovo božanstvo.

»Krist sve očekuje od svoje smrti: može li to biti iznašašće jednog čovjeka?

Bit ću uhvaćen, pribijen na križ — govoraše On — bit ću napušten od sviju, moja će smrt biti život mojih učenika; duh križa učinit će da shvate i da izžaruju moje Evanđelje; oni će u nj vjerovati, propovijedat će ga čitavom svijetu.

I ovo ludo obećanje, tako dobro nazvano od sv. Pavla ludost križa, ovo proročanstvo jednog bijednog raspetoga tako se doslovno ispunilo. A ispunjenje je možda čudnije od samog obećanja.

Ne vidim nikakvih vojska, nego jednu tajanstvenu energiju nekolicine ljudi po čitavom globusu bez drugog vanjskog znaka osim zajedničke vjere u misterij križa.

Ovaj je znak simbol muke Bogočovjeka. Njegovi učenici nisu naoružani: oni nose križ u čitav svijet svojim uvjerenjem, koje se poput plamena širi od jednog do drugog.

Možete li zamisliti mrtvaca, koji osvaja?

Možete li zamisliti utvaru, koja ima vojnika bez plaće, bez perspektiva za ovaj svijet i koja im daje ustrajnosti i strpljivosti u svakoj vrsti nevolje?«

Koliko bismo još mogli navesti drugih svjedočanstava upravo »nubes testium«, oblake svjedoka, da se poslužim riječima sv. Apostola Pavla u poslanici Hebrejima.

Francuski romanopisac Luis Bertrand nakon svog hodočašća u Palestinu na Kristov grob piše:

»Kad pomislimo na bujicu ljubavi, koja je potekla iz stijene u kojoj je bio usađen Kristov križ, ne možemo učiniti drugo nego li pasti na koljena jecajući od dragosti i klanjanja. Ah! Onaj, koji je počivao na ovom mramoru opkoljen žarom usnica što se klanjahu ljubio je kao nitko i ljubljen je kao nitko. Susreo sam siromašne osobe s licem opustošenim od bijede, koja su u jedan mah zasjala svjetlošću primičući svoje izmoreno lice Kristovu grobu. Što je dakle ta Kristova ljubav, koja prodirući u jednu ljudsku spodobu preobrazuje ju u posve duhovno stanje?

Predraga moja braćo i sestre u Kristu! Kako mora biti uistinu snažan Spasitelj Isus Gospodin, kada je očarao tolike duše i oduševio ih za najveće žrtve? Oh, on mora biti snažan kako samo Bog može biti, oh On mora biti svemoguć!

To je prva pouka koju nam pruža tek letimičan pogled na ludost križa, ali koji je ipak dosta rječit i mnogo govori svakome, koji ne zatvara uši pred ovom veličanstvenom stvarnošću u našoj povijesti: :križ je osvojio, križ osvaja i križ će osvajati.

Ali evo i druge pouke! I mi smo po svom kršćanskom pozivu pozvani, da budemo sljedbenici križa. A to možemo biti na najrazli-

čitije načine. Za nas možda neće biti tako izvanrednih zgoda. Pa i bolje je tako! jer ih možda ne bi znali podnijeti. Ali uza sve to ostaju male svakidanje zgode, koje se mogu veoma lijepo složiti s najvećom kršćanskom plemenitošću i velikodušnošću.

Nitko se od vas, predraga moja braćo i sestre u Kristu, koji sa svom ozbiljnošću uđoste u ovo sveto korizmeno vrijeme i raspoloženje, koji dođoste da čujete Kristovu korizmenu poruku sigurno neće zadovoljiti osrednjošću i polovičnošću i nastojat će iskazati svome raspetome Gospodinu mnogo ljubavi. Stoga nemojte dopustiti da prođu mimo vas svi križevi. »Život bez križeva je život bez ljubavi!«

Sv. Franjo Regis govoraše »Život bi mi se činio nesnosivim, kad ne bih imao što trpjeti za Isusa Krista!«

Osokolimo se i junački odvažimo za nošenje svog životnog križa na primjeru našega Gospodina i svega što je bilo najljepše i naplemenitije u čovječanstvu. Ne zaboravimo nikad Kristove riječi: »Tko hoće da bude moj učenik, neka se odreče samoga sebe, uzme križ na ramena i slijedi mene!« Dakle tko hoće da slijedi Krista, tj. put, istinu i život, neka uzme na se križ vjernosti Božjim i crkvenim zapovijedima, križ svojih staleških dužnosti, križ koji je potreban, da sačuva stanje milosti posvetne.

A kad nam se naš životni križ bude činio pretežak, prenesimo se duhom na Kalvariju podno križa našega Gospodina, koji dominira svojom veličinom nad svim križevima svetaca.

Kad putnik pohodi u Rednalu u Engleskoj kapelu velikog obraćenika kardinala Newmana, ostaje zapanjen golemim dimenzijama velikog Krista nad oltarom. Newman je morao mnogo trpjeti i stoga je želio imati pred sobom u molitvi ovo veliko raspelo, koje nije nikako bilo u skladu sa proporcijama male kapele, ali veoma u skladu s proporcijama njegovih patnja.

Ovako i mi podignimo u svojoj duši u ovo sveto korizmeno vrijeme razmatranjem muke Kristove veliko raspelo, koje će bacati svijetlo na sve naše križeve, koje će nam ih sve učiniti slatkim, koje će nas učiniti sljedbenicima Raspetoga, koje će nas pridružiti golemoj povorci junaka, koji su ljubili križ, koje će nas dovesti do vječnog svijetla, koje će nas dovesti do vječnog spasenja.

»Na Golgoti je visio Krist među dva velika grijesnika. Tvrdokorni lijevi je vikao sa svjetinom: Sađi s križa, pomozi sebi i nama! Skrušeni desni je molio: Sjeti se mene, Gospodine, u svom kraljevstvu. Krist nije htio saći s križa, obećao je nebo skrušenom griješniku.

Danas se valjda kao nikad, reče netko, ponavlja taj prizor Golgote. Čovječanstvo, podjeljeno na dvije strane, viče put Krista. Jedni viču: Sađi s križa! Nije Te tu lijepo vidjeti, kvariš nam tek! Daj nam raj zemaljski, nebeski neka bude anđelima i vrapcima. Isus ne silazi s križa, jer je križ zakon za zemlju. Rekao je: Istina će vas osloboditi, primite je. Nek ne robuje čovjek čovjeku, ni narod narodu. Ljubite jedni druge. I neka svak uzme na se križ svoj i neka ide za mnom. — Nećemo križa! viču drugi, a ipak vuče svaki svoj križ, htio ili ne htio.

Desna se strana skrušeno tuče u prsi, diže oči prema Kristu i vapije: »Spomeni se nas, Gospodine, pomozi nam nositi križ bar strpljivo, uči nas ljubiti Križ i križ!«

(Milan Pavelić DI.)

Priključimo se desnoj strani i naša večernja molitva neka bude danas s religioznim pjesnikom:

»Ja nosim križ u srcu svom,
Od dana posve mladih,
Što majka mi ga s molitvom
Duboko baš zasadi.
Sad padam na tle križu tom
U slastim i u bolim.
Nit marim za rug nit za grom
Već skrušim se i molim« Amen.

(Đuro Arnold)

(Propovijed održana u dubrovačkoj katedrali na prvu korizmenu nedjelju god. 1957.)

II. KORIZMENA NEDJELJA

»Nadopunujem u sebi ono, što nedostaje muci Kristovoj« *(Sv. Pavao)*

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Ako je u načinu upravljanja Božje Providnosti ikoja tajna kadra uzbuditi u isti mah i srce i razum čovjeka, onda je to bez sumnje malen broj izabranih i prividna neplodnost utjelovljenja, krvi i znoja Sina Božjega.

Kako da protumačimo relativnu neplodnost ove božanske krvi prolivene do zadnjeg, od koje bi samo jedna jedina kap morala biti dostatna da spasi tisuću svijetova? Kako da priznamo djelovanje suverene Mudrosti u kaosu nakaznih zabluda, grubih opačina i neprestane borbe strasti i interesa protiv načela i dužnosti, koje gotovo uvijek padaju pobijeđene? Kako da se ne začudimo da isti onaj Bog, koji se pokazuje tako darežljiv prema najneznatnijim stvarima koji ne uskraćuje poljskome cvijeću potrebnu kap vode, da se razvije i procvate i nakiti lice naše zemlje, koji daje i mladima od gavrana potrebnu hranu, dopušta da tako veliki broj razumnih stvorenja oskudijeva na kruhu istine i rosi nebeske nade?

Treba priznati da ovo kukavno stanje stvari čini veoma žalostan kontrast s dirljivim slikama, koje nam pruža sv. Pismo o Božjem milosrđu, s onom beskrajnom ljubavi prema čovjeku, koja je dovela na zemlju Božjega Sina i prikovala ga na drvo sramote.

Ovako bezbožnost podiže ruku protiv Providnosti radi nepotpunog ishoda misije Utjelovljene riječi Božje. Ovo je jedan od najomiljenijih predmeta njezinih blasfemija, ovo je jedna od točaka na koju se ona oslanja s najviše uspjeha, da pokoleba vjeru slabih i nepoučenih kršćana.

Što ćemo odgovoriti na ovakove napadaje? Hoćemo li ostati nijemi pred optužbama, koje idu za ničim manjim nego da dokažu, da je suverena Mudrost bila nesposobna da postigne cilj u svom najsavršenijem djelu? Hoćemo li se pričiniti da svojom šutnjom odobravamo, kako je Bog, koji je dobrota po svojoj biti i koji ju je s toliko raskoša izlio na nezahvalna stvorenja, bio nemoćan prema bićima, koja su jedino kadra odgovoriti na njegovu ljubav?

Budimo uvjereni, nije volja Božja, da budemo svedeni na ovu žalosnu potrebu.

Na ove bezbožne blasfemije možemo prije svega dati nepobitan odgovor sv. Apostola Pavla, koji kliče: »O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega!« O dubino! Tko smo mi, da se usudimo obuhvatiti svojim slabim pogledom Njegove sudove i prodrijeti svojim nesigurnim umovanjem u Njegove neistražene puteve? Da li bi Bog bio neizmjeran, kad bi tako ograničena inteligencija kao što je naša mogla pojmiti sve Njegove nakane? Usuđujemo li se biti Božji savjetnici mi, koje svaki dan smete genij ili sposobnost nama sličnih? »Jer tko je upoznao misao Gospodnju? Ili tko mu je bio savjetnik?«

Ovaj prvi odgovor može nam biti dostatan, da ponizimo oholost ljudskog razuma a to je ujedno i naš najbolji odgovor.

No poniznosti kršćanskog srca, koje proučava nakane svoga Boga, ne da ih sudi, nego da ih ispunjava, vjera daje i drugi odgovor isto tako spasonosan i ne manje zadovoljavajući. Ovaj nam odgovor daje isti Apostol Pavao u poslanici Timoteju: »Molim dakle prije svega, da se čine prošnje, molitve, molenja, zahvaljivanja za sve ljude... Ovo je dobro i ugodno pred Spasiteljem našim Bogom, koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine. Jer je jedan Bog i jedan posrednik Boga i ljudi čovjek Krist Isus, koji dade sebe u otkup za sve« (I. Tim. 2, 1 - 6).

Ove riječi sadrže tri stvari:

1) Apostol želi da se kršćani mole za spasenje svih ljudi.

2) Ovo im nalaže kao jednu od prvobitnih dužnosti: »molim dakle prije svega«.

3) On ovome pripisuje tako veliku važnost, da se ne može zadovoljiti, da ih samo potakne na molitvu, nego ih naprosto sili i zaklinje, da se dadu svom dušom na molitvu i to ne na neku nemoćnu ili prolaznu molitvu, nego na prošnje, molitve, molenja, zahvaljivanja. Apostol govori kao svi oni, koji su prožeti nekom velikom idejom i zahvaćeni nekim osjećajem punim žara i oduševljenja: on se služi sličnim riječima, on je iscrpio sav kršćanski riječnik o molitvi, kao da mu nijedna riječ nije dosta jaka, da izrekne važnost i zamašitost stvari, koje želi naglasiti.

A na čemu Apostol temelji ovu veliku dužnost molitve za sve ljude? —

Na tome, što je to »dobro i ugodno pred Spasiteljem našim Bogom, koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine«. I odmah, da predusretne sve sumnje i uzmicanja, koje bi u čovjeku mogao roditi osjećaj nevrijednosti, odmah daje u nekoliko riječi najopipljivije i najutješnije dokaze svoje tvrdnje:

»Jer je jedan Bog« i budući da je taj Bog Stvoritelj i gospodar svih ljudi ne može ne htjeti sreću svoga privilegiranog stvorenja i »jer je jedan posrednik između Boga i ljudi čovjek Krist Isus« po naravi Sin Božji, po slobodnom izboru postao Sin čovječji, naš brat i koji si je uzeo kao zadaću, da nas pomiri s Ocem. Napokon je ovaj Božanski Posrednik »dao sebe u otkup za sve« davši preobilnu otkupninu. Kako bi dakle Bog Otac, koji neizmjerno ljubi svoga Sina, iza

kako nam Ga je dao za brata i Spasitelja, iza kako je primio Njegovu krv kao otkupninu za grijehe svih ljudi, mogao ne htjeti spasenje istih ovih ljudi, koji su postali Njegova djeca?

Evo, to je dokazivanje sv. Pavla! Nema nikoga, koji ne bi jednim pogledom shvatio svu njegovu logičnost i dosljednost. Iz njeg ćemo lako izvesti tumačenje aktuelnog stanja svijeta i velike tajne Providnosti.

Da dođemo do toga, promotrimo malo pažljivije razne dijelove govora sv. Pavla, jer će iz njegovih odnosa izići tumačenje samo po sebi. Treba moliti bez prestanka, govori nam Apostol, za spasenje svih ljudi, jer Bog koji je sve stvorio i svima dao za Spasitelja svog vlastitog Sina, hoće spasenje sviju jednako. A kakovom voljom hoće Bog spasenje svih ljudi? To je bez sumnje ozbiljna i stvarna volja; bila bi blasfemija prepostaviti u Bogu varavu volju. Slijedi li pak iz tako apsolutne i tako uspješne volje, da njezino izvršenje nimalo ne ovisi o slobodnoj suradnji stvorenja? Očito ne! Jer kad bi Bog htio spasenje na taj način, On bi radio sam i ne bi čekao naše molitve. Dakle tim samim, što Apostol izvodi iz ove Božje volje razlog, da se molimo za njezino izvršenje, on nas poučava da je spasenje svijeta, jedno od onih djela za koja Bog traži i očekuje suradnju svojih stvorova. To je očiti smisao Apostolovih riječi. Drukčije ih shvatiti, značilo bi lišiti ih njihove vrijednosti i učiniti od njih mjesto kako naravnog tako solidnog zaključivanja niz nepovezanih rečenica, pravi besmisao.

Tajna je dakle osvijetljena, a s njome je i objavljena naša najsvetija dužnost, da budemo apostoli, da se brinemo za spasenje svijeta u prvom redu molitvom, a zatim i žrtvom »nadopunjujući u sebi ono, što nedostaje muci Kristovoj« kako nas uči također sv. Pavao. Prema njegovoj dubokoj nauci kršćanin nije samo otkupljen po Kristovoj muci i po križu, već treba da i sam bude otkupitelj po patnji i križu.

U XVII. stoljeću tzv. francuska ascetska škola kardinala Berulle-a, Condren-a i Oliera dokazala je rijetkom znanstvenom dubinom kolika se duhovna bogatstva mogu naći u dobro shvaćenoj dogmi našeg učlanjenja u Isusa Krista.

Sv. Grignon de Monfort popularizirat će po francuskoj pokrajini Bretagni ove snažne ideje. Njegovo »kružno pismo prijateljima križa« odiše žarom vulkanske lave. Htio ga je pisati vlastitom krvlju. Već na početku pisma spominje naše jedinstvo s Kristom. A onda se pita: što je to prijatelj križa i odgovara:

»Prijatelj križa je svijetli osvajač Isusa Raspetoga; osjećajući Njegovu krvavu stisku u Getsemaniu ne poznaje drugo osim križa i mrtav je svijetu, tijelu i grijehu, da bude sakriven s Kristom u Bogu. Prijatelj križa je pravi Kristofor — Kristo-nosac, što više drugi Krist, koji može s pravom reći: »Živim ja, ali ne više ja, nego u meni Krist.«

Priznavši ovu istinu, kakvo treba da je naše vladanje?

»Ti su udo Isusa Krista: kakva čast! Ali i kakva potreba da kao takav trpiš! Glava je okrunjena trnjem, a udovi da budu okrunjeni ružama? Glava je poružena i pokrita prahom s puta na Kalvariju, a udovi da budu pokriveni miomirisom na prijestolju. Glava nema skloništa gdje će se odmoriti, a udovi da počivaju na perju i pamuku? To bi bio nečuveni nesklad. Nemojte se zavaravati: kršćani koji se vide na sve strane, urešeni po najnovijoj modi nisu pravi učenici i udovi Krista Raspetoga. Učinili bi nepravdu ovoj trnjem okrunjenoj glavi i evanđeoskoj istini, kad bi mislili drukčije. O moj Bože! Koliko iluzija kod kršćana, koji drže da su udovi Krista Raspetoga, a ustvari su oni, koji ga progone i izdaju; jer dok rukom prave znak križa, neprijatelji su tom svetom znaku u dubini srca. Kad bi vas vodio isti duh, kad bi živjeli istim Isusovim životom, vaša bi glava bila trnjem okrunjena, ne biste drugo očekivali nego li trnje, bičeve, čavle, riječ u jednu: križ, jer je potrebno da se s učenikom postupa kao i s Učiteljem i s udom kao i s Glavom«. —

Zatim nastavlja tumačeći nauku sv. Pavla: »Ne zaboravite, da ste živi hramovi Duha Svetoga i da morate poput tolikog živog kamenja biti postavljeni kao ovaj Bog ljubavi u zgradu nebeskog Jeruzalema. Stoga očekujte da budete klesani, rezani i pribijani čekićem na križ, inače bi ostali neotesano kamenje, koje ničem ne služi, koje se prezire i baca daleko. Budite pažljivi i ne odbijajte čekić, koji vas ranjava i poštivajte dlijeto koje vas teše i ruku koja vas steže. Možda ovaj sposobni i ljubezni arhitekt želi iz vas načiniti jedan od prvih kamenova svoje vječne zgrade.«

Krist dakle hoće pošto poto našu suradnju u djelu otkupljenja i spasenja čovječanstva u izgradnji nebeskog Jeruzalema.

On kao da i danas ide umoran noseći teško breme križa na goru Kalvariju i traži Simone Cirence, da Mu pomognu nositi križ, da Mu pomognu spasiti čovječanstvo. Brate čovječe, možeš li Ga hladno i ravnodušno gledati? Zar ne vidiš kako traži i kako želi tvoju pomoć? Ima li u tebi još išta sućuti i plemenitosti prema Isusu Kristu i prema jadnome čovječanstvu, koje On želi uz tvoju pripomoć spasiti? Ako ima, onda Mu priteci u pomoć, onda budi Simon Cirenac! Veće časti ne možeš zamisliti, jer po riječima Pseudo-Dionizija: »divinorum divinissimum est cooperari cum Deo in salute animarum — najbožanstvenije od svih božanskih stvari je surađivati s Bogom na spasenju duša.« Brate, Krist računa s tobom, duše računaju s tobom, nemoj izdati u tako važnom poslu!

Kristovo lice kao da je i danas krvavo, prašno i znojno i očekuje pomoć Veronike, očekuje Veroničin rubac. Sestro, možeš li hladno i ravnodušno gledati to ispaćeno lice? Zar ne vidiš kako traži i kako

želi tvoju pomoć? Ima li u tebi još išta plemenitosti i sućuti prema Isusu Kristu i prema ispaćenom, iskrvavljenom, prašnom, znojnom i umornom čovječanstvu, koje On želi uz tvoju pripomoć spasiti? Ako ima, onda Mu priteci u pomoć, onda budi Veronika! Sestro Veroniko, Krist računa s tobom, umorno i iznemoglo čovječanstvo računa s tobom, nemoj izdati u tako odsudnom času.

O hrvatska Veroniko, da li ti je poznato da su tvoji pobožni hrvatski pretci gojili posebnu pobožnost prema Veroničinu rupcu, koji se čuva u Rimu, da su hodočastili k njemu s posebnim pietetom, kojeg je ovjekovječio besmrtnim stihovima najveći kršćanski pjesnik Dante u svojoj poemi »Divina Comedia«?

»Ko čovjek, možda iz Hrvatske, koji
Veroniku nam vidjet došao je,
Pa pred tom slavom starodavnom stoji
Sav zadivljen; a misli mu se roje:
Gospodine moj, Isukrste Bože,
Takvo je dakle bilo lice Tvoje?«

O kćeri tako pobožnih predja, siguran sam, da će te ganuti Kristovo lice i u naše dane i da ćeš izvršiti svoju plemenitu dužnost.

Susrevši se dakle s Kristom na križnom putu svi smo mi dužni, da Mu svojom molitvom i žrtvom pomognemo spasavati duše. O kako su to dobro shvatile i razumjele plemenite duše. Jedna takova govori:

»Ne mogu se više opirati pozivu milosti unatoč protivljenja naravi, koja se neprestano javljaju. Ona je pobjedonosna kad mi daje razumjeti patnje koje je Isus podnio meni za ljubav i za spasenje duša. Budući da me zove da sudjelujem u Njegovim strašnim patnjama neću Ga ostaviti trpjeti sama, a nada sve kad pogledam duše koje ga ostavljaju. O kako skupo stoje duše Isusa Krista i koliko je potrebno trpjeti, da plodovi muke našeg dobrog Spasitelja budu primjenjeni jednoj jedinoj duši.«

Plemeniti pak general de Sonis piše: »O moj Bože, da si blagosloven, kad mi šalješ kakvu kušnju! Želim biti smrskan, uništen, razoren od Tebe. Uništuj me sve više i više. O Isuse, daj da budem razapet, ali od Tebe!«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, mislimo li mi katkad na duše koje vječno propadaju premda je Krist za njih toliko trpio? Ako je ikada vrijeme da na to mislimo, onda je to sada u Korizmi, kad su nam Kristove patnje više pred očima!

Kakav se žalostan jecaj čuje s raspela, kad ne gledamo na njemu samo dragocjeno drvo ili corpus od ebanovine, nego kad se prenesemo u stvarnost koju ono predstavlja, kad gledamo krvavu svetu

žrtvu na dva prepriječena balvana. Zadnji Isusov pogled kao da govori:

»Nakon 1900 godina na što će biti sveden svijet i kakvi će biti plodovi moga križa? Od dvije milijarde ljudi jedna će milijarda biti pogani, a druga će možda poznavati moje ime, no polovica će od njih živjeti u raskolu i krivovjerju, a od druge polovice, koliko će biti pravih vjernika? Kakav sam ja siromašan Božji Sin, koji je došao na ovaj svijet. A ipak ništa nije nedostajalo mojoj žrtvi. No koliko toga nedostaje sa strane ljudi da se okoriste njome?«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, odakle dolazi ovaj strahoviti poraz, odakle dolazi ova neplodnost, relativna bez sumnje, ali ipak strahovita, da li od krvi Kristove?

Ne, nipošto! Ona dolazi od nas, od naše inertnosti i nepokretljivosti, od našeg nemara i nehaja za braću svoju.

Kako je s punim pravom pisao madžarski isusovac O. Bangha našoj suvremenoj generaciji:

»Tko zaista živi oduševljen za Spasitelja i Njegovo kraljevstvo mora ga boljeti u dnu duše, kao nekad i samog Učitelja, što je žetva doduše pregolema, ali poslenika ima premalo. Njemu će biti prošnja u Očenašu: Dođi kraljevstvo Tvoje! omiljela molitva, izričaj njegove najžarče težnje. sveta strast i pobudni svagdanji program.

Kad bi kraljevstvo Kristovo imalo mnogo takovih boraca, kako bi tada to kraljevstvo pobjedonosno prolazilo svijetom! Zašto Gospodine, zašto se odlučujemo da te pratimo tako krznajući, tako polovično, tako lijeno?

Kad gledamo strahovite, bijesno-drzovite i uspješne navale protivnika, a gubitke kršćanstva u novo doba, što nas tjeskobom napunja, ipak bismo morali naučiti od protivnika: da budemo duševno više pokretni, da se više zamislimo u najpreče suvremene zadaće i mjesto nekatolički pasivni, da smo više kršćani djelom.«

Stoga neka naša večernja molitva bude:

»Kriste, oprosti nam što smo dosada slabo marili za Tvoje kraljevstvo, za Tvoje interese, za duše krvlju Tvojom otkupljene. Kriste, večeras Ti obećajemo da ćemo biti apostoli, da ćemo u prvom redu nastojati oko potpunog obraćenja samih sebe, a zatim svojom molitvom i žrtvom nastojat ćemo i oko obraćenja svojih bližnjih, oko obraćenja svog naroda, oko obraćenja čitavog čovječanstva. Blagoslovi naše nastojanje i daj da njime uskorimo dolazak Tvog kraljevstva istine, pravde, mira i ljubavi. Amen.

(Propovijed održana u dubrovačkoj katedrali na drugu korizmenu nedjelju g. 1957.)

III. KORIZMENA NEDJELJA

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Činjenica je da je jedna od najjačih manifestacija našeg vremena razvitak socijalnog osjećaja. Umorni od individualizma naši najbolji suvremenici nastoje probuditi osjećaj odgovornosti kod sviju za sve. I tako si unatoč mnogim zločinačkim nastranostima ideja solidarnosti krči put.

Sve se manje promatramo osamljenima, a sve više osjećamo odnose, koji nas sjedinjuju s drugima. Dapače i kod onih koji u sebi i u drugima ugušiše pomisao na vječnu sreću i koji se ne nadaju ničem preko groba, ostaje ipak želja, da nekako poboljšaju stanje ljudskog roda barem, kako oni misle u budućnosti i stoga traže od sadanjih generacija potrebne žrtve.

No nadasve se danas sve više i više afirmira ideja naše nadnaravne solidarnosti.

Pjesnik Jean Lionnet piše u svom djelu »Čudo boli«:

»Ne, ti nisi suho i neoplodno drvo, zemlja bez žetve, nesposoban radnik. U mome vinogradu nema boljeg radnika od bolesnika, koji moli i trpi predano. Primit ću tvoje boli i pretvoriti ih u milosti. Nad tjeskobe koje se rađaju i nad mučne kreposti, izlit ću plodonosnu kišu. I ova će kiša povećati tijekom vremena skupa s tvojim patnjama, jecajima i uzdisajima golemu bujicu ljubavi, koja će ugrijati zemlju.«

Bolesnik, o kome govori Lionnet, bijaše Huysmans, povjesničar svete patnice Lidvine, koji je umro od raka prikazavši svoje boli za svijet.

Nad rakom je pak samog Lionneta jedan od govornika izrekao i ove lijepe riječi: »Općinstvo svetih nije više samo lijepa slika, nego stvarnost i dobro znamo da katolički preporod nećemo dugovati našim siromašnim silama, nego krepostima naših pokojnih, vrlo jednostavnoj, a ipak vrlo velikoj žrtvi ovog tijela što ovdje počiva.«

Baumann stavlja na usta jednog svog lica ovu žarku molitvu: »Sve ono, Gospodine, što krvari u meni neka se pridruži krvi koja teče iz Tvojih rana i neka pada kap po kap na one, koji trpe.« —

No ostavimo profane pisce i čujmo što govore svećeničke duše! Protestantima, koji niječu dogmu o općinstvu svetih, tj. o zajednici i povezanosti onih na nebu, onih u čistilištu i nas na zemlji, piše slavni engleski obraćenik Monsignor Benson u knjizi »Krist u Crkvi« naglašujući svemoćnost naknadne patnje:

»Samo u očima katolika trpljenje pojedinaca donosi korist čitavom svijetu.«

Msgr. Gay piše: »Crkva živi od dva počela: od osobne Kristove žrtve i od Njegove žrtve što se nastavlja u Njegovim udovima. Stoga Crkva i ne može živjeti bez Mise i bez mučeništva. Duševne su i tjelesne muke jedna vrsta prolijevanja krvi. Sjedinjena s pomirbenom krvi Isusa Krista ova tajanstvena krv, što teče iz svih rana kršćanskog srca obilno sudjeluje u pomirbi, naknadi i zadovoljštini same kalvarijske žrtve.

O drage duše, koje trpite, — koje se savijate pod križem boli, patnja, progonstva i nepravda — gledajte prije svega na Isusa Krista: to je vaše pravo, vaša dužnost, vaša snaga; vi možete punim pravom reći u poniznosti i jednostavnosti srca, da u jedinstvu s Kristom nosite na svojim ramenima ovaj griješni svijet, da ga spasavate i izbavljate. O vi razapete duše, vi ste s Kristom Velikim Svećenikom pred Bogom jedna te ista žrtva.«

Razvitak euharistijskog života napose je pridonio, da se je u vjernicima današnjeg vremena probudilo razumijevanje za obvezatno sudjelovanje na otkupljenju svijeta.

Sveta Pričest napose, nije samo sudjelovanje na Kristovu životu, nego jednako i na smrti Božanskog Spasitelja, dosljedno dakle i na Njegovoj pomirbenoj žrtvi.

Nisu li na podnožju svetohraništa toliki vjernici zadobili smisao da budu sami živa hostija, živa žrtva paljenica.

Nije li na podnožju svetohraništa mnoga i mnoga mlada žena i majka odlučila, da postane žrtva paljenica svoga muža i svoje brojne djece i da sagori za njih poput jedne majke apostola gubavaca Oca Damjana Deveustera, poput jedne majke kardinala Mindszenty-a i tolikih drugih o kojima ne pišu novine, ne govori radio, a ipak su toliko koristile čovječanstvu.

Nije li na podnožju svetohraništa mnogi i mnogi plemeniti mladić odlučio, da postane žrtva paljenica stupivši u svećenički ili redovnički stalež, zaboravivši potpunoma na sebe, na svoju mladost, na svoje interese i sagorijevši za duše u kakvom zabitnom selu, u kakvom siromašnom velegradskom predgrađu ili daleko u prašumama po misijskim krajevima dvoreći gubave i bolesnike, da bude žrtva svoje Žrtve, hostija svoje Hostije.

Takav je jedan bio i u prošlom vijeku, kad je Parizom bjesnila revolucija i nevinom krvlju natapala pločnike krvoždednih ulica, mladi svećenik Maurice d'Hulst, plemićki sin, odgojen na kraljevskom dvoru. Jednog je od tih revolucionarnih dana kasno uvečer pozvan k bolesniku. Trebalo je da pođe u jedan siromašni stan usred zloglasnog okružja Saint Ambroise. Požrtvovni sluga Kristov prodre sretno do umirućeg.

Bijaše to neki nevoljnik strahovito iznakažen od crnih boginja. Bolest vrlo teška i ogavna, uz to priljepčiva. Zato svećenik oprezno

sjede uz bolesnikovo uzglavlje i spremi ga ljubezno za susret s Gospodinom. Već je ustao da pođe van iz sirotinjskog doma, kad najedamput bolesnik zaplaka: »Oče, zagrlite me!« Bez oklijevanja Maurice d'Hulst se prignu nad oteklim, gnojnim, zaraženim čelom siromaha, utisne u nj dugi nježni cjelov, te uz pogibelj poče umirućem otirati suze.

Biskup orleanski Msgr. Touchet 26. studenog g. 1896. ispripovijedi tu junačku zgodu u crkvi Saint-Sulpice nad mrtvim tijelom Msgr.-a d'Hulsta. A čitav svoj govor sažeo je u jedan poklik: »erat enim sacerdos — bio je naime svećenik!« bio je žrtva svoje Žrtve, hostija svoje Hostije, kako je naučio u školi podno svetohraništa.

I Maurice d'Hulst i toliki drugi njemu slični dobro su shvatili i razumjeli, da je kod sv. Mise onaj koji prinosi žrtvu Isus, zatim svećenik, a zatim vjernik i da sv. Pričest ne bi postigla svoj duboki smisao, kad ne bi bilo jedinstvo između dvojice, koji se žrtvuju, između Isusa i pričesnika u jednoj jedinoj žrtvi.

Možda nitko nije u prošlom stoljeću dublje shvatio i jasnije protumačio ovu veliku istinu od plemenite i velikodušne utemeljiteljice kćeri Srca Isusova Marije Deluil-Martigny. Načelo, koje je osvjetljivalo njezinu pobožnost bilo je ovo: »slava je Očeva, da neprestano prima žrtvu svoga Sina i svih onih, koji po milosti postavši djeca Božja neprestano se sjedinjuju s Kristovom žrtvom.«

Stoga je i odlučila »da će se neprestano sjećati patnja našega Raspetoga Spasitelja i napose mučeništva Njegova dostojna klanjanja Srca i da će biti žrtva s Isusom Kristom, s Marijom, žrtva, žrtva i samo žrtva.«

Svoje je pak duhovne kćeri pozivala, da »nadopunjuju što nedostaje muci Kristovoj«, da se izliju kod svakog prikazanja u kalež Otkupljenja.

»Biti ćemo sakrivene u ovom božanskom kaležu, slične kapljici vode, koju svećenik na oltaru kod prikazivanja miješa s vinom, da se i naše ponizne naknade i naša žrtva pomiješa sa žrtvom našeg Spasitelja i da Njegov i naš prinos ne bude nego jedan i jedinstven.«

A svoju je neprestanu žrtvu najbolje okrunila i završila, kad je 27. veljače 1884. pala od kugle jednog anarhiste.

Gospodinu su potrebni beskvasni hljebovi, lišeni starog kvasca i ove hljebove prepuštene volji Božjoj Gospodin pretvara u sebe. Tako, što više umre jedna duša sama sebi oslobodivši se svega i mrtveći se, to je sposobnija, da postane živa hostija.

Ali ne samo da sveta Pričest potpomaže boljem shvaćanju i razumijevanju Kristovih euharistijskih nakana, napose Njegove volje, da se sjedini s nama kao otkupiteljska žrtva koju neprestano obnavlja, nego i solidna pobožnost Presvetome Srcu Isusovu.

Pobožnost Srcu Isusovu nije pobožnost jednoj naslikanoj ili izvezenoj slici, nego pobožnost živome Srcu, nego pobožnost ljudskoj ljubavi na dnu koje se krije božanska.

Za Francusku, domovinu sv. Margarete Alacoque tvrdi Msgr. Bougaud u njezinu životopisu:

»Uistinu, katolička se Francuska u XIX. vijeku preporodila i rascvijetala na zrakama Srca Isusova. Sve što je u njoj bilo dobro, oživilo je, razvilo se, rastvorilo se u cvjetove ljepše no ikada i plodove veoma slatke i tečne. Pogledajte na primjer misionare, apostole! U kojem razdoblju bijahu brojniji, siromašniji, čistiji, plodniji nego li u XIX. vijeku? Mi danas koracamo veoma brzo; izumili smo parni stroj, željeznicu, telegraf; ali ima netko tko je brži od nas, a to je apostol. I kad naši vojnici prispiju do zadnjih granica svijeta, kada na pr. dođu u Peking, ima netko tko ih očekuje i prima na pjevanje Tebe Boga hvalimo. I kada se radi o onim krajevima, gdje se jedino zaustavi Englez, Englez-trgovac ne imajući hrabrosti da svojom blagajnom pođe dalje, ima netko tko se ne zaustavlja, tko stupa dalje, tko uvijek napreduje: to je francuski misionar oduševljen, zagrijan u XIX. vijeku Presvetim Srcem Isusa Krista.

I dok se oko nas po zemljama širi ova vojska, ovdje u Francuskoj tko ne osjeća, da su sva srca ražarena? Srce svećenika prije svega! Usporedite svećenika iz godine 1770. sa svećenikom iz godine 1870., ovo neisporedivo francusko svećenstvo, koje pod neprekidnom i zlonamjernom vatrom javnosti sili na divljenje i same svoje neprijatelje.

Srce djevojaka! Francuska znade, da danas ima na njezinu tlu više od 100.000 mladih djevojaka, koje su sve ostavile u cvijetu mladosti, sreće, u času slatkih nada, da se posvete klanjanju i ljubavi Isusa Krista. 100.000 mladih djevojaka čistih, neokaljanih, posvećenih jedino ljubavi Božjoj i bližnjega, u vijeku kao što je naš, tko da tu ne vidi značajnu crtu Srca Isusa Krista na srcu Crkve?

I srce majki! Ah, ono je također veoma ražareno. Nikada, ni u jednom razdoblju osim u prvim vijekovima kršćanstva, majke više nisu bile ljubomorne za sreću duša svoje djece, više sveto zanesene za njihovo spasenje; nikada nisu bile bolje pretvorile svoje majčinstvo u svećeništvo i svoju ljubav u apostolat. Ovaj je vijek bez sumnje zao; ali srce majki previše plemenito kuca, da ne bismo izgubili svaku nadu. Ne sumnjajmo, vijek će Augustina otkupiti i preobraziti vijek Monika.

I srce mladih ljudi! Zar se ono nije također ražarilo? Zar nije bila za mlade ljude utemeljena ona divna družba sv. Vinka Paulskog, koja danas zaštićuje svijet? I tko potpomaže i opskrbljuje sva ona djela sv. Franje Regisa, sv. Franje Ksavera, sv. Josipa? Zar ne kršćanska mladež raspaljena velikom ljubavlju Isusa Krista? Oh francuska

mladež! ona ima u XIX. vijeku dvostruku i slavnu aureolu: ona je davala svoje srce siromasima i svoju krv papi«. —

Predraga moja braćo i sestre u Kristu nisu ovi veliki i ovako divni plodovi prave i solidne pobožnosti Srca Isusova rezervirani samo Francuzima, nego svim iskrenim i pravim štovateljima Srca Isusova. I svaki od nas štujući revno Presveto Srce Isusovo ispunit će na odličan način svoju veliku dužnost i zadaću unutar mističnog tijela Kristova, unutar općinstva svetih, shvatit će da ne može biti ravnodušan prema otkupiteljskoj žrtvi Srca Isusova.

Napokon je i liturgijski pokret, koji se naročito razvija u naše dane iza enciklike »Mediator Dei« slavno vladajućeg sv. Oca Pia XII. mnogo doprinio shvaćanju naše povezanosti s Kristom i po njemu sa svim vjernicima, s dušama u čistilištu i svecima na nebu. Ništa nas s njima tako ne povezuje kao zajednička liturgijska molitva kod sv. Mise, kao zajednička gozba na pričesnoj klupi. Tu smo jedno u Kristu sa svim živima i mrtvima, kojih se u zajedničkoj liturgijskoj molitvi sjećamo.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, i naša ovogodišnja, prva u povijesti, Misna Godina ima zadaću, da po svetoj Misi, da po čestoj svetoj Pričesti, da po svetoj Liturgiji, te solidnoj pobožnosti Srca Isusova sve nas uže i tješnje poveže s našom Glavom, našim Vođom i Kraljem Isusom Kristom, s našom braćom i sestrama vjernicima u istoj župi, u istoj biskupiji, u istom narodu i napokon u istoj svetoj rimokatoličkoj Crkvi.

Krajnje je vrijeme, da mi katolici počnemo više proživljavati našu zajedničku pripadnost Isusu Kristu, našu zajedničku dužnost na sudjelovanju u otkupiteljskoj žrtvi Isusa Krista, našu zajedničku odgovornost za proširenje i obranu Evanđelja.

Jedna je od najpoznatijih ličnosti današnje katoličke Italije bez sumnje isusovac o. Rikard Lombardi. Videći pustoš i bijedu koju je u narod, u obitelj unio strašni rat, a želeći mu pomoći, počeo je odmah iza rata putovati Italijom i držati konferencije o vjerskih problemima. Na njegova predavanja, koja je držao po najvećim kazalištima i kinima gradova, dolazilo veliko mnoštvo slušatelja. Oduševljenje je na mnogim mjestima bilo toliko, da su ga nakon konferencije ljudi nosili na ramenima kroz cijeli grad pjevajući usput pjesme i vjerske himne. To su se povratili dani Don Boska ili župnika iz Arsa. Domala se je djelovanje o. Lombardi-a proširilo i izvan granica Italije i proteglo na gotovo čitav katolički svijet. U zadnje vrijeme povjerio mu je sam sv. Otac dužnost, da promiče pokret »per un mondo migliore — pokret za bolji svijet«, koji će se temeljiti na svijetlu Evanđelja, na istini Isusa Krista i na ljubavi Srca Isusova. I taj neobični apostol današnjice ovako sažima svoju glavnu tezu, svoju glavnu ideju vodilju, koju želi svima nama što življe i dublje dozvati

u svijest: Mi danas u Crkvi posjedujemo više i jače svetih duša nego u bilo koje drugo vrijeme, mi se danas ne moramo bojati ničega, jedino moramo kršćanstvo, koje je kao Božanska ustanova iznad vremena i prostora, danas unijeti u svijet bez obzira na stare ustaljene forme: na pr. ako netko želi biti svet on ne mora poći u XIII. vijek i živjeti onim načinom života; kršćanstvo se danas naprotiv mora riješiti onoga i danas u današnjim oblicima civilizacije, s današnjom nošnjom, s današnjim kinom i štampom i ljudima živjeti, ali unoseći u sve to i prožimljući sve to kršćanskom istinom i svojim dubokim religioznim osvjedočenjem. Kršćanstvo mora danas posjedovati praktične kršćane i to ne samo u crkvi i sakristiji, nego i na ulici i na trgu, u uredu i tvornici.

Kad bi se radilo o materijalnim dobicima, o novcu, kaže o. Lombardi, ja bih šutio, kad bi propala ljepota organizacija, ja bih šutio, kad bi propala naša čast, ja bih šutio, ali kad propadaju tolike duše otrovane plinom bezboštva i nevjere, onda ne mogu šutjeti.

Prije nego završim ovu svoju propovijed nešto me upravo sili, da vas s Ocem Lombardiem iz svega srca potaknem na doista zajednički i unosan rad u Crkvi Kristovoj, u otkupiteljskoj žrtvi Kristovoj, u mističnu tijelu Kristovu, u općinstvu svetih. Isus je označio jedinstvo kao značajku svoje Crkve i čovjeka duboko boli, kad mora kazati u katoličkom taboru nema tog jedinstva. Isus, koji se molio i koji se i danas kod svake svete misne žrtve neprestano moli: »Oče, da svi budu jedno« traži od nas bezuvjetno da svi budemo jedno. To traži onaj Isus koji veli: Žedan sam duša! Vi ćete utažiti Isusovu žeđ, vi ćete spasiti mnoge duše, ako budete jedno u svagdanjoj molitvi, u barem nedjeljnoj i blagdanskoj svetoj Misi i Pričesti. Vi ćete spasiti toliko toplih ljudskih duša! Dobro promislite! To su riječi koje je Isus zapečatio svojom krvlju. Toliko će duša u pakao zauvijek — ako ne budemo jedno u našoj revnosti, u našoj ljubavi. Može li to iole plemenito ljudsko srce dopustiti? Odgovor sami dajte u večerašnjoj svojoj molitvi. Amen.

(Propovijed održana u dubrovačkoj katedrali na treću korizmenu nedjelju g. 1957.)

IV. KORIZMENA NEDJELJA

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Paradoks križa, koji poput čarobnog reflektora bajno osvjetljuje svu našu kršćansku stvarnost, napose je u novije doba urodio divnim plodovima svetosti, koja se očituje u potpunoj i velikodušnoj žrtvi.

Zagledajmo se malko u ovoj našoj zadnjoj propovijedi u tu divnu činjenicu i povucimo iz nje plemenite i velikodušne zaključke za naš vlastiti kršćanski život. »Verba movent, exempla trahunt! — Riječi pokreću, a primjeri privlače!« Ako nas nisu kadri privući herojski primjeri, onda je to znak, da je s nama veoma zlo, da se je u nama okamenilo i sledenilo ono, što je u čovjeku najljepše, najuzvišenije i najplemenitije, ono što svakome imponira. Ako pak u nas još ima iskra toga, onda ćemo neminovno reagirati i pregnuti iz svih sila, da se dignemo iz svoje sićušnosti, iz svoje žablje perspektive i da nešto veliko učinimo u kraljevstvu Božjem.

»Charitas Christi urget nos! — Ljubav nas Kristova goni« — govori sv. Pavao. Svi oni, koji su bili u školi križa učiniše velika djela, žrtvujući se posvema.

Tako je 12. veljače godine 1838. Julija Adela de Gérin - Rikard, prva poglavarica sestara žrtava Presv. Srca Isusova u Marseillesu primila pismo od svog duhovnog vođe Don Beaussiera, u kojem među inim stoji:

»Duše padaju u pakao, Bog se više ne priznaje, ne ljubi, ne služi Mu se. Srce Isusovo nasićeno je pogrdama i satrveno zbog opačina naših. Njegova je ljubav pogažena, popljuavana i prezrena. Ono želi i traži zadovoljštinu za toliku zloću. U tu svrhu odlučimo, da ćemo tješiti Srce Isusovo prinoseći mu djevičanstvo kao žrtvu.«

Stega će biti najstroža. U pravila neka uđe sve ono, što traži najviše žrtava.

Mlada djevojka prihvaća, združi se s trima svojim prijateljicama i ovim činom započnu svoju žrtvu:

»Posvema se posvećujemo Bogu i svemu onome, što bude od nas tražio u svom milosrđu i u svojoj pravednosti pristajući da budemo žrtve za svoje grijehe i za grijehe čitave Francuske u jedinstvu s Isusom Kristom na križu, pristajući da trpimo s njime sve kazne, koje nam se svidi poslati, želeći dapače da budemo izabrane kao žrtve paljenice u zadovoljštinu za grijehe Francuske. Zavjetujemo se na muke i smrt s Isusom Kristom, koji je trpio i umro za nas.«

12. travnja slijedeće godine Don Beaussier šalje im kalendar zadovoljštine.

Nedjelja: Zadovoljština za škandale po crkvama, za profanaciju i oskvrnuće dana Gospodnjega.

Ponedjeljak: Zadovoljština za gaženje Božjih i crkvenih zapovijedi.

Utorak: Zadovoljština za zloupotrebu i prezir Božje riječi i za opiranje milosti.

Srijeda: Zadovoljština za grijehe u svećeničkom i redovničkom staležu.

Četvrtak: Zadovoljština za svetogrdne pričesti.

Petak: Zadovoljština za nevjernosti krsnom zavjetu.

Subota: Zadovoljština za svetogrdne ispovijedi.

Ove su velikodušne duše dobro razumjele krvavu pouku Kalvarije i dale su se skupa s Golgotskim Patnikom razapeti na križ za grijehe svijeta.

Ovu je krvavu pouku Kalvarije dobro razumio i mladi Petar Lafon, pitomac malog sjemeništa Notre-Dame-de-Champs, kad je došao jednog dana u velikoj sedmici sa svojim suučenicima, da počasti u Parizu relikvije muke Gospodnje u crkvi Notre-Dame-de-Paris. Baš je toga dana bila ukradena jedna piksida sa svetim relikvijama. Petar Lafon saznavši za mrsko svetogrđe, odmah se ponudi Srcu Isusovu kao žrtva, da zadovolji za ovaj zločin.

I Bog je primio njegovu mladenačku plemenitost i velikodušnost. Slijedeće sedmice osjetio je kako mu malakšu sile i kako se pojavljuju simptomi lakog šarlaha, koji je liječniku izgledao neopasan. No dječak je znao dobro da je određen za smrt i stoga je mirno rekao: »Bog hoće da umrem.« I brzo je izdahnuo nježno hvatajući križ, koji su držale njegove dvije sekice.

Ovu je krvavu pouku Kalvarije dobro razumjela i Elizabeta Leseur, žena, koja se u neobičnoj žrtvi i tihom izgaranju sva prikazala za obraćenje svoga muža okorjelog i ledenog bezvjerca. Ovaj je to saznao istom iza njezine smrti, obratio se i postao dominikancem.

Ovu je krvavu pouku Kalvarije dobro razumio i o. Maksimilijan Kolbe, apostol Bezgriješne i mučenik bratske ljubavi.

»Konac je srpnja 1941. U bloku 14. u kojem je o. Maksimilijan nestao jedan čovjek. Zatvorenici se s užasom sjećaju prijetnje logorskog zapovijednika Fritscha, da će za svakoga bjegunca 20 ljudi iz njegova bloka biti osuđeno, da umru od gladi.

Te noći nije nitko u baraki spavao. Svaki se pojedinac pita: Ako to budem ja? Junaci otpora plaču poput male djece. Sutra ujutro, dok se prozivalo, zapovjednik logora objavljuje, da bjegunac nije pronađen. Dao je nalog da se raspuste svi blokovi osim bloka 14.

Stoje postrojeni na žarkom ljetnom suncu. Satovi prolaze. Strogo je zabranjeno da im netko pruži nešto za piće. Oko tri sata po

podne krvnici im daju pola sata odmora i dopuštaju da pojedu juhu. To je posljednji obrok. Nakon toga su nastavili stajati u stroju sve do večere, čekajući osudu.

Lagerführer Fritsch obilazi polagano, sluša izvještaje. Zatim se iznenada zaustavi pred blokom 14. Tišina je takva da bi se mogla čuti muha, kako leti.

Najednom je stao govoriti. Bjegunac nije pronađen. Desetorica od vas umrijet će mjesto njega u bunkeru od gladi.

Ovaj ovdje! Onaj — onaj tamo!...

Deset ih je. Deset na smrt osuđenih. Jedan od njih izlazeći iz reda zavapi: Jadna moja ženo i moja djeco! Nikad vas više neću vidjeti.

Rapportführer kriješteći izda novu zapovijed: Schuhe weg! Skinite cipele! Lupa cipela bačenih na zemlju, miješa se sa jecajima jednoga od tih nesretnika, baš onoga, koji je malo prije požalio svoju ženu, svoju djecu.

Nova zapovijed: Links rum! Na lijevo!

Najednom se dogodi nešto neočekivano. Kroz svoje zapanjene drugove jedan logoraš sebi prokrči put, izlazi iz reda... Glava mu se malo nagnula na stranu, njegove oči gledaju ravno u lice zapanjenog Fritscha. To je o. Maksimilijan, Lagerführer zgrabi svoj revolver, uzmakne jedan korak i zakriješti: Stoj! Što hoće sa mnom ova poljska svinja?

Htio bih umrijeti namjesto jednoga od ovih osuđenika.

Fritsch ga gleda ukočen od čuda. Ono, što je ovaj čas čuo, toliko je iznad njega, da mu se čini da sanja.

A zašto? — Ja sam star i više ne vrijedim; moj život više neće biti od ikakve koristi.

Za koga ćeš umrijeti? — Za ovoga ovdje. On ima ženu i djecu.

Jednom je radoznalost jača od krvološtva. Fritsch bi htio da shvati: tko si ti?

Pao je kratak, svečani odgovor: Katolički svećenik.

Nastao je časak šutnje. Napokon reče Fritsch muklim glasom: Neka bude! Geh mit! Pođi s njima!

Nije bilo ni psovke, ni pogrda. Od ovoga časa Fritsch je zašutio. Usne o. Maksimilijana polako se pomiču. On moli. Nemojmo sumnjati! Krvavi je Fritsch među onima, za koje je žrtvovao svoj život.

Sunce, poput užarene kugle, nalazi se na razini horizonta, a nebo plamti poput goleme pokaznice. Nikada, vele svjedoci, nije bio ljepši zalaz sunca. Otac je Maksimilijan svećenik. On polazi, da odsluži svoju zadnju misu. Boja zajedničke mise za mučenike jest crvena!

Nova zapovijed: Marsch!

Osuđeni bosonogi, u košulji, krenu prema bloku smrti. Sve ih oči prate. Otac Maksimilijan ide na kraju — kao pastir za svojim stadom. Glava mu je lagano nagnuta u stranu — u srcu nosi nebo.

Ja sam rođen za ovaj trenutak.

Odlaze. Malo pomalo spušta se noć. Da čovjek dostojno opiše prizor, da ga naslika. bilo bi potrebno pero Dantea, kist Rembrandta ili Goye. Nu ono što je najljepše ostaje nezrecivo. Ima šutnja, koje mogu natjerati i anđele u plač...

Dani odmiču. Nalazimo se u predvečerje Velike Gospe. U bunkeru o. Maksimilijana još su samo četiri preživjela, od kojih je jedino on pri svijesti. Otpustio je svoje stado jednog po jednog. Sada on smije umrijeti. Videći štrcaljku za injekciju, on sam pruži svoju ruku za smrtonosan ubod.

Dok su ostale lješine bile prljave i na licu imale očajničke crte, njegovo je tijelo bilo čisto i rekao bih, da je oko sebe širilo svjetlost« (Marija Winowska).

Bio je to rođendan o. Maksimilijana za nebo.

Ovu je krvavu pouku Kalvarije dobro razumio i Father Emil Joseph Kapaun, rimokatolički svećenik. Njegova se požrtvovnost raširila na sve zarobljenike jenog logora u Koreji bili oni katolici, protestanti ili židovi. Svi su ga zarobljenici jednostavno zvali: Father — Oče! i svaki je patnik crpio od njegove blizine odvažnost, snagu i pouzdanje. Njegovim propovijedima, njegovim prehrambenim sredstvima, njegovoj brizi za bolesnike i ranjenike zahvaljuju mnogi, da su se iz kineskog ropstva mogli povratiti u domovinu.

Svoju pobožnost nosio je u srcu. Na vani je bio jednostavan vojnik kao i svi drugi — snažan i žilav čovjek.

Često se nalazio na fronti. Sanduk za municiju bio mu je oltar. Tu je vršio svetu funkciju: ispovijedao, pričešćivao, služio svetu Misu. Nije poznavao straha. Na početku korejskog rata u bitci kod Kumchona saznao je, da jedan ranjenik leži tako daleko od najprednje linije, da ga saniteti nisu mogli donijeti: tada je on s jednim časnikom otpuzao tako daleko i donio ranjenika. Sve se to događalo pod tako jakom neprijateljskom paljbom, da mu je tane pogodilo lulu u ustima.

Njegova požrtvovnost za ranjenike stajala ga je napokon slobode i samog golog života. Bilo je to studenom g. 1950. kod Unsana. Njegova je regimenta izdržala tridesetšest sati neprijateljski napadaj. Pred večer dana je zapovijed probiti se kroz neprijateljske bojne redove. Father Joseph nije bio ranjen; on je mogao izbjeći žalosnoj sudbini, ali se zadržao pomažući liječniku Andersonu kod njegovanja ranjenika. Kad je u tamnoj noći nad jednim umirućim izrekao posljednje molitve, zarobiše ga Kinezi.

Sa zarobljenicima je patio glad, jer su dobivali dnevno samo 450 grama riže ili stučenog kukuruza. Stoga je u krajnjoj nuždi da pomogne bližnjemu svake noći odlazio na polja oko logora i donosio krumpira i raži gladnim logorašima. Ranjene je dvorio i njegovao kao majka, šalio se s njima, molio za njih, a kad su bili u groznici i u deliriju uzimao ih je na svoje ruke.

Kad je sve učinio za ranjene što je mogao i kad je pomogao pokapati mrtve, tada bi vršio službu Božju za žive.

Na Uskrs g. 1951. držao je službu Božju za izlaska sunca u dvorištu jedne spaljene crkve. Misni je pribor u zarobljeništvu većim dijelom izgubio. Posjedovao je još jedino štolu i grimiznu vrpcu, koju je kao znak svoga svećeništva nosio oko vrata, osim toga zlatni kalež, koji je sadržavao hostije za svetu Pričest i posudice sa svetim uljem za sakramente umirućih. Napravio je križ od dva neizglađena drveta i krunicu od bodljikave žice.

Kad je na uskrsno jutro stajao pred logorašima, vidjelo se, da su mu sile na kraju. Kroz duge je mjesece svoju siromašnu porciju hrane dijelio s bolesnicima i umirućim. Već je sedmicama trpio od kostobolje, što je bila posljedica bijedne ishrane. Kad je na Uskrs pročitao riječi poslanice: »A vjera je naša pobjeda, koja je nadvladala svijet«, izdao ga je glas i prisutni su mu pritekli u pomoć.

Kad su jednom došli k njegovu bolesničkom krevetu stražari s nosilima, svi su znali da je njegova sudbina zapečaćena.

Father Joseph predao se poput svog Božanskog Učitelja kod razapinjanja bez protivljenja. Držao je u rukama mali pokriveni kalež, u kojem je prije čuvao posvećene hostije, pogledao smijući se sve svoje prijatelje i progovorio:

»Recite onima kod kuće, da sam sretno umro!«

I doista nekoliko dana kasnije bio je Father Joseph mrtav.

Nadporučnik Dowe daje ovo divno svjedočanstvo o njemu:

»Čovjek, kome mnogi od nas zahvaljuju život, zvao se kapelan Emil Joseph Kapaun, najveći čovjek što sam ga dosad susreo. Vremenom je sve više i više sličio svecu, a to se vidjelo i na vanjštini; dobivao je sve više sličnosti s Kristom. Njegovi su iscrpljeni potezi na licu djelovali uvijek asketski...«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu! Dosta primjera! U ove naše četiri korizmene propovijedi prodefilirala je pred našim očima golema povorka junaka na čelu s raspetim Isusom Kristom. Križ, koji je za Židove bio sablazan, a za pogane ludost, urodio je neviđenim plodovima junaštva, heroizma i velikodušnosti.

Ako smo pravi kršćani, tj. sljedbenici Raspetoga, uvrstajmo se u tu povorku i naš će život poprimiti pravi smisao i mi ćemo činiti junačka djela.

Veliki bogoslov P. Poulin tvrdi »da uistinu onaj malo razumije kršćanstvo, tko se brani da trpi s Kristom, da nosi njegov križ i da bude pribijen s istim čavlima na isto spasonosno drvo svetoga križa.«

Bog nam je poslao križ i mi ga ne smijemo ostaviti, jer je on naš blagoslov.

Mi moramo podići križ u mutnim vremenima, u kojima se nalazi svijet, da nam svijetli i da nas vodi u svetu i blagoslovljenu budućnost.

Nastojmo popraviti sve zlo u svijetu dajući zadovoljštinu uvrijeđenom Kristu, kome smo se iznevjerili i zaboravili na Njegov križ. Nastojmo činiti pokoru za pogrđivanje Njegova križa i Njegove vjere i Njegova imena. »Bez vjere klima se i ljulja temelj društvene zajednice kao gradski zidovi od potresa« reče biskup Keppler. Od takvog potresa, sačuvaj nas, Gospodine!

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, zakunimo se svečano i viteški večeras Kristovu križu, da ćemo mu ostati vjerni do groba, da ćemo u ovom svetom znaku odgajati svoju djecu i mladež, da će ovaj sveti znak sjati i svijetliti u našim obiteljima.

Katolička braćo, dragi Dubrovčani, potomci slavnih kršćanskih pređa, nosioci Kristove zastave, podignite visoko stijeg Kristova križa, branite ga i borite se za njegovu slavu do smrti. Pa ako vam je pasti, padnite s ovim svetim znakom i recite poput jednog modernog junaka: »ako padnem sa zastavom u ruci, podignite prije zastavu, pa onda mene!« ako padnem sa svetim stijegom Kristova križa, onda prvo podignite ovaj stijeg, a tek onda mene. Amen.

(Propovijed održana u dubrovačkoj katedrali na četvrtu korizmenu nedjelju g. 1957.)

O strahu i ljudskom obziru

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

»Svaka je propovijed jedna odgovornost«, rekao je veliki propovjednik kardinal Faulhaber. U svojoj svećeničkoj službi već se evo deseti put penjem na ovu katedralnu propovjedaonicu, s koje su vam propovijedali mnogi veliki, duhoviti i inteligentni propovjednici. Prije nego što sam počeo sastavljati ovu propovijed pitao sam se: Što je u ovaj čas najpotrebnije da kažem mojim dubrovačkim slušateljima? Načinio sam kružno putovanje i pitao sam našeg Parca Sv. Vlaha, pitao sam stare slavne Dubrovčane, što da progovorim, što da kažem današnjem naraštaju? I kao da su mi svi oni govorili: reci im nešto o strahu zbog ispovjedanja vjere, reci im nešto o ljudskom obziru kome robuju!

Svaki se pravi i svjestan Dubrovčanin s ponosom sjeća što nekoć reče Papa Urban VIII., naime: »da je dubrovačku republiku, tu jaku tvrđavu katoličke vjere, učvršćenu legijama anđela i krepostima građana, stavio Gospod vojska u dobar čas na prag dušmanima vjere«. Vjeru braniti bilo je u Dubrovniku isto što i za državu vojevati.

Dubrovčani, ako se s ponosom sjećate tih riječi i te činjenice, pitam vas, da li je i današnji Dubrovnik jaka tvrđava katoličke vjere, učvršćena krepostima građana? Da li i vi znadete vjeru neustrašivo braniti, ispovijedati i po njoj živjeti? Nemojte mi zamjeriti, što ću vam reći istinu, ali meni se čini, da je dubrovačka mladež, osobito srednjoškolska, velikim dijelom prekinula vjersku praksu i tradiciju ovoga nekoć najkatoličkijeg grada, da ona niti više zna, niti hoće da zna, niti ju više zanima sve što je našim starima bilo sveto i časno. A stariji svijet mnogo pati od straha, koji im je prožeo cijelo biće. Mnogi su danas u Dubrovniku tek nijemi svjedoci, koji ne žele da se njihovo svjedočanstvo niti vidi niti čuje. Mnogi strepe da se ne dozna za njihovu vjeru, pa poput Petra na Kajfinu dvoru kukavički ponavljaju: »Ne poznam tog čovjeka!«

Koga to molim?

Isusa Krista!

O stari Dubrovčani, kosti će vam se okrenuti u grobu kad čujete, da današnji Dubrovnik više ne pozna Isusa Krista, čije ste vi Presveto IME dali uklesati na svaku vašu kuću, da se odmah vidi kome pripadate.

Ja bih krstio svoje dijete, ali ako je moguće da mi dođete u kuću.

Ja ću se vjenčati, ali bez napovijedi i ako je moguće po noći.

Ja bih se za Uskrs ispovijedio, ali u rano jutro, dok još nikoga nema u crkvi.

Dođite mi opremiti bolesnika, ali svakako u civilu, da tko ne vidi, da nama svećenik dolazi u kuću.

Ja bih poslao dijete na vjeronauk, ali se bojim, da će propasti u školi.

Mi se svećenici dnevno susrećemo s ovakvim prestrašenim svjedocima, po kojima bi čovjek mogao stvoriti krivi zaključak, da su toliki vjernici ateisti, jer se njihovo svjedočanstvo niti vidi niti čuje.

Posvuda samo strah i ljudski obzir.

Ima dvije vrste straha: Božji i ljudski, ali oni su sasvim oprečni: Strah Božji nas čini neustrašivim junacima i karakterima, dok nas naprotiv strah ljudski čini kukavicama i slabićima.

Strah Božji je uvijek činio kršćane neustrašivim pred ljudima. To je onaj sveti strah mučenika, pred kojim je padao svaki strah pred ljudima. Jer su se bojali Boga bili su neustrašivi pred ljudima: tako jedan sv. Krstitelj pred Herodom, jedan sv. Petar i Pavao pred Neronom, jedan sv. Vlaho pred Agrikolajem.

Kad je bizantski car Arkadije potvrdio zaključak, da se sv. Ivan Zlatousti protjera na drugu stranu Bospora, sveti je patrijarha održao narodu oproštajnu propovijed, u kojoj je među inim rekao: »Čega da se bojim? Zar smrti? Meni je život Krist, a smrt dobitak!

Zar progonstva? Gospodinova je zemlja i sve što je na njoj! Zar gubitka dobara? Ništa nismo donijeli na ovaj svijet i ništa ne možemo sa sobom ponijeti. Ako je Krist uz mene koga da se bojim?«

Kad je zloglasni ministar francuskog kralja Filipa IV. Lijepog Nogaret zlostavio Papu Bonifacija VIII. i htio ga prisiliti, da se odrekne papinstva, neustrašivi je Papa odgovorio: »Ako treba poginuti, poginut ću kao Papa!«

A koliko bismo još sličnih svjedočanstava mogli navesti kroz crkvenu povijest sve do dana današnjega!

Ne niječem, da vjera od nas traži žrtve. Na to nas je i Isus upozorio: »U svijetu ćete imati tjeskobu, ali uzdajte se, jer sam nadvladao svijet!«

Nema sumnje da je lakše i komotnije živjeti bez obaveza vjere, odrekavši se vjere. Ali Isus jasno kaže: »Tko se mene odrekne pred ljudima, odreći ću se i ja Njega pred Ocem nebeskim!«

Mi moramo javno ispovijedati svoju vjeru i što budemo u tome vjerniji i dosljedniji, to će nas mnogi cijeniti, pa makar ne dijelili naše mišljenje. Karakteri su svakome simpatični.

Prije tri godine gostovala je u Splitu mjesec dana operna američka pjevačica Jean Marie Moing. Ona je uvjerena katolikinja. U splitskom kazalištu nije htjela oblačiti kostime s »dekolteima«, koji bi se kosili s kršćanskim moralom. Ispočetka su joj se smijali, a kasnije divili. Svake je nedjelje išla na svetu ispovijed i pričest.

Pjevala je i u crkvi. Kad je odlazila iz Splita ispraćena cvijećem, pozdravima i simpatijama kazališnog osoblja, našao se na splitskoj rivi i njezin ispovijednik. Kad se sa svima pozdravila, otišla je preda nj i nasred obale pred svima klekla pred svećenika i zamolila blagoslov za sretan put. Svojim otvorenim i odriješitim ispovijedanjem vjere izazvala je opće udivljenje.

Ako se pak ne bojimo Boga, ako je naša vjera u Njega slaba, ako se ne bojimo Njegova suda, ako On za nas nije više dobri Otac, kojeg nam je žao uvrijediti — onda će se lako i brzo u našu vjeru uvući strah od ljudi. A to je strah, koji ponizuje, strah ulizice, koji gazi svoje uvjerenje pred nekim fizički jačim od sebe. Strah od ljudi nas upravo čini smiješnim i unosi u naš život sve više nesigurnosti i obzira od svega i svakoga. Takvi se ljudi pomalo boje i svoje vlastite sjene.

Jedan je protestanski novinar objavio u jednom engleskom časopisu, da je g. 1943. na glasovitoj trojnoj konferenciji u Teheranu Staljin privatno upitao Churchila: Koliko Papa ima divizija? Kada je Churchil g. 1945. izgubio na izborima i više nije bio na vlasti, putovao je po svijetu, pa je tako došao u Rim i posjetio Papu Pia XII. U audijenciji mu je rekao što ga je Staljin prije dvije godine pitao u Teheranu. Na to je rekao Pio XII.: »Ako se opet kada sastanete sa Staljinom, onda mu recite neka se ništa ne boji, jer će on te divizije vidjeti tek u nebu«.

Staljin, koji je drmao milijunima, bojao se Papinih divizija, koje nisu niti postojale.

Tako se i Herod nekoć bojao djeteta Isusa, što sve pokazuje kako strah pred ljudima znade zahvatiti i one, koji su sami nad drugima silni i moćni.

Mučenici se pak nisu nikoga bojali od ljudi, jer su se jedino bojali Boga.

Strah i obzir pred ljudima čini nas nekarakterima i slabićima. Klasičan je, ali i jezovit primjer Pilatova kukavičluka i nekarakternosti u Kristovoj muci. On je javno priznao pred svijetom: »Ne nalazim na njemu nikakve krivice!« Pa onda Ga, Pilate, pusti! Ali Pilat stvara sramotan i nekarakteran zaključak: »Neka se razapne!« A zašto? Zato da gospodin Pilat ne izgubi službu, da ne padne u nemilost Cezara. Strah od ljudi i briga za položaj učinio je od Pilata jednu od najnekarakternijih ličnosti u ljudskoj povijesti. Pilat je postao sinonim za nekarakternost.

Strah od Cezara, da možda i tebe, brate kršćanine, ne hvata pa i ti stvaraš pilatovski zaključak: JA vjerujem da postoji Bog, ali se ipak moram boriti za svoj položaj i životnu egzistenciju. Danas je teško biti kršćanin, kad eto izgleda da je i Bog zaspao pa ne vidi što Mu se događa s vjerom na zemlji.

Vidi Bog što se zbiva i dovikuje nam preko svoga Sina: »Što se bojite malovjerni! Ja sam s vama u sve dane od svršetka svijeta!«

Bog ne želi, da se previše uhljebimo na zemlji, pa da tako zaboravimo nebo. Zato nam šalje kušnje i pripušta progonstva, da nikad ne zaboravimo na onu: »Non habemus hic manentem civitatem!« Tko to ne shvaća taj je poganin pa makar svaki dan dolazi u crkvu.

A što se tiče Crkve ne trebamo se bojati, jer ona ima garanciju da neće propasti i da je vrata paklena neće nadvladati.

Istina je doduše da smo mi danas svjedoci kukavičluka mnogih kršćana, ali čak i nekatolici nas upozoravaju na neke ohrabrujuće okolnosti.

Pred nekoliko godina zamolila je jedna američka ustanova za ispitavanje javnog mišljenja Papu Pia XII. da joj dopusti ispitati djelatnost katoličke Crkve kroz povijest. Papa je dopustio i nekoliko se stotina stručnjaka spomenute ustanove — većinom protestanata — razišlo po raznim rimskim kongregacijama, kurijama, samostanima, arhivima, ustanovama, misijama itd. Nakon nekoliko godina rada objavili su rezultate. Među ostalim su ustanovili da je gorljivost današnjih vjernika dva put slabija od one prvih kršćana, ali da je ipak dva puta bolja od one prije 100 godina.

Pred 100 godina u mnogim državama i to katoličkim kao u Francuskoj, Italiji, Portugalu bili su na vlasti bilo liberalci, bilo ateisti. Danas sjedi i u Bijeloj kući u Washingtonu kao predsjednik S. A. D. praktičan katolik John Kennedy, koji svake nedjelje ide na sv. Misu i koji je izjavio da će i kao predsjednik S. A. D. prakticirati svoju vjeru.

Danas stoji na čelu Francuske republike uvjeren i praktičan katolik Charles de Gaulle.

Danas stoji na čelu savezne republike Njemačke kao kancelar Konrad Adenauer, koji je također uvjeren i praktičan katolik, koji ima sina svećenika.

Danas stoji na čelu talijanske vlade Amintore Fanfani, uvjeren i praktičan katolik i čija se gospođa ne stidi pojaviti na sprovodu s krunicom u ruci uz svoga muža, kako su je nedavno opazili.

U 2 i po godine vladanja današnjeg su sv. Oca Papu Ivana XXIII. posjetili najveći državnici svijeta: Eisenhower, Mac Milan, De Gaulle; šta više 5. svibnja ove godine najavljen je i službeni, svečani posjet same britanske kraljice Elizabete II. i njezina muža vojvode od Edinburga.

Krist ima danas svoju kapelu i u sjedištu organizacije Ujedinjenih Nacija.

Čega da se onda bojimo? Koga da se onda stidimo?

Jedan je mislilac rekao: »Ono umire za što se ne umire!« Naša vjera ne može umrijeti, jer joj je to zagarantirao svemogući Bog i jer uvijek ima svjedoka, koji su za nju spremni svjedočiti i vlastitom krvlju. Ona pak umire u dušama onih, koji više nisu spremni za nju trpjeti i umrijeti.

Stari su Dubrovčani bili divni svjedoci svoje vjere kako pokazuje svaki kamen u Dubrovniku, i zato je Dubrovnik živio slobodan i nezavisan, premda je oko njega vladalo ropstvo.

Da li će i današnji Dubrovnik *živjeti*, to ovisi i o vašem ispovijedanju vjere. Amen.

(Korizmena propovijed održana u dubrovačkoj katedrali 5. ožujka 1961. godine).

U S K R S

BOŽJI AMEN NA ISUSOVO ŽIVOTNO DJELO.

»I uskrsnu treći dan po pismima!«

Ovo je temeljni kamen i čvorna točka svega našeg kršćanskog vjerovanja i života. »Jer, ako Krist nije uskrsnuo tada je uzalud naše propovijedanje, — kaže Apostol naroda —, ali je uzalud i vjera naša« (I. Kor. 15,.14).

Ako je nauka, da je Krist uskrsnuo i da živi prevara, tada smo mi zavedeni i zaluđeni i čitavo kršćanstvo nije ništa drugo nego najveća prevara, kakvoj nema premca u povijesti. Ali Krist je uskrsnuo i iz toga slijedi:

1) da je Krist pravi Bog;

2) da je Njegova nauka istinita;

3) da ćemo jednom i mi uskrsnuti.

Ad 1) — *Krist je pravi Bog.*

On je uskrsnuo sam svojom vlastitom moći, a to je protiv prirodnih zakona i još nikada nikom nije pošlo za rukom dati se izbičevati, trnjem okruniti, čavlima prikovati na križ, dati si probosti srce, istočiti svu krv do posljednje kapi, dati se pomazati sa sto libara mirisavih mirodija, tri dana ležati u dobro zapečaćenom grobu, koji čuva straža i onda uskrsnuti. To je samo moguće svemogućnosti Božjoj.

Član francuskog revolucionarnog »direktoria« imenom *Lepaux* osnovao je novu vjeru po imenu »filantropia« — čovjekoljublje. Nastojao je da bi za nju predobio pristalica, ali uzalud. Jednoga je dana došao ministru Talleyrandu i potužio mu se na svoj neuspjeh. A ovaj mu hladno, ali značajno odgovori:: »Ja se nimalo ne čudim, da ne uspjevate. Ako želite što postići, a vi pođite i činite čudesa: ozdravljajte bolesnike, uskrisivajte mrtvace, a zatim se dajte razapeti i pokopati i treći dan uskrsnite od mrtvih. Garantiram vam da će sve pohrliti za vama«.

Da dokaže svoje božanstvo Krist namjerno nije odgađao svoje uskrsnuće do konca svijeta. Ali i da vjerujemo, da je on pravi čovjek i da je doista umro, nije odmah uskrsnuo od mrtvih ,nego tek nakon tri dana. Tako je svojim uskrsnućem temeljito dokazao svoje božanstvo i svoje čovječanstvo.

Ad 2) — *Kristova je nauka istinita.*

Ako je Kristovo uskrsnuće najveće čudo i ako ga je Spasitelj sam prorekao kao dokaz svoga božanskog poslanja, tada se moraju i sva ostala Kristova čudesa temeljiti na istini i sva Njegova nauka mora biti istinita, Ako dakle vjerno slijedimo Krista i Njegovu na-

uku, tada nikako ne trčimo za nekim fantomom, nego smo sigurni, da je naša vjera istinita i opravdana.

Lijepo kaže Karl Adam: »Nemoguće je zamisliti da bi sva ona čista i iskrena volja, sva ona moralna snaga, sav onaj zanos žrtve i ljubavi prema Bogu, koji je s uskrsnim događajem ušao u ljudska srca i koji još uvijek u njih neprestano silazi, proizašao iz tamnoga krila grdne samoprijevare. Tada bi samoprijevara pala na samoga Boga, a s njome bi pala i naša vjera u sveznajućega i predobroga Stvoritelja«.

Uskrsnuće je stoga temelj našega vjerovanja.

Vjerovati, da je Krist umro nije ništa naročito, to svi vjeruju. Vjera je kršćana da je Krist uskrsnuo.

Kaže *sv. Augustin:* »Za nas je odlučno da vjerujemo u Kristovo uskrsnuće!«

Dakako da bez okolišanja priznajemo, da i naša čvrsta uskrsna vjera traži također svoju žrtvu, žrtvu našega razuma i volje. Jer premda je Gospodinovo uskrsnuće Njegovo najveće čudo i ono ima svoje osobitosti. Krist je trpio pred čitavim narodom. Svi su vidjeli Njegovo poniženje. Ali Njegovu je proslavu vidjela samo nekolicina učenika. Samo se je uskrsnuće dogodilo bez uopće ijednog ljudskog svjedoka. Morao ga je navijestiti anđeo. Apostoli su Ga doduše mogli opipati, dakle vlastitim osjetilima utvrditi, da uskrsnuli nije nikakva sablast, nikakav produkt njihove mašte, ali još je preostajala i ovim svjedocima uskrsnuća izvjesna mjera bezuvjetne vjere u Uskrsnuloga. I kod njih nije vjera mogla umaći zakonu zasluge. I nipošto nije slučajno, da je Spasitelj prigodom čuda svoga uskrsnuća o kom je sve ovisilo upravio apostolu Tomi kao i čitavom budućem čovječanstvu riječi: »Blago onima, koji ne vidješe a vjerovaše!« Svi mi nismo vidjeli uskrsnuloga, ali blago nama ako ipak vjerujemo u Njegovo uskrsnuće.

Ad 3) — *I mi ćemo jednom uskrsnuti!*

Krist je uskrsnuo i mi ćemo jednom uskrsnuti!

Rimski je car *Teodozije* kad je jednom bio dobre volje, dao otvoriti sve tamnice svoga carstva i osloboditi sve sužnje. Dapače je zaželio, kad bi imao moć, otvoriti i grobove i svima mrtvima vratiti život. Ali to je prelazilo njegovu carsku moć. Ključeve smrti nije imao ni jedan zemaljski vladar. Jedino ih ima Onaj koji je nekoć položio ruku na glavu sv. Ivana i rekao: »Ništa se ne boj, ja sam prvi i posljednji i životvorni; ja sam bio mrtav i gle živim u vijeke i imam ključeve smrti i pakla« (Otkr. 1, 17).

Ozbiljni i šutljivi *trapisti* pozdravljaju se čitave godine opomenom: »Memento mori! — Sjećaj se smrti!« jedino ne na Uskrs; tada uberu proljetni cvijet primula veris, koji Nijemci zovu »Himmelschlüssel« i darivaju ga jedan drugome riječima: »Memento vivere! — Sjećaj se da ćeš živjeti!«

Mi se danas sjećamo Onoga, koji nam je rasvijetlio tamu groba, koji je smrću smrt nadvladao, koji nam je otvorio nebo i dao život vječni.

Lijepo kaže *sv. Augustin:* »U Kristovu nam je tijelu prikazan dvostruki život: vremeniti, zato moramo trpjeti, vječni u kojem ćemo Boga gledati i uživati. Vremeniti je život pokazao Gospodin u svojoj muci, vječni u svome uskrsnuću«. Kristovo uskrsnuće i uskrsnuće mrtvih vremenski su odijeljeni kao jutro i veče uskrsnoga dana, nutarnje su povezani kao temeljni i završni kamen jedne katedrale, kaže kardinal *Faulhaber.*

Krist je najprije uskrsnuo svoje tijelo, a zatim će uskrsnuti i svoje udove, kaže *Sv. Atanazije.*

Tako imamo u Kristovu uskrsnuću i čudo i primjer, čudo da vjerujemo, primjer da se nadamo.

U Marijinoj ulici u *Hanoveru* leži staro groblje, koje je već davno zatvoreno za javnu upotrebu. Ondje se nalazi jedan grobni spomenik jedne još 1782. godine preminule plemenite dame. Na podnožju grobnog spomenika stoje riječi: »Ovaj se zauvijek kupljeni grob neće nikada otvoriti!«

Velike riječi iz ljudskih usta. A grob se je ipak otvorio i to ne silom ognja ili bujicom vode ili ljudskom rukom. Jednoga je dana izraslo iz pukotine na podnožju grobnog spomenika malo plašljivo brezovo stabalce. Ono je raslo i jačalo sve više i više. Breza je postala debela kao ljudsko tijelo i sve je razvalila, što joj je stajalo na putu. Željezna se poluga savila, kamena se ploča raspukla i prkosno drvo puno života ukorijenilo se usred groba.

Isto je tako nekoć na prvi Uskrs Život u vrtu Josipa Arimatejca razvalio zapečaćeni kamen, koji se po ljudskom računu nije smio nikad otvoriti. Tako će jednom u posljednji dan Život razvaliti sve kamenje s grobnih humaka svih pokojnika. Ne, smrt nema posljednju riječ, nego život, koji je sam uskrsnuli Krist.

Krist je uskrsnuo! On je pravi Bog. Njegova je nauka istinita i mi ćemo sami jednom uskrsnuti. I tako je »Kristovo uskrsnuće posljednji Božji Amen — Tako budi na sav Isusov zemaljski život« (Karl Adam) Amen.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi Sv. Ignacija u Dubrovniku na Uskrs 1959.)

BLAGDAN SRCA ISUSOVA

Optužujem

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Dne 13.siječnja g. Gospodnje 1898. objavio je pariški list »L'Aurore« otvoreno pismo Emila Zole predsjedniku republike pod naslovom: J'accuse« — optužujem.

U tom pismu, koje je postalo veoma glasovito optužio je Zola sve one, koji su po njegovu mišljenju vodili nesavjesno sudski postupak protiv francuskog časnika Dreyfusa, i tražio da se isprave počinjene greške i tako vrati oteta čast jednom nevinom čovjeku.

Gledajući vjerske prilike u suvremenom Dubrovniku, uvjeren sam, da bi Gospodin Isus, danas na blagdan svoga Presv. Srca imao potpuno pravo, da optuži naš Dubrovnik, jer je taj, nekoć najkršćanskiji grad, spleo vijenac od trnja oko Kristova Srca, koje se je duboko zabolo u to Srce i to Srce krvari nad Dubrovnikom.

Optužba ranjenog Srca Kristova nad Dubrovnikom glasi:

Optužujem roditelje što ne šalju djecu bolje na vjeronauk, niti na svetu Misu, jer je svaki svećenikov rad uzaludan, ako ne nađe potporanj kod roditelja.

Optužujem mladiće, koji tako nesavijesno, bez skrupula uništavaju poput najvećih štetočina ono, što je u Božjem vrtu najljepše, cvijetove nevinosti, kako kod sebe, tako i kod drugih.

Optužujem djevojke, koje unatoč žalosnim iskustvima, kojih ima na svakom koraku, ipak ne izbjegavaju opasnosti mraka, ulice, plesova i zabava, nego poput leptira lete u požar strasti, koji ih uništava u samrtničkom zagrljaju plamena i ludosti . . .

Optužujem žene i majke, koje radi svoga osobnog komoditeta i udobnog života — bježe od tako važne obaveze da postanu izvor života, i dopuštaju, da njihova tjelesa budu prigoda za iskušavanje vivisekcije.

Optužujem muškarce, koji predajući se svojim strastima alkohola i bluda, zanemaruju svoju obitelj, rušeći u samom korijenu ljepotu raja zemaljskog — svoje obitelji . . .

Optužujem zbog nečednog i ružnog življenja i odijevanja, zbog tolikih zamki, što ih stavlja pokvarenost nevinim dušama, zbog oskvrnjivanja blagdana, zbog mrskih psovki i bestimija, zbog napadaja na Papu i svećenstvo, zbog nemara i strašnih svetogrđa, kojima se pogrđuje sam sakramenat božanske ljubavi.

Optužujem što je Dubrovnik ostao hladan i nepomičan prema kipu Fatimske Gospe kroz mjesec svibanj, dok taj isti kip posvuda po svijetu nailazi na ljubav, toplinu i oduševljenje.

Optužujem sve, jer se kroz tolike godine mučim i naprežem na sve moguće načine, a rezultati su gotovo jednaki nuli.

Optužujem, optužujem, optužujem . . . Tako bi se mogle nanizati litanije ne samo od 14 puta, kako je to bilo kod Zole, nego na stotine i tisuće varijanata, a da u svakom tom izrazu bude i te kako mnogo istine . . .

Evo ovako glasi optužba ranjenog Kristova Srca, koje krvari nad Dubrovnikom.

No sada iza kako smo strpljivo saslušali Kristove optužbe, možemo upasti u napast da Gospodinu spočitnemo: Sve je istina što si rekao, ali to bi trebalo reći onima, kojih nema ovdje, jer njih se to više tiče nego nas, koji smo Ti vjerni. Istina je da se to njih više tiče, ali oni su daleko odlutali s puta spasenja i otvrdnuli u svojoj nevjeri, pa neće više da idu za dobrim Pastirom, neće više da slušaju Njegov glas, jer su pogazili krsni zavjet i odbacili slatki jaram Kristova zakona.

Krist je zato izrekao nama svoju optužbu, razotkrio bol svoga ranjenog Srca, koje krvari tražeći od nas naknadu i zadovoljštinu: »Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei!« — Smilujte mi se barem vi prijatelji moji!

A u čemu će se sastojati ta naknada? Sigurno ne u kakvoj jalovoj sućuti, nego u muškom odazivu na sve no što Gospodin očekuje od nas.

To je pak u prvom redu, da se borimo za Njegovu istinu, za Krista, koji nije nikakva ideja, nego osoba: naš prijatelj i naš brat. Da nastojimo tu istinu prosipati svuda oko nas, u prvom redu u vlastitoj kući, a onda i u javnom životu.

S kršćanima, koji se stide ispred crkve skinuti kapu ili načiniti znak križa, s kršćanima koji se ženiraju moliti prije i poslije jela, Krist je izgubio bitku.

S kršćanima koji su degradirali Boga na rang generalnog direktora za socijalno osiguranje, kome će svake nedjelje i blagdana žrtvovati pola sata za sv. Misu i svaki dan još k tome izmoliti po jedan Očenaš, a za to će nakon smrti primiti vječnu mirovinu, Krist je izgubio bitku.

S kukavicama se ne dobiva bitka, pa je neće ni Krist dobiti.

Povijesni čas, koji proživljavamo, nalaže nam kud i kamo veće dužnosti, kud i kamo veće junaštvo, da ne reknem heroizam. Kršćanstvo nije nipošto neko pasivno očekivanje, nego zadaća, misija, nalog.

Možda tolike duše oko nas godinama očekuju toplinu i svijetlo i nitko im ne pruža ljubavi i istine. I stoga nemaju veselje i ne znaju što je to mir. Tako je to bilo i u doba kad je ljubav prvih kršćana prvipu spasila i preporodila svijet.

Onda nije bilo bitno, da postoje velike organizacije, silne ustanove, vanjski aparat. Bili su prožeti ognjem vjere i žara. Izžarivali su milost. Tiho su unosili blagu vijest spasa od duše do duše. I kao što se u predvečerje Dušnog dana na grobovima pali svijeća do svijeće, dok na groblju ne postane plameno more, tako su i oni u tmini krvavih progona zapaljivali dušu za dušom, dok nije plamen pobijedio noć — krv mučenika krvnički mač — kršćanstvo poganstvo!

Ranjeno Srce Kristovo hoće, da se to još jednom dogodi i to preko nas. Eto nam programa! On neka bude naš odgovor na strašni »optužujem« Kristova Srca. On neka bude pružanje naknade, koju traži ranjeno Srce, koje krvari nad Dubrovnikom. Amen.

(Propovijed održana u dubrovačkoj katedrali na blagdan Presv. Srca Isusova, 9. VI. 1961.)

PROPOVIJED NA MLADOJ MISI I.

»Što ste izišli u pustinju da vidite? Trstiku koju vjetar ljulja? Ili ste izišli da vidite čovjeka u meke haljine obučena? Eto, koji nose meke haljine, u kraljevskim su dvorima. Ili što ste izišli da vidite? Proroka? Da, kažem vam, još više nego proroka. Jer je ovo onaj za kojega je pisano: Eto, ja šaljem ANĐELA svoga pred licem svojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom« (Mt. 11, 8-10.).

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Što vas je danas privuklo u tolikom broju u ovo starodrevno svetište Majke Božje, koje odiše prošlošću i slavom, koje je posvećeno uspomenama na slavnu hrvatsku porodicu Frankopana, koje je puno svega onoga, što naš pjesnik Antun Mihanović naziva »stare slave djedovina«?

Privukla vas je sigurno u prvom redu današnja velika svetkovina Marijina Uznesenja na nebo. Privukao vas je sigurno ovaj čudotvorni Marijin lik, koji se toliko štuje u ovom kraju.

No ove vas je godine sigurno privukla i Mlada Misa, ovaj mladi čovjek, koji tu stoji pred vama na Božjem oltaru, da prinese Bogu nekrvnu žrtvu, za koju se spremao toliki niz godina.

I.

A što vi u njemu gledate? Da li trstiku, koju vjetar ljulja? — O ne daj Bože i Majko Božja!!! Pravi svećenik ne smije nikada biti, a pogotovo ne danas, trstika koju vjetar ljulja.

To je prva lekcija, koju pruža ova Mlada Misa najprije tebi, dragi mladomisniče, onda svima vama, braćo svećenici, a onda i vama, dragi vjernici.

Svećenik mora biti hrast, koji odolijeva buri, oluji, vjetrovima i orkanima. Svećenik mora stajati ko klisura kad navali na nju bura. Svećenik mora biti najjači čovjek na zemlji. A zašto —

Zato, jer će se protiv njega urotiti *lažna znanost*, da ga prikaže kao mračnjaka i onoga, koji zaglupljuje narod. Ona će tobože u ime zdravoga razuma sve upotrebiti, da pokaže kako je njegovo naučavanje neznanstveno, kako je u protivnosti sa suvremenim otkrićima i izumima, kako je kočnica svakog razvitka.

Svećenik mora čvrsto stajati protiv svih tih juriša, navala i nasrtaja. On mora nepokolebivo dijeliti mišljenje sv. Apostola Pavla u poslanici Galaćanima: »Ako vam tko navijesti evanđelje protiv onoga što primiste, proklet da bude!« (Gal. 1, 9).

Nadalje će se protiv svećenika dignuti *ljudske strasti*, gledajući u njemu svoga neprijatelja i nastojeći ga zato ožigosati kao tobož-

njeg neprijatelja ljudske slobode i slobodne ljubavi, na koju tobože svatko ima pravo. Zato će ga nastojati ako ne baš baciti, a ono svakako izolirati iz ljudskog društva, da ne narušava način suvremenog modernog života.

Svećenik mora čvrsto stajati protiv svih tih juriša i nasrtaja. On mora uvijek grijeh ožigosati kao grijeh pa činio ga ne znam tko mu drago. On mora snagom Ivana Krstitelja reći svakome koji čini zlo, koji popušta svojim strastima i zlim nagnućima: »Non licet tibi! — Nije ti dozvoljeno!« pa makar morao radi toga poći i u tamnicu i izgubiti glavu.

Nadalje će se protiv svećenika dignuti i sam *pakao* nastojeći osujetiti njegovo djelovanje kao što je to bilo u životu svetoga arškog župnika. No svećenik mora biti neustrašiv i nepokolebljiv i pred samim đavlom paklenim. On mora stupiti u otvorenu borbu protiv njega na svim linijama znajući, da je Krist svojom smrću na križu pobijedio pakao i da će svetim znakom križa natjerati u bijeg svaku paklenu silu prema onoj rečenici uklesanoj na veličanstveni obelisk na trgu Sv. Petra u Vatikanu: »Fugite, partes adversae, quia vicit leo de tribu Juda. — Bježite, protivne sile, jer je pobijedio lav iz plemena Judina!«

II.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Što ste došli ovamo da vidite? zar čovjeka u meke haljine obučena? — O ne daj, Bože i Majko Božja!!!

Pravi svećenik ne smije nikada biti, a pogotovo ne danas, čovjek u meke haljine obučen. On mora biti žrtva paljenica, koja će danomice izgarati pred Presv. Srcem Isusovim i pred Bezgriješnim Srcem Marijinim, da naknadi za sve uvrede i nezahvalnosti, kojima današnji naraštaj udara na ova Presveta Srca.

a) — Današnji materijalizirani čovjek misli, da je smisao života što viši životni standard i zato se grčevito upinje oko podizanja tog standarda zaboravljajući pri tom na svoju dušu i na ona neprolazna duhovna dobra milosti u ovom i slave u drugom životu. On želi samo što više imati u džepu i na stolu. On želi samo što više strpati u želudac i sasuti u grlo, a nebo prepušta anđelima i vrapcima. On želi samo imati fino i elegantno odijelo od najboljeg štofa i po najnovijem kroju ne mareći ništa za odijelo milosti posvetne.

I ovaj je mladi čovjek što stoji tu pred vama na oltaru mogao poći ovim putem. I nasmiješio bi mu se život. Ali je on iza velike mature svukao elegantno odijelo, ostavio svijet, obukao crno isusovačko odijelo, položio zavjet siromaštva, postavši Kristov siromah, koji ništa ne posjeduje niti može posjedovati, koji ničim ne raspolaže niti može raspolagati, koji za svaku malenkost mora pitati svoje poglavare. I vaši su svećenici po župama, dapače i vaš biskup, siromasi. Svi su oni mogli ostati u svijetu i sa svojom naobrazbom i svojim sposobnostima mogli postići zamjernu karijeru. Ali oni su čuli Kristov glas i postali službenici siromašnog Krista, koji se rodio u oskudici betlehemske štalice i čije je Srce prestalo kucati u najvećoj neimaštini i zapuštenosti na križu.

Dragi mladomisniče, draga braćo svećenici, ne žalite što ste postali Kristovi siromasi! Samo na taj ste način postali i Kristovi prijatelji... »Iam non dicam vos servos, sed amicos meos — Ne zovem vas više slugama nego prijateljima« svoga ranjenog Srca. Veselite se i radujte, jer će biti velika vaša plaća na nebesima!

Naša je dužnost da svojim siromaštvom pružamo naknadu Srcu Isusovu za današnji materijalizam, a Gospodin će biti »merces nostra magna nimis — naša preobilna plaća.«

b) — Nadalje današnji materijalizirani čovjek misli, da je smisao života što više tjelesno uživati, zato je pustio maha svojim najnižim strastima. Zato danas srećemo tolike prerano ocvale duše, tolike djevojke, koje su bacile svoj bijeli djevičanski vijenac u blato i pogazile ga; tolike mladiće, koji poput Fausta bez skrupula pogaziše tolike ljiljane; tolike bračne parove koji su oskvrnuli sveto obiteljsko gnijezdo i upropastili vlastito ognjište.

Svi ti grijesi u nebo vape za osvetom. Za sve te grijehe Presv. Srce Isusovo i Bezgriješno Srce Marijino traže naknadu.

A tko će ju pružiti?

Na to je pozvan u prvom redu svećenik. I zato on polaže zavjet čistoće i obećaje, da će čitav život živjeti u djevičanstvu. Naš je mladomisnik položio ovaj zavjet već prije 8 godina, kad je svršio svoj novicijat. I on je mogao ostati u svijetu, mogao osnovati obitelj, ali on se je iz ljubavi prema Kristu odrekao sreće toplog obiteljskog gnijezda, jer želi izgarati kao žrtva pred ranjenim Kristovim Srcem.

Mladomisniče, neka ti ne bude žao za tu žrtvu. Ona ti omogućuje da postaneš duhovni otac i da rodiš mnoge u Kristu. Na taj će način tvoje očinstvo postati kudikamo plodnije, jer ti ćeš mnogima pribaviti vječni život. Cijeni stoga vazda svoj svećenički celibat, svoj redovnički zavjet čistoće. Živi čisto i neporočno! Nastoj čistoćom duše i tijela nasljedovati čistoću anđeosku, kako te uči tvoj sveti otac Ignacije iz Lojole.

Braćo svećenici! Ne zamjerite mi što se i na vas obraćam. Neka ova mlada Misa bude i svima vama poticaj, da cijenite i ljubite svoj celibat i da ga čuvate neporočna. Čast Božja, dobro Crkve, spasenje nebrojenih duša traži od svećenika da bude čist, da može svakome bistra i nepomućena oka pogledati u lice kao Krist i reći: »Tko će me od vas prekoriti za grijeh?« Naš svećenički celibat jest naša potpora i naš kredit u nebu, naš ugled i naša moralna snaga na zemlji.

Kako bismo imali snagu drugima propovijedati: »blaženi čista srca!« — ako sami to ne bismo bili?

c) — I napokon je današnji materijalizirani čovjek upao u oholost, a time i u nepokornost i prema samome Bogu, prema Onome, koji nebom trese. Čovjek, jadni zemaljski crv, pozemljar i dvonožac, neće da priznaje nad sobom Božji autoritet. On ga niječe ili ako Ga baš otvoreno ne niječe, a ono ipak živi kao da Boga uopće nema, kao da nema Njegovih 10 zapovijedi, koje je objavio na Sinaju uz sijevanje munja i trijesak gromova.

I za to treba ispaštati i činiti pokoru i za to treba pružati naknadu!!!

Dragi mladomisniče, to si dobro ti osjetio i zato si položio i treći zavjet, zavjet redovničke poslušnosti u Družbi Isusovoj. Ovim zavjetom pružaj naknadu Božanskome Srcu za današnji buntovni naraštaj. I ako ti kada tvoja isusovačka poslušnost bude teška, i ako te bude slala u teške situacije i ako kada bude od tebe tražila teške stvari, ne kloni duhom! Sve je to krasna prilika, da pokažeš svome Kristu, koliko Ga uistinu ljubiš i koliko se znadeš Njemu za ljubav žrtvovati.

Draga braćo svećenici! I vi ste kod svećeničkog ređenja položili svoje mladomisničke ruke u ruke vašeg biskupa zareditelja i obećali njemu i njegovim nasljednicima poslušnost i vjernost do groba. Svećenička je poslušnost i disciplina veoma važan faktor crkvenog života. Kad su svećenici u povijesti Crkve zatajili u poslušnosti zakonitom crkvenom auktoritetu, to je uvijek urodilo teškim i zlim posljedicama: raskolom i herezom. Ne slušati zakonitu crkvenu vlast znači tjerati vodu na mlin neprijatelja Crkve. Dok naprotiv svećenička poslušnost i disciplina rađa divne plodove dobroga duha i požrtvovnosti, a što je najglavnije Božjim blagoslovom, jer Krist je rekao apostolima, a preko njih i biskupima, apostolskim nasljednicima: »Tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire, mene prezire, a tko mene prezire, prezire Onoga, koji je mene poslao.«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu! Možda među vama ima nekoga, koji bi se također želio žrtvovati kao naš mladomisnik i kao naši svećenici? — Onda neka zna, da mu je to u svakom pogledu moguće. Ako je muškarac i ima škole i može se školovati, onda može postati svećenik. Ako pak misli da nema sposobnosti i mogućnosti za školu, onda može stupiti u samostan kao redovnik — časni brat, koji također polaže tri zavjeta: siromaštvo, čistoću i poslušnost i služi Bogu u poniznosti i jednostavnosti srca, da dobije u nebu vječnu nagradu. Mi bismo isusovci rado primili takvoga mladića u naš red za časnoga brata. Ženske se također mogu posvetiti Bogu u samostanu kao redovnice.

III.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu! Što ste došli ovamo da vidite? Proroka? Da, kažem vam još više nego proroka. Jer je ovo onaj, za koga je pisano: Eto ja šaljem anđela svoga pred licem tvojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom.

Svećenik je i prorok, koji navješta blagu vijest spasenja. Svećenik je i anđeo Gospodnji, koji pripravlja puteve Gospodinu, da zavlada ljudskim srcima. Zato je svako svećeničko ređenje, zato je svaka mlada Misa velika radost i na nebu i na zemlji. I nijedan čovjek i nijedan stalež ne može prouzročiti toliko sreće i pravog veselja kao svećenički stalež.

Dragi mladomisniče, mi danas možemo pjevati:
Svećeništvu se tvome, aleluja,
Veseli nebo i zemlja, aleluja!

Tvome se svećeništvu u prvom redu veseli *Presveto Srce Isusovo,* koje si ti tako nježno štovao od svoje mladosti i kome duguješ svoje sveto zvanje. To Srce danas kliče od veselja i govori: Hvalim Te, Oče neba i zemlje, što si to sakrio velikima i mudrima, a objavio malenima i poniznima. To Srce kliče danas od radosti, jer si u mladosti poslušao Njegov glas: dođi i slijedi mene!

Tvome se svećeništvu veseli danas i *Bezgrješno Srce* tvoje nebeske Majke i Njezina duša veliča Gospodina, što je i tebi učinio velike stvari.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoj *Anđeo Čuvar,* koji ti od tvog svećeničkog ređenja daje prednost pred sobom.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoj sveti *otac Ignacije* i od danas te još većma priznaje za svoga sina.

Tvome se svećeništvu veseli danas i sveta majka *Crkva,* jer je dobila novog poslenika u preobilnoj žetvi i novog radnika u vinogradu Gospodnjem.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoja majka *Družba Isusova* i uvjerena je da ćeš opravdati sve one nade, koje u tebe stavlja i da ćeš se pokazati dostojan svih onih žrtava, koje je za tebe učinila.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoja *majka domovina* Hrvatska, koja se ponosno diči časnim naslovom: antemurale christianitatis — predziđe kršćanstva i nada se, da ćeš i ti biti jedan kamen na tom bedemu. To tim više očekuje od tebe, koji potječeš iz ovoga patničkog kraja, gdje se je nekoć slomila turska sila. Tlo, na kojem stojiš jest sveto, jer je natopljeno mučeničkom krvlju tolikih naših djedova, koji su junački lili krv i polagali živote »za krst časni i slobodu zlatnu«. Ta mučenička krv očekuje od tebe, da ćeš i ti biti branitelj vjere i doma, da ćeš se znati boriti »pro aris et focis« — za ognjište i oltare, pa makar trebao i sam proliti i zadnju kap krvi.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoja draga *zemaljska majka*, ona koja te je rodila, othranila i odgojila. Draga mladomisnikova majko, mi ti danas čestitamo na tvome sinu, na tvojoj sreći. Mi ti danas govorimo kao Elizabeta Blaženoj Gospi: Blagoslovena ti među ženama i blagoslovљen plod krila tvojega. Hvala ti, mladomisnikova majko, u ime tvoga sina mladomisnika, u ime svete Crkve, u ime Družbe Isusove, za svaku tvoju molitvu, za svaku tvoju Pričest, za svaku tvoju suzu, za svaki tvoj uzdisaj, za svaki nabor na tvome licu, za svaku tvoju srebrnu vlas, za svaki žulj na tvojim rukama. Od svega ti srca hvala. Danas je sve to blagosloveno, danas je sve to okrunjeno mladomisničkim slavljem tvoga sina svećenika i redovnika. Veseli se i raduj se, aleluja! Jer koga si bila dostojna nositi, aleluja! Postao je alter Christus — drugi Krist, aleluja.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoj *dragi otac*, koji te je postavio na noge, koji te je izškolovao, ali koji ti je nadasve dao ono, što je najvrijednije: primjer uzornog kršćanskog života. Dragi mladomisnikov oče, hvala ti što ti nisi bio samo otac, nego i uzoran kršćanin i što si obogatio nebo i zemlju sinom svećenikom — mladomisnikom.

Tvome se svećeništvu veseli danas i tvoja *draga baka* i hvali Boga što je dočekala ovaj presretni dan. Tvome se svećeništvu veseli danas i sva tvoja rodbina i svi tvoji prijatelji.

Eto vidiš, dragi mladomisniče, kako si svojim svećeništvom napunio veseljem i nebo i zemlju, što ne bi mogao u ni jednom drugom staležu. Ovo je dan što ga učini Gospodin! Veselimo se i radujmo u njemu!

»Eto ja šaljem anđela svoga pred licem tvojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom!«

Mladomisniče, ti si anđeo. Kao takav pođi nakon svoje Mlade Mise u svijet!

Budi anđeo *Gabrijel* i naviještaj današnjem svijetu riječ spasenja. To mu je danas najvećma potrebno. Hrani ga svetom naukom spasenja. Budi neumoran propovjednik riječi Božje. Budi vjeroučitelj djece i mladeži! Lomi im kruh Božje nauke!

Budi anđeo Rafael i vodi i liječi duše! Danas toliki traže vodstva i savjeta. Danas toliki traže liječnika svojim duhovnim ranama. Neka nitko ne otiđe od tebe neutješen i neizliječen. Imaj srca za sve probleme, imaj samilosti sa svakom boljeticom.

Budi anđeo *Mihael* i brani Kristovu nauku, brani prava svete Crkve, brani duše, kojima danas pokvarenost i zloba stavlja tolike zamke i klipove .Budi dobar pastir Božjega stada i nemoj nikada poput najamnika bježati kad navale vukovi. Dobar pastir daje i život svoj za svoje ovce.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Kao uspomenu s ove Mlade Mise ponesimo svojim kućama troje:

Prvo da ćemo i sami nastojati biti čvrsti i nepokolebljivi u svom vjerskom osvjedočenju kao stanac kamen na našim ličkim vrletima, a ne kao trstika koju vjetar ljulja.

Drugo, da nećemo nikada upasti u niski materijalizam, koji vodi samo brigu za tijelo i za ovaj život, nego ćemo proširiti svoj pogled i s onu stranu groba, jer je tamo jedino apsolutno vrijedna stvarnost.

Treće, da ćemo imati uvijek u srcu ljubav i poštivanje prema našim svećenicima, koji su pastiri naših duša i da ćemo uvijek slušati njihov glas, jer u njihove je ruke svemogući Bog stavio naše vječno spasenje. Amen.

(Propovijed održana na Mladoj Misi Vlč. Oca Vlade Pribanić D. I. u svetištu Majke Božje u Oštarijama na Veliku Gospu 1961.)

PROPOVIJED NA MLADOJ MISI II.

I.

Dragi moj mladomisniče!

Ti si danas u centru pažnje, oči su sviju u tebe uprte, ovo je tvoj dan, pa mi stoga nećeš zamjeriti, što ću ovu propovijed od tebe započeti.

Sigurno se još sjećaš onog rujanskog dana prije 14 godina, kad si napustio svoj rodni Garevac, dragu Bosnu i pošao put bijelog Zagreba u sjemenište. Ne znam da li si išao sam ili te je tko pratio od tvojih, ali jedno znam, da si se od toga dana pa sve do dana današnjega kroz punih 14 godina školovanja i spremanja na svećeništvo naslušao svega i svačega. Često su ti pristupali nezvani i neželjeni savjetnici i advokati, koji su ti govorili: »Ma pusti to, Mićo! Ma kud ćeš baš u popove? Okani se ti toga! Vidiš da ih danas dobro ne gledaju!«

Drugi, malo zlobniji, rugali su ti se, da si mračnjak i natražnjak, da si lud, kad kraj tolikih škola želiš baš biti pop. Popovi danas nemaju nikakve perspektive i tko bi sve nabrojio što si u ovih 14 godina čuo i pretrpio.

Bogu hvala, da nisi bio slabić, da nisi bio trstika, kojom se vjetar poigrava, pa se nisi obazirao na sve to, nego dosljedno i ustrajno slijedio svoj cilj. Danas nema ni jednoga od tvojih zlih savjetnika, od tvojih zlih advokata, nijednoga od onih, koji su ti se rugali, a volio

bih, da je barem koji od njih ovdje. Ja, tvoj mladomisnički propovijednik, želio bih pred njima danas postaviti nekoliko pitanja.

Mićo, da si ti mjesto svećenik postao advokat, sudac, liječnik ili profesor, da li bi doživio ovakvo slavlje kao ovo danas? — Jasno je ko sunce, da ne bi! A jer si postao svećenik uzgibala se sva katolička bosanska Posavina i slegla ovamo u Modriču, da uzveliča slavlje tvoje Mlade Mise, da te pozdravi kao svećenika, da primi tvoj mladomisnički blagoslov i da ti poljubi posvećene ruke. Da nisi postao svećenik jedva bi ti tko u životu poljubio ruku, a ovako, od danas će se natjecati i mladi i staro, da ti poljubi posvećenu desnicu i da se njome kao kakvom svetinjom dotakne svog čela.

Čemu danas ova svečana zvonjava? Zašto se je danas modrička parokija obukla u najsvečanije ruho? Zato, jer si postao svećenik.

Zašto te danas pozdravljaju djeca, i zašto danas mnoge usne šapću: blago majci, koja ga je rodila? Zato jer si ti postao svećenik.

Zašto se je danas u Modriču sakupio toliki broj misnika, bogoslova i sjemeništaraca? Zato jer si ti postao svećenik. Svi smo došli da se veselimo s tobom, svi smo došli da uvećamo tvoju sreću, svi smo došli, da ti čestitamo, svi smo došli, da te na najsvečaniji način kao dragoga brata primimo u naše svećeničke redove. Dobro nam došao! Blagoslovljen da si koji dolaziš u ime Gospodnje.

Dakle, dragi mladomisniče, tko je bio u pravu: oni, koji su te odvraćali od puta do oltara ili ti koji si slijedio taj put? — Jasno je ko sunce, da si ti bio u pravu.

Tebi daje pravo Isus Krist, Sin Božji, koji te je pozvao u svećenike.

Tebi daje pravo svetaC rkva, koja ti je u ime Isusovo podijelila sakramenat sv. reda.

Tebi daje pravo sve ovo mnoštvo, koje se je danas oko tebe okupilo.

Tebi će dati pravo svi oni, koji će od tebe kao svećenika tražiti pouke, savjeta, utjehe i pomoći. Tebi će dati pravo sva ona djeca koju ćeš krstiti; sve one duše koje će slušati tvoje kateheze i propovijedi; svi oni pokornici koje ćeš odriješivati u sakramentu sv. ispovijedi; svi oni mladenci, koji će pred tobom sklapati brak; svi oni bolesnici i umirući, kojima ćeš dijeliti svetu popudbinu.

Mladomisniče, pravo si izabrao, na pravom si putu i znaj, da za tebe više drugog puta nema, jer ti si svećenik u vijeke — in aeternum.

Pokaži se uvijek dostojnim svoga svećeništva. Budi pastir i otac, koji nesebično pase svoje stado i brine se za svoju duhovnu obitelj.

Čuvaj neokrnjenu i neokaljanu svećeničku čast i poštenje. Tko tebe vidi, neka u tebi vidi Krista.

Budi vjeran i poslušan sv. Ocu Papi i svome nadbiskupu. Svećenička stega i disciplina, neka ti bude svetinja o kojoj se ne raspravlja, kojoj se ne izmiče, za koju se ne pogađa ni pod kakvu cijenu.

Neka te kroz čitav život prati Božji blagoslov i ovo današnje mladomisničko raspoloženje. Budi uvijek oduševljen za svoje sveto zvanje, za Božju čast i za spasenje duša kao što si to danas.

II.

A sada, dragi mladomisnikovi roditelji, dopustite da i vama reknem nekoliko riječi. Ne znam da li su vam poznate one riječi velikog Pape Pia XII.: »Svaki otac i svaka majka neka ustrajno mole, da barem jedno njihovo dijete postane svećenik.« Ali vi ste možda, i ne znajući za te riječi, i odgajali i molili za svog sina, da postane svećenik. Danas je vaš odgoj, danas je svaka vaša žrtva, danas je svaka vaša molitva okrunjena najdivnijim uspjehom. I ako smo se danas sakupili u tolikom broju, da čestitamo vašem sinu mladomisniku, onda želimo i vama čestitati i vama odati priznanje, što ste sigurno uz mnoge žrtve, koje samo Bog zna poklonili Bogu i svome narodu sina svećenika.

Dragi mladomisnikov oče, hvala ti u ime tvoga sina mladomisnika i u ime sviju nas ovdje za svaki tvoj žulj na rukama, za svaki tvoj nabor na licu, za svaku kaplju prolivena znoja; što je sve omogućilo tvome sinu dugogodišnje školovanje i spremanje na svećeništvo.

Draga mladominsikova majko, hvala ti na tvojoj molitvi, uzdasima, na svakoj tvojoj suzi, na svakoj tvojoj sijedoj vlasi. Sve je to omogućilo da tvoj sin postane svećenik.

Mi ti danas govorimo kao nekoć Elizabeta Blaženoj Gospi: Blagoslovena ti među ženama i blagosloven plod krila tvojega svećenik, mladomisnik, drugi Krist.

III.

Katolički očevi i majke i vama želim progovoriti nekoliko riječi. Dok promatrate sreću našeg mladomisnika i njegovih roditelja, neće li se i u vašem srcu probuditi sveta želja: O da svemogući Bog pozove i koje od moje djece u svećenički stalež! To bi trebala biti vaša najsvetija želja, osobito vaša, drage katoličke majke. Ali ne samo vaša želja nego i najusrdnija molitva. Vi biste se trebali ugledati u malu varoš u Italiji po imenu Lu. koja broji samo dvije i po tisuće stanovnika. U roku od 50 godina ta je varoš dala crkvi i svome narodu 500 svećenika.

Zar ne čudo Božje? A tko je izveo to čudo? Evo tko! U tom se mjestancu od godine 1881. svake prve nedjelje u mjesecu pričeste sve majke. Iza svete Pričesti izmole zajednički ovu molitvu:

»Daj Gospodine, da jedno od moje djece postane svećenik. Obećajem ti da ću živjeti kao prava kršćanka i da ću svoje ukućane na dobro putit, da jednom zadobijem milost i poklonim Ti jednog svetog svećenika.«

Očevi i majke, želite li postati roditelji jednog svećenika, onda na molitvu, onda na svetu Pričest, a što je najvažnije neka se u vašoj kući poštuje Božji zakon. Neka se moli jutrom i večerom, prije i poslije jela. Neka se moli Anđeo Gospodnji i Gospina krunica. Neka se održava post i nemrs. Neka nitko ne psuje i nitko se ne opija. Neka se poštiva dan Gospodnji: nedjelja i svetac. Takova će obitelj, takovo će ozračje postati plodna njiva, na kojoj će onda uz milost Božju niknuti duhovna zvanja. A upravo su nam ta zvanja danas krvavo potrebna, jer i danas važe Kristove riječi: »Žetva je velika, a poslenika malo.«

Danas, gotovo 20 vijekova poslijeK rista, na zemlji živi 2 i po milijarde ljudi, a od toga je samo 500 milijuna katolika, okruglo uzevši samo jedna petina cjelokupnog čovječanstva. Ova je brojka prouzrokovala mnogo besanih noći velikome misijskom Papi Piu XI. Na čitavom svijetu ima otprilike 330.000 svećenika. A da bi se svagdje mogao normalno odvijati vjerski život, bilo bi potrebno sad odmah još 300.000 svećenika. Zamislite si taj broj!!!

Dakle u vinogradu Gospodnjem nedostaje 300.000 radnika i dakako da onda rad mora zaostajati i da vinograd može samo polako napredovati.

Braćo i sestre! Tko ljubi Krista i Crkvu, koga neće zazepsti u srcu i zaboljeti u duši, da Krist nema dosta suradnika za najplemenitije djelo, za vječno spasenje neumrlih duša? I tko se još naziva kršćaninom, katolikom, kako može ostati hladan i ravnodušan prema najsvetijem pothvatu, prema promicanju svećeničkih zvanja? Ne će li svaki dan sklapati ruke na molitvu i moliti Gospodara žetve, da pošalje radnike u svoju žetvu. Neće li velikodušno otkinuti nešto od svoje sirotinje i dati za sjemenište? Briga za sjemeništa i svećenička zvanja nije samo svećenika i biskupa, nego i vas vjernika, i vi treba da doprinesete svoj dio. I što budete u tome velikodušniji to ćete i sami osjetiti blagoslov svoje žrtve, jer će vam Božja Providnost uvijek slati dobre, svete i požrtvovne duhovne pastire.

Ali braćo moja i sestre, danas je nažalost došlo vrijeme, kad mnogi govore da je svećenik suvišan u ljudskome društvu i da ga doba traktora i hidrocentrala, atomske energije i umjetnih satelita, kina, radia, televizije i frižidera više ne treba.

Odgovaramo: Sve ovo može doduše pružiti čovjeku kratku sreću i zadovoljstvo, ali čovjekovu besmrtnu dušu ne može spasiti ni traktor, ni umjetni satelit, ni radio, ni televizija, nego samo Isus Krist i

ljudi kao što su bili sv. Pavao, sv. Ignacije, sv. Ivan Bosco, sv. Arški Župnik, to jest svećenici po Srcu Božjem.

Onima, koji poput krtice samo ruju po zemlji, potreban je netko, tko će im doviknuti: Sursum corda! — Gore srca!

Onima, koji samo skupljaju i zgrću novac, potreban je netko, tko će im doviknuti: »Ne sabirajte sebi blaga na zemlji, gdje ga moljac i rđa ništi, i tati potkopavaju i kradu. Nego sabirajte sebi blago na nebu- gdje ga ni moljac, ni rđa ne ništi i gdje tati ne potkopavaju i ne kradu!« (Mt. 6, 19-20).

Onima, koji su svojim psovkama i kletvama zapsovali i prokleli svu našu jadnu zemlju, potreban je netko tko će mjesto njih dizati ruke ka nebu i prinositi svetu Žrtvu pomirnicu rasrđenome i povriјeđenome Božjem veličanstvu, da odvrati od nas bičeve srdžbe svoje, da nas očuva od kuge, glada i rata, od munje, groma i zla vremena, od potresa, da nas radi naših grijeha ne bi jednog dana zemlja progutala.

Onima, koji traže svijetla, istine, mira i sigurnosti, onima, koji se žele makar na smrtnome času vratiti Bogu, potreban je netko tko će im pokazati i omogućiti put do Boga.

A uostalom koliko vam je potreban svećenik, to ste sigurno i sami toliko puta već iskusili, kad ste bili natovareni teretom grijeha i htjeli se osloboditi i progonjeni grižnjom savijesti htjeli se smiriti. A kako biste to mogli bez svećenika?

Evo još nešto, pa da vidimo, da li je svećenik potreban ljudskome društvu?

— Na željezničkoj postaji u Bordeauxu, u isti odjel uđoše jednog dana dva putnika, jedan bogati građanin, a drugi radnik.

Kada je vlak stigao u jednu postaju Landea, pojavio se svećenik, koji je čekao da uđe u vlak. Tada poviče građanin porugljivo:

Ah ta čemu služe ovi popovi?

Radnik ne odgovori ništa. Vlak krene.

Najednom se on obrati građaninu i reče:

Gospodine, sada smo ovdje sami, postaja je daleko, ja sam snažan, a vi kržljavac. Kad bi me došla volja da vas udavim, uzmem što imate kod sebe i bacim kroz prozor, što biste rekli?

Rekao bih, prihvati ovaj sav blijed, da biste se uzalud stavili u pogibelj. Ja kod sebe nemam nikakve vrijednosti.

Oh! Ne lažite! Vi ste iz banke izvadili svotu od 30.000 franaka. Ja sam bio u onoj banci i čuo sam o tom te znadem, da ih imate u tom kovčegu. Građanin problijedi, oblije ga ledeni znoj i već se smatrao mrtvim. Tada radnik mirno nastavi:

Budite mirni gospodine! Ja sam prijatelj, čak školski drug svećenika. Stoga vam neću dirnuti ni pare. Ali sjetite se da svećenici i vjera svećenika ipak nečemu služe. (Castegnaro.)

Svećenik je dakle itekako potreban i koristan ljudskome društvu.

Roditelji! Želite li da vas djeca slušaju i poštivaju, onda im je potreban svećenik, koji će ih naučiti: »Poštuj oca i mater da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!«

Želite li u svako doba biti sigurni za svoj život, za svoj imetak, za svoj dobar glas, onda je potreban svećenik, koji će neprestano dozivati ljudima u pamet Božje zapovijedi: »Ne ubij! Ne ukradi! Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga!«

IV.

Svaka je mlada Misa jedinstven dan u životu mladomisnika, zatim njegovih roditelja i rodbine, a zatim i čitave župe, kao i svih onih, koji su joj prisustvovali. Ono što se doživi prigodom Mlade Mise, lako se ne zaboravlja.

Dragi moj mladomisniče, danas na tvoj najsretniji i najsvečaniji dan u životu, htio bih ti još dozvat u pamet, ono što je molio kod svoje Mlade Mise svećenik Petar Coudrin, koji je živio u žalosna po Crkvu vremena krvave francuske revolucije. I htio bih da ti se to od svega današnjeg slavlja najviše upiše u dušu i u srce i da nikad više ne izblijedi, a pogotovo, ne daj Bože, da se izbriše.

A znaš li, što je molio mladomisnik Petar Coudrin kod svoje Mlade Mise? — Vruće je molio Gospodina da ga učini dobrim pastirom, koji daje i život za ovce svoje, i da ga očuva kao od najvećega zla, da bi ikada postao najamnik, koji radi samo za plaću.

Tvoja plaća neka bude Bog! »Ego ero merces tua magna nimis! — Ja ću biti tvoja prevelika plaća!« govori ti danas Bog kao nekoć Abrahamu.

Tvoje osiguranje neka bude Božja Providnost! Danas ti Krist govori iz svoga govora na gori:

»Ne brinite se tjeskobno za život svoj, što ćete jesti i što ćete piti, ni za tijelo svoje, u što ćete se obući. Nije li život više od hrane i tijelo od odijela? Pogledajte na ptice nebeske kako niti siju niti žanju niti sabiraju u žitnice, pa ih Otac vaš nebeski hrani. Niste li vi mnogo vredniji od njih? Pogledajte liljane u polju, kako rastu, ne trude se, niti predu. Kažem vam da se nije ni Salamon u svoj slavi obukao kao jedan od njih. A ako poljsku travu, koja danas jest, a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, kako neće više vas? Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravednost njegovu i sve će vam se ovo dodati« (Mt. 6, 25 s,).

Sva tvoja briga neka bude tvoje stado, koje će ti Crkva povjeriti. Budi prijatelj malenih kao Isus!

Budi samilostan s raskajanim griješnicima kao Isus!

Daj se, ako ustreba i razapeti za svoje ovce, »jer veće ljubavi nema od ove, ako tko položi život za prijatelje svoje«.

Ljubi napokon i neprijatelje svoje kao Isus i moli: »Oče oprosti im, jer ne znaju što čine!«

Daj si, ako ustreba, probosti i svećeničko srce kao Isus, da svatko u njemu može čitati one riječi: »Cum dilexisset suos in finem dilexit eos! — Kad je ljubio svoje, ljubio ih je do kraja!«

I mislim, da sam ti s time sve rekao i tebi i tvojim dragim roditeljima i tebi, dragi moj kršćanski narode!

Uziđi sada, dragi mladomisniče, opet na Božji oltar, prinesi Bogu nekrvnu žrtvu, a mi ćemo te pratiti u pobožnosti i ljubavi. Naše će se molitve stopiti s tvojima. Naše će se suze radosnice sliti s tvojima. Naša će se pjesma ujediniti s tvojom:

Ovo je dan što ga učini Gospodin, Aleluja!

Veselimo se i radujmo u njemu, Aleluja!

Amen.

(Propovijed održana na Mladoj Misi Vlč. Mije Perić u Modriči 5. VIII 1962. godine)

Dogma o Marijinu Uznesenju

U srijedu je proslavio čitav katolički svijet, sve ono što vjeruje u Boga i Majku Božju najveći Marijin blagdan, blagdan Njezina slavnog Uznesenja na nebo ili Velike Gospe.

U srijedu su proslavili i pobožni vjernici ove župe najveći Marijin blagdan hodočasteći u Njezino milo svetište u Dragotinu.

Blagdan Velike Gospe ili Uznesenja Marijina poprimio je u naše dane posebnu važnost otkad je slavno vladajući sv. Otac Papa Pio XII. pred više od pola milijuna vjernika pred kardinalima i biskupima gotovo čitavog katoličkog svijeta najsvečanijim načinom proglasio vjerskim člankom ili dogmom, da je naša nebeska Majka Blažena Djevica Marija dušom i tijelom uznesena na nebo.

Vjerske se istine ili dogme u katoličkoj Crkvi proglašuju veoma rijetko. Tako je trajalo ništa manje nego 80 godina otkako je još u prošlom vijeku g. 1870. Papa Pio IX. proglasio vjersku istinu ili dogmu o Papinoj nepogrešivosti, pa do proglašenja vjerske istine o Marijinu Uznesenju, koju je doživjela naša suvremena generacija.

Kad Crkva svečanim načinom proglašuje koju vjersku istinu ili dogmu, onda hoće nešto na poseban način naglasiti. Zato se s pravom pita naša suvremena generacija, koja je proživjela u manje od

30 godina dva svjetska rata, dosada najstrašnija u povijesti, koja su okrvarila lice naše zemlje, koja su toliko majki lišila djece, koja su toliko žena učinila udovicama, koja su toliko djece učinila siročadi i koja su zavila u žalost i crninu mnogo ognjište; zato se s pravom pita ta naša nesretna generacija, što nam je Crkva htjela naglasiti kada je proglasila dogmu o Marijinu Uznesenju?

Evo, što nam je Crkva htjela naglasiti, što nam je na poseban način htjela dozvati u pamet.

Naša je generacija u jurnjavi za naoružanjem, u jurnjavi za zemaljskim dobrima gotovo zaboravila na ona nadnaravna neprolazna dobra milosti u ovom, a slave u drugom životu, koja nam je stekao neusporedivim svojim naporima i svojom smrću na križu Gospodin naš Isus Krist. Stoga joj Crkva doziva u pamet, proglašujući dogmu o Marijinu Uznesenju, da je Krist pobijedio istočni grijeh, kojim sagriješiše naši praroditelji u raju zemaljskom i u kojem se svi mi rađamo kao njihovi naravni potomci, da je Krist pobijedio i sve naše osobne grijehe, a i posljedicu istočnog i osobnih grijeha — smrt. Radi grijeha svi smo mi osuđeni na vječnu smrt, tj. da nikada ne gledamo lica Božjega, da budemo vječno odbačeni od Boga, a ima li strašnije smrti od ove? Jer biti odbačen od Boga znači vječnu smrt i vječnu propast. I baš tu smrt pobijedio je Krist na križu. I baš tu smrt pobijedio je Krist treći dan ustavši iz groba i baš tu smrt pobijedio je Krist ne dopustivši, da tijelo Njegove Majke istrune u grobu, nego ga slavno uzevši na nebo.

Naša nevjerna suvremena generacija misli da se smrću sve svršava, da tijelo izjedu crvi u grobu, da duše uopće nema, pa prema tome ni prekogrobnog života. Ali joj Crkva sa svojim dvotisućljetnim iskustvom, ali joj Crkva, koja se temelji na istini uskrsnuća Kristova, koja se temelji na istini Uznesenja Marijina na nebo, ali joj Crkva za koju proliše upravo toliki mučenici more krvi jasno i glasno dovikuje: »Assumpta est Maria in caelum! — Uznesena je Marija na nebo!« — Dakle postoji nebo, dakle postoji prekogrobni život, jer kad ne bi postojao ne bi ni Marija uskrsnula, ne bi ni Marija bila uznesena na nebo, ne bi ni Marija danas dušom i tijelom slavno živjela na nebu.

Nevjernici će našega doba možda mahnuti rukom i reći: to je bajka! A mi vjernici, što ćemo im odgovoriti? Reći ćemo im, braćo idite u Lurd, idite u Fatimu, idite u Sirakuzu, samo vas molimo da ondje dobro otvorite oba oka i da ne budete slijepi, pa ćete vidjeti kako ondje Marija čudesno ozdravlja i najteže bolesnike, pa ako vam to nije dosta, onda vas ostavljamo u vašoj nevjeri, a mi ćemo vjerovati svojoj nebeskoj Majci, koja i danas tako opipljivo dokazuje da je živa i koja nas tako milo privlači na svoje blagdane u svoja svetišta.

Pitam vas, predraga moja braćo i sestre u Kristu, da nas nije Marija privukla, po što bi mi išli u Dragotin, da Marija i danas ne privlači, pošto bi išli toliki milijuni u Njezina prošteništa? Jesmo li mi išli u Dragotin na izlet ili na »kirvaj«? — Da smo to htjeli, onda smo mogli izabrati koje ljepše i veće mjesto nego li Dragotin. Ali jer nas je onamo privukla naša nebeska Majka, mi smo na sve zaboravili i pohrlili k Njoj. I nismo se prevarili, i nismo se razočarali, jer smo u Dragotinu klečeći ili obilazeći oko Marijina oltara osjetili duboko u srcu, da je naša nebeska Majka živa i da čuje naše vapaje i uzdisaje i da će nas Ona jednog dana iza ovog jednog života uvesti u jedan bolji i ljepši život u kom se i Ona nalazi dušom i tijelom slavno uznesena na nebo.

Nadalje dogma o Uznesenju Marijinu uči našu suvremenu, oholu i bahatu generaciju u čemu je prava veličina. Nije veličina osvajati svijetove. Nije veličina posjedovati milijune. Nije veličina posjedovati veliko znanje i biti slavan na svijetu. Nije veličina načiniti atomsku bombu, koja je kadra u nekoliko minuta svu našu zemlju pretvoriti u smrt i pustoš. Sve to nije veličina, jer pred velikim, neizmjernim i tri put svetim Bogom ne znači upravo ništa. Pred Bogom je prava veličina ponizna Djevica Marija iz zabitnog Nazareta, koja na Anđelov pozdrav odgovara: »Evo službenice Gospodnje!«, koja trideset godina živi u samoći i zaboravi nazaretskoj, koja je stajala pod križem Onoga, koga je ovaj svijet osudio na najsramotniju smrt, kojom su se kažnjavali samo najveći lopovi i razbojnici. Marija nije osvajala svijetova, Marija nije bila bogata. Marija nije pisala učene knjige, Marija nije ništa izumila. Marija je samo ponizna službenica Gospodnja i u tom je sva Njezina veličina, koju premudri Bog nagrađuje slavnim uznesenjem na nebo.

Brate, sestro, koji živiš ovdje u Trnavi, nepoznat svijetu, možda u siromaštvu i oskudici, ako si sluga Gospodnji, ako si službenica Gospodnja, to jest, ako Bogu služiš, onda znaj da si velik i da će ti jednoga dana reći tvoj Bog: »Dobro slugo, dobri i vjerni, jer si u malom bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti, uđi u veselje Gospodara svoga!«

Nadalje nas istina o uznesenju Marijinu uči kako križevi i patnje vode u vječnu sreću i vječnu radost. Tko je imao više pretrpjeti od naše nebeske Majke? Sedmerostruki mač boli probo je Njezino majčinsko Srce. Ona mora bježati u tuđinu, u progonstvo pred krvolokom Herodom u strahu, da joj taj silnik ne ubije milo Dijete na prsima. Ona mora ostati sama u Nazaretu i žrtvovati svoga Sina jedinca, da može propovijedati Evanđelje. Ona mora gledati kako se nepravda obukla u odijelo pravde, da sudi Njezinu Sinu, da Ga izbičuje, trnjem okruni, popljuje, zapostavi Barabi i osudi na smrt. Ona se mora na križnom putu na četvrtoj postaji u boli susresti sa

svojim Sinom. Ona mora slušati udarce čekića, koji pribijaju oštre čavle u nevine ruke Njezina Sina. Ona mora gledati trosatnu muku svoga Jedinca na križu kako umire ostavljen od sviju. Ona Ga mora primiti mrtva na svoje majčinsko krilo i doista je mogla jadikovati i plakati s prorokom: »o vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte si est dolor sicut dolor meus! — O vi svi, koji prolazite putem, pogledajte, i vidite ima li boli, kao što je moja!«

A svi se ovi križevi Isusovim uskrsnućem i uzašašćem na nebo pretvoriše u veselje i radost. A za sve ove križeve primila je nagradu na nebu kako to lijepo govore riječi one naše starinske pjesme: »O Gospojo prevelika!« što ju na Veliku Gospu otpjevaše naši pjevači.

Brate, sestro, koji trpiš, koga je križ pritisnuo do zemlje, ne kloni duhom, već »k nebu digni stijeg!« Podigni oči prema Velikoj Gospi i znaj, da tebe isto čeka, ako budeš strpljivo podnio sve svoje križeve. To ti jamči uznesenje Marijino na nebo.

I napokon zadnja i najutješnija istina, koju nas uči dogma o uznesenju Marijinu jest, da mi kršćani — katolici imamo na nebu ne samo beskrajno dobrog Oca, nego i preljubeznu Majku, koja potječe od naše ljudske rase, koja je sama osjetila što je to siromaštvo, što je to progonstvo, što je to križ, patnja, tuga i žalost, i koja će prema tome imati puno srca, puno sućuti i puno smilovanja prema našim nevoljama.

»Mi ne prestajemo dozivati u pamet čovječanstvu — rekao je sv. Otac Papa iza kako je proglasio dogmu o uznesenju Marijinu — da su svi djeca jedne te iste Majke Marije, koja živi u nebu i koja bi htjela sve ljude dovesti k milosti i istini svoga Božanskog Sina.«

Amen.

(Propovijed održana u župnoj crkvi u Trnavi pokraj Đakova u nedjelju po Velikoj Gospi godine 1956.)

Pozdrav Fatimskoj Gospi

»Unde hoc mihi, ut Mater Domini mei veniat ad me? — Odakle meni ovo, da Majka Gospodina mojega dolazi k meni?«

Dragi moji dečki!

Ovim je riječima sveta Elizabeta izrazila svoje čuđenje, kad je doživjela milost, da je njezin skromni dom pohodila sama Majka Spasitelja svijeta. Ove riječi čuđenja dolaze večeras u ovaj uistinu historijski čas našega sjemeništa i nama na usne. Odakle nama ova milost, da Majka Božja Fatimska dolazi k nama, u našu sredinu? u naše sjemenište? Čime smo zaslužili da mi budemo prvo sjemenište u našoj domovini, u kojem će trajno prebivati Fatimska Gospa, koje će imati svoj vlastiti kip Fatimske Gospe? Ničim to nismo zaslužili, nego je to prvi dar naše Fatimske Gospe. Marijo, hvala Ti na njemu, a čvrsto se nadamo, da to neće biti Tvoj zadnji dar, nego da će po Tvome blagoslovenom kipu iz Fatime ući u našu kuću svaka milost i blagoslov.

Dragi moji dečki? Dvadeseti vijek, u koji nas je Providnost postavila da živimo, jest vijek pun suza i krvi.

Dva strašna svjetska rata, mnoštvo lokalnih ratova, buna i revolucija okrvarila su lice naše zemlje kao nikada prije. Naš se je planet u nekoliko navrata pretvorio u pravu klaonicu i u potoke suza i krvi. Mnogo je ognjište opustjelo, mnogi ostadoše ratna siročad, bez oca hranitelja, bez muške glave u kući. Posljedice rata pogodile su i neke od vas, jer su vam otele milog rođenog oca, tako da ga zapravo niste ni poznavali.

U to more nevolja i bijeda spustila se je šest puta u Fatimi naša nebeska Majka, kojoj se sažalilo nad jadnim ljudskim pokoljenjem. Došla je da osuši naše suze, došla je da nam pokaže put spasenja. Njezinu pomoć i blagoslov osjetila je u prvom redu ona presretna zemlja, koju posvetiše Njezine stope, a koja se od davnina naziva zemlja svete Marije.

13. listopada g. 1945. berlinski župnik Frohnau upravio je u ime svoje i svojih kolega pismo u Rim, u kojem piše: »Zar ne bi to bio nečuven događaj kad bi se Fatimska Gospa dala na putovanje i prošla svim glavnim i biskupskim gradovima Evrope sve do granica Rusije, da blagoslovi taj kraj. G. 1947. slavit će se 30. godišnjica fatimskih događaja, zar ne bi to bio zgodan momenat da se započne jednim ovakovim putovanjem po Evropi?«

Istu je ideju bacila u svijet na međunarodnom kongresu ženske katoličke mladeži g. 1946. u travnju, koji se održavao u Gandu u Belgiji, jedna izaslanica iz Luxemburga.

I zbilja 13. svibnja godine 1947. u 3 sata poslije podne najveća hodočasnica i misionarka XX. vijeka krenula je na svoj triumfalan put po Evropi i po svijetu. Tko bi opisao sve zemlje i gradove, kuda je prošla? Tko bi opisao sav onaj triumf i oduševljenje na koje je posvuda nailazila?

Na ulazu u Španjolsku čitav jedan dio granice bio je u cvijeću, a Gospa je prošla ispod slavoluka, na kojem je stajao natpis: »Španjolska pred Tvojim nogama!« Gospa je putovala Španjolskom 25 dana. Biskup Viktorije svjedoči, da Španjolska nije nikad doživjela takvih prizora i tako veličanstvenih procesija kao u te dane.

Iza toga je prešla granicu Francuske: tu ju je dočekao biskup grada Bayonne u ime čitave Francuske: »Mi Te primamo u ime čitave Francuske i osjećamo veliku odgovornost. Dođi nam, Majko, u pomoć! Uđi! Ti si kod svojih! Francuski su putevi i francuska su srca širom otvorena!«

Iz Bayonnea je krenula u Bordeaux, a zatim nakon 400 km putovanja došla je u Lurd.

Iza kako je proputovala Portugal, Španjolsku i Francusku 1. kolovoza oko 18 sati došla je u Belgiju. 1. rujna prešla je u Holandiju. Na granici su nad Gospom nadlijetali zrakoplovi praveći joj špalir i bacajući iz visina cvijeće. Na belgijsko-holandskoj granici sagrađena je i zavjetna kapela kao uspomena na ovaj presretni dan.

Iz Holandije je Gospa prešla u Luxemburg, koji ju je opet dostojno primio i proslavio.

Nakon desetmjesečnog putovanja vratila se opet u Portugal.

12. travnja godine 1948. započinje drugo veliko putovanje, koje zahvaća Maderu, Capo Verde i Portugalsku Gvineju.

Od 12. lipnja do 8. travnja pohađa Azzore.

20. srpnja putuje crnim kontinentom u Angolu, Kongo, Mozambique, Južno-afričku uniju, Rodeziju, Tanjganjiku, Keniju, Etiopiju, Egipat.

24. studenog 1949. putuje u Gou, a zatim u Indiju, Pakistan i Ceylon. Vrativši se u Fatimu svete godine 1950. putuje na daleki istok u Singapur, Malaku, Tajland, Burmu, Australiju. Iza toga putuje Oceanijom, pa Južnom Amerikom: Brazilijom, Argentinom, Čileom, Bolivijom, Peruom, Ekvadorom, Kolumbijom i Venezuelom.

Prošle je godine na helikopteru obišla sve talijanske gradove. Večeras je došla i k nama i to ravno iz Fatime. I to ne samo na neko vrijeme nego za stalno.

Marijo, mi nemamo ni svijeća ni cvijeća ni zastava ni slavoluka. Mi nemamo ni zlata ni dragog kamenja, da obložimo ove hodnike i stubišta, kojima ćeš prolaziti. Ovdje Te neće pozdraviti ni zvuk zvona ni brujanje orgulja. Naša je kapela također veoma skroman i ponizan stan. Ali zar zbilja onda nemamo ništa, da Ti damo? Ništa čime ćemo Te dočekati? Imamo! A to je ono što Ti najviše voliš, što je Tebi najmilije: to su naša mlada srca. Ona se žele pretvoriti u vječno svijetlo, koje će dan i noć gorjeti pred Tvojim dragim likom.

Marijo, mi Ti danas predajemo ključeve našega sjemeništa. Ovaj dom odsada pripada Tebi. Ti u njemu vladaj, Ti u njemu zapovijedaj, a mi svi ćemo biti presretni da možemo kao Tvoji sluge izvršivati Tvoje naloge. Ti učini da ovaj dom rese sve one kreposti, koje se odražavaju na Tvojem liku: a osobito ljiljanska čistoća i bjelina. Neka Tvoj bijeli lik bude uvijek za nas i poticaj i opomena, da budemo čisti i nevini.

Ti učini, da ovaj dom postane rasadnik svećeničkih i redovničkih zvanja, koja Ti odgajaj, čuvaj od opasnosti, usavršuj i vodi do oltara!

Ti učini da ovaj dom postane kuća molitve, pobožnosti, poniznosti, poslušnosti, međusobnog poštivanja i ljubavi kao sveta kućica u Nazaretu.

Ti od ovog doma daleko odagnaj duh svijeta, a zadoji ga duhom Krista Gospodina!

Marijo, večeras zazivamo u pomoć sve anđeoske korove, sve svece i svetice Božje, da Ti s nama priređe što svečaniji doček, da Te s nama otprate u našu kapelu.

Marijo, večeras Ti želimo, da se kod nas uvijek dobro osjećaš, a i obećajemo, da ćemo svojim slabim silama nastojati, koliko bude do nas, da se kod nas što bolje osjećaš.

Marijo, večeras Ti kličemo iz svega srca: dobro nam došla! Budi nam Majka, Kraljica i Odvjetnica. Amen.

(Govor održan 8. X. 1960. prigodom dolaska kipa Fatimske Gospe u dubrovačko sjemenište.)

Gdje nam je spas?

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

U ljudskoj povijesti ima razdoblja, koja odlučno trgaju s prošlošću, razdoblja, koja ruše sve prijašnje vrednote: »Umwertung aller Werte«, kako bi to rekli Nijemci. Čini se pak da je i naš vijek jedno takvo razdoblje obračuna.

Colin Ross u knjizi »Die Welt auf der Wage« — Svijet na vagi — bez retorike i bez afektiranja naviješta »finis Europae« — konac Evrope.

Henri Massis grčevito traži, kako bi spasio zapad, koji već tone, pa piše knjigu: »La defense de l' Occident« — Obrana Zapada —.

Nu kao da je osuda već potpisana jer u isto vrijeme piše njemački filozof povijesti Spengler knjigu pod naslovom »Untergang des Abendlandes« — Propast Zapada. —

Evropa danas stoji pred izborom. Ona se mora definitivno odlučiti. Odgađanja više nema. Obožavanje podređenih vrednota, bogova države, naroda, rase, klase itd. mora nužno podijeliti čovječanstvo u dva protivna tabora, jer se prezire centralna točka svakog poretka, a to je Gospodin Bog. A ipak On ostaje početak i svršetak, Alfa i Omega. Jedna se trajna nova zgrada može sagraditi jedino na temelju one pravednosti, koja proizlazi iz autoriteta što stoji iznad svih naroda, na temelju 10 zapovijedi Božjih, na temelju naravnoga prava, koje je Bog usadio u ljudsku savijest, i koje glasi: »Što ne želiš da se tebi učini, ne čini ni ti drugome!« Doklegod se graditelji novoga doba ne postave na ovaj temelj, uzalud će se mučiti unatoč svim konferencijama, zborovanjima i zasjedanjima, da stvore trajan mir i stalno blagostanje u svijetu.

Dobar poznavalac evropskih prilika Lord Pakenham rekao je prije nekog vremena: »Još jedna jedina zvijezda svijetli u tamnoj noći; Kršćanstvo! A katolici koji vjerno stoje uz Kristovu zastavu ispunjaju povijesno važnu misiju«.

Duhovni korijen i stabilan temelj zapadnog svijeta jest kršćanstvo i to kršćanstvo ljubavi prema Bogu i bližnjemu, koje se ne propovijeda samo unutar četiri crkvena zida, nego koje nastoji oblikovati svakidašnjicu. Zato je upravo zahtjev i kategorički imperativ na katolike: Natrag od papirnatoga i više ne proživljavanoga kršćanstva k živome, sakramentalnome i milosnome kršćanstvu. Zato natrag k nedjeljnoj Misi i sv. Pričesti i to ne iz običaja, nego iz krvave potrebe vremena.

U doba, u kojem se ljuljaju tolike vrednote, katolička Crkva, nepokolebivo stoji uz testamenat svoga Osnivača. Kao što su nekoć

dvanaestorica Apostola izišli iz dvorane posljednje večere ojačani milošću božanskih tajna i pošli u poganski svijet, da ga osvajaju za Krista, tako i mi moramo, ojačani tajnama svete vjere izići iz naših crkava i svjedočiti za Boga, Krista i Crkvu. Zato Crkva suvremenim liturgijskim pokretom želi ljude približiti k središtu naše vjere k Presv. Oltar. Sakramentu, koji daje život, jakost i snagu.

Tko se ne hrani i ne jača ovim božanstvenim kruhom, taj mora nužno podleći. Zato se ne čudimo što danas toliki otpadoše od vjere. Propuštanje nedjeljne Mise, bježanje od pričesnog stola nužno dovedoše do toga. Vjera u narodu koji zanemaruje nedjeljnu dužnost, mora nužno slabiti dok konačno ne ugine. Vjerski život u narodu, koji se ne pričešćuje, mora nužno zamrijeti, ohladiti i ukočiti se.

Dubrovniče, zašto si danas tako hladan i mlitav u vjerskom pogledu, zašto te je zahvatio vjerski nehaj? — Zato jer si napustio izvor vode žive i iskopao čatrnje, koje ne mogu sadržavati vode.

Hrvatska domovino, zašto danas proživljavaš vjersku krizu? — Zato jer si napustila Krista, Euharistijskog Kralja.

Evropo, zašto si na izdisaju i zašto te je zahvatio samrtni hropac? — Zato jer ti se je ogadila nebeska mana i jer se hraniš »ersatzima«, nadomjestcima i zemaljskim vitaminima, ali oni ne daju život.

Prvi kršćani su bili puni životne snage i prodornosti, prvi kršćani su pobijedili poganski svijet snagom svoga euharistijskog žara i sakramentalne prakse. Mučenici su išli veselo u smrt, u rudnike, u arenu i na lomaču, jer je njihovim žilama tekla Kristova otkupiteljska krv.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu? Tko želi živjeti, tko želi pobijediti, taj se mora nužno hraniti Kristovim tijelom, taj se mora nužno pojiti Kristovom krvlju. Postoji samo jedan životni zakon koji je izrekla nestvorena Mudrost Božja u svome euharistijskom govoru na obalama Genezaretskog jezera u gradu Kafarnaumu: »Zaista, zaista vam kažem: Ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti na sudnji dan!« (Iv. 6. 53 — 54.).

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi Sv. Ignacija u Dubrovniku jedne nedjelje u mjesecu listopadu godine 1958.)

KRIST KRALJ

Danas je blagdan Krista Kralja, koji spada među najveće blagdane u crkvenoj liturgijskoj godini. Danas je blagdan Kralja nad Kraljevima i Gospodara nad gospodarima, čijemu kraljevstvu neće biti kraja. I vi s pravom očekujete malo bolju propovijed, ne onu običnu nedjeljnu, nego blagdansku, koja će dostojno uzveličati takvoga Kralja, proslaviti takovo kraljevstvo i u vašim srcima zapaliti sveti plamen oduševljenja za Krista. Ali se baš zato propovjednik osjeća zbunjen i smeten promatrajući tako velike zahtjeve, a tako male svoje sposobnosti. Da uzmogne dostojno proslaviti Krista Kralja:

trebalo bi mu srce jednoga Pavla iz Tarza, za koje Krizostom kaže: »cor Pauli cor Christi — srce Pavlovo, srce Kristovo;

trebala bi mu rječitost jednoga Zlatousnika ili Bourdaloua.

trebao bi mu um jednog Augustina ili Tome Akvinskoga;

trebala bi mu serafska ljubav jednog Franje Asiškoga ili Terezije Avilske;

trebao bi mu viteški osjećaj jednog Ignacija Lojolskog ili Franje Ksaverskoga;

trebao bi mu neobični žar jednoga Vinka Paulskoga ili Frederika Ozanama.

Ali propovjednikovo je srce maleno i sićušno, jezik mu se zapliće i tepa, um mu je ograničen i nesavršen, ljubav mu je siromašna i kukavna, o viteškom osjećaju jedva se osuđuje i govoriti, a žar mu sliči pepelu.

Stoga ponizno moli Krista Kralja da nadoknadi što nedostaje Njegovu sluzi i svojom milošću i preko mojih slabih riječi upali u vašim srcima svetu vatru ljubavi.

»A ja ću kad budem uzdignut sve privući k sebi!«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, ovim je riječima Isus navijestio svoje buduće kraljevstvo, svoje buduće podanike, svoje buduće osvajanje svijeta. A upitajmo povijest, da li se je Isusovo naviještanje ispunilo? Pa šta će nam odgovoriti? — Odgovoriti će nam da Isus vlada svijetom već 2000 godina.

1) On vlada svijetom ljudske inteligencije. Najveći geniji čovječanstva priznaju Njegovu nadmoć i veličinu.

Sv. Augustin kaže: »Ako skrenemo s Kristova puta, idemo u propast«.

Sv. Toma Akvanski tvrdi: »Krist je život. Zato u Njegovu carstvu nema mjesta smrti«.

Erazmo Roterdamski bi »želio, da riječi Kristova Evanđelja budu prevedene na sve jezike, da ih mogu čitati ne samo Škoti i Irci, nego i Saraceni i Turci. »Njegova je želja«, da ih seljak pjevucka koracajući za svojim plugom, da tkalcu zuje za njegovim poslom, da putniku prikraćuju vrijeme za dugih putovanja ... Zbog svakoga ćemo se studija pokajati, ali blago čovjeku, koga smrt zateče uronjena u Kristovo Evanđelje ...«.

Pascal misli, »da izvan Krista ne znamo što je naš život, što je naša smrt, što je Bog, što smo mi sami ...«

Svi ovi duhovi ponavljaju riječi: Mi znamo, da si Ti Kriste jedina istina!

2) Isus vlada srcima vjernika, koji ga ljube iznad svih osoba i stvari. Ova ih ljubav dovodi do herojske savršenosti, do mučeništva.

Ova je ljubav dovela do najplemenitijih odricanja. Najugledniji članovi ljudskog društva odrekoše se sjajnog položaja, da se zatvore u samostan ili da postanu sluge siromaha.

Ova ljubav goni misionare u pogonske krajeve, da se žrtvuju po prašumama, džunglama i prerijama ne očekujući nikakve ljudske nagrade nego jedino milost Isusa Krista.

Ova je ljubav učinila da se u posljednjih 100 godina ogubalo u službi gubavaca 64 katolička svećenika, 6 braće i 36 časnih sestara.

Ova je ljubav uistinu jaka kao smrt, što više jača od smrti.

3) Isus napokon vlada na svakome mjestu. Nema kontinenta, nema zemlje u kojoj se ne bi podizala crkva, u kojoj ne bi stajao oltar, u kojoj se ne bi obnavljala kalvarijska žrtva.

Isus Krist je najveće ime u povijesti. Lojalno priznajemo da je bilo i drugih velikana za koje se išlo u smrt ali Isus je jedini kome se vjekovima klanjahu svi narodi sve rase, sva mjesta, sva vremena.

Da uzmognemo danas na blagdan Krista Kralja što dostojnije uzveličati Njegovu moć, poslužit ću se riječima velikog Lacordairea, koji kaže:

»Ima jedan čovjek, čiji pepeo nije ohladio iza 19 vjekova; koji se svaki dan ponovo rađa u mislima nebrojnog mnoštva ljudi, čiju kolijevku pohodiše pastiri i kraljevi donijevši Mu svoje najbolje, darovavši Mu tamjan i zlato, plemenitu mast.

Ima jedan čovjek čije korake neumorno nasljeduje znatan dio čovječanstva hodočasteći na mjesto Njegova rođenja, djetinjstva, djelovanja, muke i smrti.

Ima jedan čovjek, čija svaka riječ proizvodi oganj ljubavi, bujicu heroizma.

Ima jedan čovjek, koji je davno razapet na križ, a ipak i danas nalazi milijune klanjalaca, koji Ga svaki dan pobožno skidaju s prijestolja Njegovih muka, sagibajući koljeno pred Njim, ljubeći Njegove okrvavljene noge.

Ima jedan čovjek nekoć bičevan, izmrcvaren, razapet, koga ipak neizreciva ljubav podiže iz smrti i poniženja, da Ga postavi u slavu ljubavi koja se ne gasi i koja u Njemu nalazi mir, čast i radost sve do zanosa.

Ima napokon jedan čovjek, koji je razlio ljubav po zemlji, a taj si čovjek Ti, o moj Isuse, koji si me udostojao pokrstiti, pomazati, posvetiti u svojoj ljubavi i čije samo ime u ovaj čas otvara moju nutrinu i izvlači iz nje akcenat, koji me zbunjuje i koji ne znam protumačiti...«

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, pridružimo se danas na blagdan Krista Kralja plejadi Kristovih podanika. Priznajmo skupa s njima: Tu Rex gloriae Christe! — Ti si Kralj slave Isuse Kriste!«

Amen.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi Sv. Ignacija u Dubrovniku, na blagdan Krista Kralja godine 1959.)

Isus Krist ideal čovjeka

Predraga moja braćo i sestre u Kristu!

Svakome, koji se želi izdignuti iznad prosječnosti i izgraditi u savršena i potpuna čovjeka, potreban je velik ideal — uzor — prema kojem će oblikovati vlastitu ličnost. Ovakav je ideal — uzor bez sumnje Božanski Spasitelj Isus Krist, u kome su na najsavršeniji način sjedinjene ljudske vrline. Krist je po svojoj ljudskoj naravi najsavršeniji čovjek, ideal Čovjeka, kome se nitko u povijesti ne može uz bok staviti. Sami zastupnici moderne nevjerne znanosti moraju se strahopočitanjem prignuti pred moralnom veličinom Isusa Krista.

Strauss koji se je prije stotinjak godina borio protiv Krista na sveučilištu u Zürichu, morao Ga je okarakterizirati »Kao nedohvatljivi i nedostiživi ideal moralne veličine.«

Renan kaže: »Isus je zajednička čast svega onoga što ljudsko srce nosi u sebi. Isus je nenadmašiv. On je ugaoni kamen čovječanstva. Ukloniti Njegovo ime iz svijeta, značilo bi uzdrmati ga u temelju.«

Victor Hugo piše: »Pitagora, Epikur, Platon jesu zublje, a Krist je svijetlo danje.«

Kad tako govore i pišu nevjernici možemo li i časak posumnjati, da ćemo kod Isusa naći sve ono, za čim teži naše više biće? Zagledajmo se stoga kratko u tu ličnost, da nas Ona očara svojim neodoljivim pogledom!

Prvo što nam upada u Kristovoj slici u oči jest: Isus je morao za svoga života silno *imponirati* ljudima s kojima je dolazio u doticaj. Što se tiče Njegove tjelesne figure i izvanjskog izgleda upućeni smo na nagađanja. Svakako je morao biti stasita, čarobna, plemenita muška figura. Snaga i uvjerenje, dobrohotnost i ljubav govore iz Njegovih crta. Karakteriziraju Ga ozbiljnost i uzvišenost, simpatija koja očarava i kraljevsko dostojanstvo.

Kad se Isus prvi put sreo s Filipom bio je ovaj tako očaran Njegovim pogledom, da odmah trči svome prijatelju Natanaelu i sav ushićen govori: »Za koga pisa Mojsije u zakonu i proroci, našli smo ga: Isusa iz Nazareta... dođi i vidi!« (Iv. 1, 45-46). Kristu je dosta da mu samo kaže: »Slijedi me!« i on ostavlja sve svoje imanje i postaje učenik nepoznatog Učitelja, koji je tako snažno na njega djelovao.

A kada je Isus stupio pred široke narodne mase i progovorio im, tada je njima prostrujala neka tajanstvena sila, neki čarobni zanos, koji evanđelista kratko navodi: »I divio se silan svijet nauci Njegovoj; jer je učio kao onaj, koji ima vlast« (Mt. 7, 28).

Želimo li dakle da kao kršćani imponiramo današnjem nevjernom naraštaju, što nam je najsvetija dužnost i zadaća, onda se moramo više približiti Kristovoj ličnosti i Njegove si snažne poteze duboko u dušu zasaditi. Snagom i nasljedovanjem Kristove ličnosti izrasle su sve povijesne veličine, koje su osvajale svijet kao jedan sv. Pavao, koji u svojim poslanicama ništa manje nego 219 puta spominje ime svog Učitelja, jedan sv. Atanazije, jedan sv. Augustin, pa u srednjem vijeku jedan sv. Bernardo, koji je bio tako prožet Kristovom ličnošću, da u jednom od svojih mnogobrojnih govora kliče: »Svaka mi je hrana duše suha i posna, ako se ne zalije Kristovim uljem. Bljutavo mi je svako jelo, ako se ne osoli Kristovom solju. Ako pišeš, ne »gusta« me, ako ondje ne čitam Isusa. Ako raspravljaš ili poučavaš, ne zanima me, ako ondje ne zvuči ime Isus«. Onda se ne trebamo čuditi da je taj i takav čovjek pokretao čitavom tadanjom Evropom. Kud Bernardo okom tud Evropa skokom! Onda se ne čudimo da francuski akademik Danijel Rops piše u knjizi: »Sveci, svjedoci svog vremena«, da je sv. Bernardo bio za Evropu u prvoj polovini XII. vijeka ono što su danas Ujedinjeni narodi, samo s mnogo više uspjeha i utjecaja. A odakle ti, sveti Bernarde ta i tolika snaga? — Od Krista i Njegove ličnosti, kojim si bio prožet!

U novije je doba u Švicarskoj glasovito ime profesora Alberta Mayenberga, utemeljitelja švicarskog katoličkog omladinskog saveza. Veliki pedagog dr. Josepf Meier kaže pak za njega, da je zato bio ličnost velikog nutarnjeg bogatstva i izvanje plodnosti, jer je Bogo-čovjek Isus Krist bio središte njegovih misli, njegove riječi i njegova rada. On je uspoređivao Krista sa sjajnim gorskim vrhuncem, kome puni udivljenja podižemo oči.

Predraga moja braćo i sestre u Kristu, želimo li porasti u duhovnim neprolaznim vrednotama, želimo li postati ljudi, ličnosti, koji će drugima ulijevati poštovanje, što je nama kršćanima naročito danas najsvetija dužnost, jer smo sinovi svijetla, onda si duboko utisnimo u dušu Kristov idealni lik.

Drugo što nam upada na Kristovoj slici u oči jest: Isus je *znao što hoće*, imao je jasna načela, točno određeni cilj. Tome je cilju služio unatoč mnogim zaprekama, poteškoćama i udarcima, njemu je dapače žrtvovao i svoj vlastiti život. U svakoj Njegovoj riječi i djelu leži čitava Njegova ličnost. Najmanju kao i najveću stvar čini potpuno. Ne uzmiče pred zaprekama i poteškoćama, ne straši se križa ni patnje. Stoga je mirne duše prije nego li će izdahnuti mogao izreći: Svršeno je! To znači: sve što sam postavio kao zadaću savršeno sam ispunio, sada mirno predajem duh svoj.

Koliko li pouke za nas kukavce koji smo napola ljudi, napola kršćani.

Veliki američki pedagoški pisac Marden priznaje, da je čovjek veličina u svemiru, ali odmah dodaje da nije savršen. Svi vjekovi nastojali su ga usavršiti pa ipak i najbolji jesu tek sjena onoga, što bi morali biti. Samo je jedan savršen živio među ljudima, a to je bio Onaj, kojega je Pilat mogao svijetu predvesti i predstaviti riječima: »Evo čovjeka!«

A sada još jedno pitanje: Gdje ćemo naći Krista da Ga upoznamo, da Mu se približimo, da Ga nasljedujemo, da Njegovo savršenstvo »pro modulo nostro« — na naš sićušan način pretočimo u sebe.

Odgovor: U Evanđelju!!! Uzmite u ruke Evanđelje, dakako katoličko, a ne adventističko, protestantsko ili koje druge krive vjere, i čitajte i razmatrajte i ondje ćete naći Krista, ondje ćete naći najviši ideal, ondje ćete naći najvišu savršenost.

Veliki ruski pjesnik Puškin rekao je za Evanđelje:

»Evo, ovo je jedina knjiga na svijetu, u njoj je sve!«

Svoju propovijed ne mogu bolje završiti nego li riječima Victora Hugoa, pozivajući vas njima na čitanje i razmatranje Evanđelja:

»O vi svi, koji plačete, dođite k Bogu, On plače;

O vi svi, koji ste bolesni, dođite k Njemu, On liječi;

O vi svi koji drhćete, dođite k vječnoj Ljubavi;

O vi svi koji umirete, dođite, vječni vas čeka«.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u Dubrovniku, jedne nedjelje u studenom godine 1957.).

Ljubav nije ljubljena

Predraga moja braćo i sestre u Kristu

Danas bih vam htio progovoriti o najvećem zločinu XX. vijeka, o zločinu, koji bi trebalo izvikivati na propovjedaonicama svih bazilika, svih katedrala, svih samostanskih i župnih crkava, svih seoskih kapelica; o zločinu o kome bi trebalo da govore sve radio postaje; o zločinu koji bi trebali reproducirati teleprinteri svih televizijskih postaja, o kome bi trebale da pišu debelim crvenim slovima na naslovnoj strani sve novine, svi časopisi, svi žurnali, svi magazini; o zločinu koji bi trebalo prikazati i na filmskom platnu.

Znate li kako se zove taj zločin? — Ljubav nije ljubljena!!!

Sv. Franjo Asiški vidjevši nemar i nehaj asiških građana prema Bogu, hodao je kao mahnit asiškim ulicama i izvikivao: Iddio non é amato! Iddio non é amato! Bog nije ljubljen! Bog nije ljubljen!

Budući da sv. Ivan Evanđelista definira Boga: »Deus caritas est! — Bog je ljubav!« mi možemo mirne duše gledajući u XX. vijeku ne samo silni nemar i nehaj prema Bogu, nego dapače i paklensku mržnju, definirati najveći zločin XX. vijeka ovako: L'amore non e amato! L'amore non é amato! Ljubav nije ljubljena! Ljubav nije ljubljena!

»Tako je Bog ljubio svijet, da je svog jedinoroenog Sina dao za njega«, kliče Apostol. I taj jedinorođeni Božji Sin mogao samo jednim uzdahom, jednom molitvom spasiti i otkupiti čovječanstvo. Ali jer je On ljubav, htio nam je djelom i opipljivo zasvjedočiti svoju ljubav

I doista o Njegovoj beskrajnoj ljubavi govori nam hladna betlehemska špilja, ledene jaslice i siromašne pelenice.

O Njegovoj ljubavi govore nam kaplje krvi prolivene kod obrezovanja, kad Mu je bilo tek 8 dana.

O Njegovoj ljubavi govori nam Njegov bijeg i progonstvo u Egipat.

O Njegovoj ljubavi govore nam žuljevi, prašina i znoj u nazaretskoj tesarskoj radionici.

O Njegovoj ljubavi govori nam Njegov beskućnički život kroz tri godine javnog djelovanja.

O Njegovoj ljubavi govori nam dvorana posljedne večere, u kojoj nam je dao sama sebe pod prilikom kruha i vina za hranu i pilo.

O Njegovoj ljubavi govori nam Getsemani, agonija i krvavi znoj.

O Njegovoj ljubavi govori nam Anina i Kajfina sudnica, Pilatova i Herodova palača.

O Njegovoj ljubavi govori nam stup uz koji je bio privezan i nemilo bičevan.

O Njegovoj ljubavi govori nam trnova kruna, skrletna kabanica i trstika među svezanim rukama.

O Njegovoj ljubavi govori nam križni put i Kalvarija.

O Njegovoj ljubavi govori nam Njegova treća riječ na križu: »Ženo, evo ti Sina! Sinko, evo ti Majke!«

O Njegovoj ljubavi govori nam Njegovo probodeno Srce.

Treba li još dokaza Njegovoj ljubavi? — Ako nam ovoliko nije dosta, onda je znak, da je s nama slabo, vrlo slabo, onda je znak, da nosimo u grudima ne srce nego kamen. A vidimo nažalost, da veliki dio današnjeg čovječanstva ne mari za svu ovu ljubav, da na nju pljuje i da je prezire, da je zabacuje i gazi po njoj.

Pa što onda može učiniti Bog s ovakvim nezahvalnim, s ovako nevjernim naraštajem? — Čujte Ga što govori preko proroka Izaije: »Vinograd je imao prijatelj moj na plodnoj visini. On ga je ogradio i otrijebio iz njega kamenje i zasadio u njemu lozu plemenitu. Sagradio je u njemu kulu, iskopao je pijesak i nadao se, da će roditi grožđem, a on rodi vinjagom.

I sada stanovnici Jeruzalema, ljudi iz Jude, sudite između mene i moga vinograda!

Što je još trebalo učiniti vinogradu mojemu, da mu nijesam učinio? Nijesam li se smio nadati, da će roditi grožđem? — A on rodi vinjagom.

Pa da vam sada javim, što ću učiniti vinogradu svojemu: Oborit ću ogradu njegovu, neka postane pašnjak! Razvalit ću zid njegov neka se gazi!

Učinit ću ga pustarom, neće se obrezivati ni okopavati. Buknut će u njemu drača i trnje. I zapovijedit ću oblacima da ne puštaju na nj više dažda« (Iz. 5, 1-6).

Taj nezahvalni vinograd jest današnji nevrijedni i nezahvalni naraštaj. I ako je Bog svoj vinograd izraelski narod i Jeruzalem, tako strašno kaznio, da je učinio od njega hrpu kamenja i ruševina, što onda ima pravo očekivati današnji naraštaj, koji je zagrezao i otvrdnuo u opačinama?

Čujte kako umni Donoso Cortes, veliki govornik u parlamentu, koga je u prošlom stoljeću napeto slušala čitava Evropa, naviješta katastrofu naših dana:

»Evropsko društvo umire! Njegovi su udovi već hladni. A znate li zašto umire? — Umire, jer je bilo otrovano. Umire, jer ga je Bog stvorio da se hrani katoličkom hranom, i jer su ga loši liječnici hranili racionalističkom hranom. Umire jer kao što čovjek ne živi samo od kruha, nego od svake riječi, koja izlazi iz Božjih usta, tako zajednice i društva ne propadaju radi mača, nego zaradi svake protukatoličke riječi, koja izlazi iz usta filozofa. Umire, jer ga ubija zabluda i jer je to društvo izgrađeno na zabludi.

Istina ima takvu životnu silu, da bi ljude oslobodila, samo kad bi je posjedovali. Ali ljudi su tako duboko pali, njihova je dekadenca tako radikalna, njihova zasljepljenost tako potpuna, da ne posjeduju te istine. Zato će doći slom, koji mora doći — povijesni slom. Pojedinci se lako spašavaju, jer se je uvijek lako spasiti. Ali društvo je izgubljeno. Za društvo nema spasenja, jer nećemo iz svoje djece načiniti prave kršćane i jer sami nismo kršćani, jer nas katolički duh ne prožima, koji jedini nosi život.

Iza deiste koji doduše tvrdi da postoji Bog i da je stvorio svijet, ali da se za njega ne brine, dolazi panteista, koji tvrdi, da je čitav svijet svemir i mi u njemu Bog. A iza pateiste dolazi ateista — bezbožac, koji tvrdi: Bog niti je stvorio svijet, niti njime upravlja, Bog niti je osoba, niti mnoštvo — Boga uopće nema.

Iza ovog posljednjega nijekanja, koje je već sam ponor nema više ničega, nego samo tama, pusta tama . . .«

I premilosrdni je i dugotrpni Bog pokušao rasvijetliti ovu tamu poslavši na zemlju samu Bl. Gospu, da nas pozove na pokoru i obraćenje. I ona nas je u Lurdu i Fatimi pozvala na to. A odaziv? — Izgleda, da je slab, kad Gospa mora u Sirakuzi plakati. Njezine suze naviještaju da više ne može suzdržavati Božju ruku osvetnicu prema griješnom čovječanstvu. Njezine majčinske suze zovu nas sve tako potresno na obraćenje.

Njezine majčinske suze propovijedaju nam tako ozbiljno:

Ne srljajte u propast! Ne rvajte se s Gospodinom!

Hoćemo li barem mi razumjeti majčinske suze? Hoćemo li barem mi poraditi na svom osobnom obraćenju, na popravku života? Hoćemo li raditi na tome da obratimo svoje bližnje, koji ostaviše Boga? Hoćemo li svojom molitvom i pokorom pružati zadovoljštinu za pogaženu i prezrenu ljubav Božju i vapiti milosrđe i pitati oproštenje za se i za druge?

Ogovorite u pobožnoj molitvi pod ovom svetom Misom sami na ovo važno pitanje, i ako vaš odgovor bude pozitivan, znajte, da će se zloća i opačina barem nešto smanjiti na ovom svijetu. Amen.

(Propovijed održana u isusovačkoj crkvi Sv. Ignacija u Dubrovniku jedne nedjelje u mjesecu studenom g. 1957.)

Literatura:

1) John A. O Brien: Der Glaube der Millionen (Aschaffenburg, 1957.)

2) Raoul Plus S. I.: La Folie de la Croix

3) H. Ramiere S. I.: L'Apostolat de la Prière

4) P. Bianchi, dei Predicatori: Ad mite Cor! (Milano, 1934.)

5) Josef Fattinger: Katholische Laiendogmatik (1946.)

6) Dr. Josef Meier: Ich meistere das Leben (Rex-Verlag Luzern)

7) Luigi G. Da Fonseca: Le meraviglie di Fatima, XIV. edizione

8) Msgr. I. Vlašić: Iz života II.

9) Don Pavao Žanić: Propovijed na dan sv. Jakova (Obavijesti biskupskog ordinarijata Šibenik, prosinac 1960.)

S A D R Ž A J :